

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. birželio 14 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2022/0278 (COD)

12573/1/22
REV 1

MI 672
COMPET 717
IND 349
IA 138
CODEC 1320

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

Komisijos dok. Nr.: COM(2022) 459 final/2

Dalykas: Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS
REGLAMENTO, kuriuo nustatoma Bendrosios rinkos veikimo
užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonė ir panaikinamas
Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2679/98

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2022) 459 final/2.

Priedama: COM(2022) 459 final/2

Briuselis, 2023 06 13
COM(2022) 459 final/2

2022/0278 (COD)

CORRIGENDUM

This document corrects document COM (2022) 459 final of 19.09.2022.

Concerns all language versions.

Updates of the reference to the legal basis.

The text shall read as follows:

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo nustatoma Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonė ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2679/98

(Tekstas svarbus EEE)

{SEC(2022) 323 final} - {SWD(2022) 288 final} - {SWD(2022) 289 final} -
{SWD(2022) 290 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai**

Bendroji rinka yra vienas didžiausių ES privalumų bei ES ekonomikos augimo ir gerovės pagrindas. Pastarojo meto krizės, tokios kaip COVID-19 pandemija arba Rusijos invazija į Ukrainą, atskleidė tam tikrą bendrosios rinkos ir jos tiekimo grandinių pažeidžiamumą nenumatytų sutrikdymų atveju ir kartu parodė, kaip smarkiai Europos ekonomika ir visos jos suinteresuotosios šalys priklauso nuo gerai veikiančios bendrosios rinkos. Ateityje ne tik geopolitinis nestabilumas, bet ir klimato kaita ir su ja susijusios gaivalinės nelaimės, biologinės įvairovės nykimas ir pasaulinis ekonominis nestabilumas gali lemti kitas, naujas ekstremaliąsias situacijas. Dėl šios priežasties ekstremaliosios situacijos atveju reikia užtikrinti bendrosios rinkos veikimą.

Krizės poveikis bendrajai rinkai gali būti dvejopas. Viena vertus, dėl krizės gali atsirasti kliūčių laisvam judėjimui bendrojoje rinkoje ir tai gali sutrikdyti jos veikimą. Kita vertus, jei bendroji rinka bus susiskaidžiusi ir neveiks, dėl krizės gali išaugti kilus krizei svarbių prekių ir paslaugų trūkumas. Dėl to gali greitai nutrūkti tiekimo grandinės, įmonės gali susidurti su sunkumais apsirūpindamos prekėmis ir paslaugomis, jas tiekdamos ar parduodamos. Sumažėja vartotojų galimybės įsigyti svarbiausių produktų ir paslaugų. Trūkstant informacijos ir teisinio aiškumo, dar labiau didėja šių sutrikdymų poveikis. Be tiesioginės krizės keliamos rizikos visuomenei, piliečiai, ypač pažeidžiamos grupės, susiduria su dideliu neigiamu ekonominiu poveikiu. Todėl pasiūlymu siekiama spręsti dvi atskiras, bet tarpusavyje susijusias problemas: kliūtis laisvam prekių, paslaugų ir asmenų judėjimui krizės metu ir kilus krizei svarbių prekių ir paslaugų trūkumą.

Glaudžiai bendradarbiaujant su visomis valstybėmis narėmis ir kitomis esamomis ES krizių valdymo priemonėmis, Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonė (toliau – SMEI) suteiks tvirtą lanksčią valdymo struktūrą ir tikslinių priemonių rinkinį, kad būtų užtikrintas sklandus bendrosios rinkos veikimas kilus bet kokio pobūdžio būsimums krizėms. Tikėtina, kad ne visas į šį pasiūlymą įtrauktas priemonės reikės taikyti vienu metu. Veikiau siekiama parengti ES ateičiai ir suteikti jai tai, ko gali prireikti tam tikroje krizinėje situacijoje, kuri gali smarkiai paveikti bendrąją rinką.

Savo 2020 m. spalio 1–2 d. išvadose¹ Europos Vadovų Taryba nurodė, kad ES pasinaudos per COVID-19 pandemiją įgyta patirtimi ir spręs klausimus, susijusius su likusiu bendrosios rinkos susiskaidymu, kliūtimis ir trūkumais susiklosčius ekstremaliajai situacijai. Komunikate dėl atnaujintos pramonės strategijos² Komisija paskelbė apie priemonę laisvam asmenų, prekių ir paslaugų judėjimui, taip pat didesniai skaidrumui ir koordinavimui krizės sąlygomis užtikrinti. Ši iniciatyva yra 2022 m. Komisijos darbo programos dalis³. Europos Parlamentas palankiai įvertino Komisijos planą pateikti Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonę ir paragino Komisiją parengti ją kaip

¹ <https://www.consilium.europa.eu/media/45910/021020-euco-final-conclusions.pdf>.

² COM(2021) 350 *final*.

³ https://ec.europa.eu/info/publications/2022-commission-work-programme-key-documents_en.

teisiškai privalomą struktūrinę priemonę, kuria būtų siekiama ateityje kilus krizėms užtikrinti laisvą asmenų, prekių ir paslaugų judėjimą⁴.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Kai kuriose ES teisinėse priemonėse nustatytos apskritai krizių valdymui svarbios nuostatos. Kita vertus, tam tikrose ES sistemose ir neseniai priimtuose Komisijos pasiūlymuose nustatytos tikslingesnės priemonės, kuriomis daugiausia dėmesio skiriama tam tikriems krizių valdymo aspektams arba kurios yra svarbios konkrečioms sektoriams. Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonė bus taikoma nedarant poveikio nuostatomis, pateiktoms šiose tikslinėse krizių valdymo priemonėse, kurios turi būti laikomos *lex specialis*. Inicatyva netaikoma finansinėms paslaugoms, vaistams, medicinos priemonėms ar kitoms medicininėms atsako priemonėms ir ypač maisto saugos produktams, nes šiose srityse yra speciali su krizėmis susijusi sistema.

Sąveika su horizontaliaisiais reagavimo į krizes mechanizmais

Integruotas politinio atsako į krizes mechanizmas (IPCR)⁵ yra vienas iš horizontaliųjų reagavimo į krizes mechanizmų⁶. ES Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė naudojasi IPCR, kad palengvintų valstybių narių keitimąsi informacija ir politinį koordinavimą reaguojant į sudėtingas krizes. Taikant IPCR, 2015 m. spalio mėn. pirmą kartą kruopščiai išnagrinėta pabėgėlių ir migracijos krizė. Mechanizmas buvo labai svarbus stebint ir remiant atsaką į krizę, teikiant ataskaitas Nuolatinį atstovų komitetui (COREPER), Tarybai ir Europos Vadovų Tarybai. IPCR buvo aktyvuotas Sąjungai reaguojant į dideles krizes, kilusias dėl kibernetinių išpuolių, gaivalinių nelaimių ar hibridinių grėsmių. Neseniai IPCR taip pat buvo aktyvuotas po COVID-19 pandemijos protrūkio ir Rusijai pradėjus žiaurią agresiją prieš Ukrainą.

Kitas ES bendro reagavimo į krizes mechanizmas yra Sąjungos civilinės saugos mechanizmas ir jo Reagavimo į nelaimes koordinavimo centras (RNKC)⁷. RNKC yra visą parą septynias dienas per savaitę veikiantis Komisijos centras, skirtas pirmajam atsakui į ekstremaliąsias situacijas, strateginių atsargų kaupimui ES lygmeniu („rescEU“), nelaimių rizikos vertinimams, scenarijų kūrimui, atsparumo nelaimėms didinimo tikslams, ES masto gaivalinių ir žmogaus sukeltų nelaimių rizikos apžvalgai, kitoms prevencinėms ir pasirengimo priemonėms, pavyzdžiui, mokymams ir pratyboms.

Sąveika su horizontaliaisiais bendrosios rinkos mechanizmais

Kai tinkama ir būtina, turėtų būti užtikrintas Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonės ir Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo darbo grupės (SMET) veiklos koordinavimas. Komisija Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo darbo grupei (SMET) visų pirma paveda aptarti ir (arba) peržiūrėti kliūtis, apie kurias pranešta ir kurios labai trukdo laisvam strateginių prekių ir paslaugų judėjimui.

⁴ 2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl netarifinių ir nemokestinių kliūčių šalinimo bendrojoje rinkoje (2021/2043(INI)).

⁵ <https://www.consilium.europa.eu/lt/policies/ipcr-response-to-crises/>.

⁶ Jis buvo oficialiai nustatytas 2018 m. gruodžio 11 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2018/1993 dėl ES integruoto politinio atsako į krizes, remiantis anksčiau galiojusia tvarka.

⁷ Nustatyta Sprendimu (ES) Nr. 1313/2013, kuriuo reglamentuojamas Sąjungos civilinės saugos mechanizmo veikimas.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Sąveika su priemonėmis, skirtomis konkrečioms krizių valdymo aspektams

Pirmiau minėtus horizontaliuosius reagavimo į krizes mechanizmus papildė kitos tikslingesnės priemonės, kuriomis daugiausia dėmesio skiriama konkrečioms bendrosios rinkos aspektams, pavyzdžiui, laisvam prekių judėjimui, bendroms eksporto taisyklėms ar viešiesiems pirkimams.

Viena iš tokių sistemų yra Reglamentas (EB) Nr. 2679/98, kuriuo nustatomas reagavimo mechanizmas, skirtas šalinti dėl valstybės narės kaltės atsirandančioms laisvo prekių judėjimo kliūtims, kurios lemia didelius sutrikdymus ir dėl kurių būtina imtis neatidėliotinų veiksmų (toliau – Braškių reglamentas)⁸. Šiuo reglamentu nustatomas pranešimo mechanizmas, taip pat valstybių narių ir Komisijos keitimosi informacija sistema (daugiau informacijos pateikta 8.1 ir 8.2 skirsniuose).

Reglamentu dėl bendrų eksporto taisyklių⁹ Komisijai leidžiama tam tikrų kategorijų produktams taikyti ES išorės eksporto priežiūrą arba ES išorės eksporto leidimą. Šiuo pagrindu Komisija vykdo tam tikrų vakcinų ir veikliųjų medžiagų, naudojamų tokioms vakcinoms gaminti, eksporto priežiūrą¹⁰.

Kitos ekonominės priemonės apima derybas ir tam tikrais atvejais taikomus bendrus viešuosius pirkimus, kuriuos valstybių narių vardu vykdo Komisija¹¹.

Sąveika su konkrečioms sektoriams skirtomis kovos su krize priemonėmis

Tam tikrose ES sistemose nustatytos tikslingesnės priemonės, kuriomis daugiausia dėmesio skiriama tik tam tikriems konkrečioms krizių valdymo aspektams arba kurios susijusios tik su tam tikrais konkrečiais sektoriais.

Komisijos komunikate „Nenumatytų atvejų planas siekiant užtikrinti maisto tiekimą ir aprūpinimą maistu“¹² remiamasi per COVID-19 pandemiją ir ankstesnes krizes įgyta patirtimi, siekiant stiprinti koordinavimą ir krizių valdymą, įskaitant pasirengimą. Šiuo tikslu nenumatytų atvejų plane nustatyti pagrindiniai principai, kurių reikia laikytis siekiant užtikrinti maisto tiekimą ir apsirūpinimo maistu saugumą būsimų krizių atveju. Siekdamą užtikrinti nenumatytų atvejų plano ir jame nustatytų pagrindinių principų įgyvendinimą, Komisija tuo pat metu įsteigė Europos pasirengimo aprūpinimo maistu krizėms ir reagavimo į jas mechanizmą (EFSCM), kurį sudaro valstybių narių ir ES nepriklausančių šalių atstovų bei maisto tiekimo grandinės suinteresuotųjų šalių grupė, kuriai pirmininkauja Komisija, kad būtų stiprinamas koordinavimas, keitimasis duomenimis ir praktika. EFSCM grupė pirmą kartą sušaukta 2022 m. kovo mėn., siekiant aptarti energijos ir išteklių kainų padidėjimo poveikį ir Rusijos invazijos į Ukrainą pasekmes apsirūpinimo maistu saugumui ir maisto tiekimui. Rinkos stebėjimo centrai ir pilietinio dialogo grupės yra kiti forumai, užtikrinantys skaidrumą ir informacijos srautą maisto sektoriuje.

⁸ 1998 m. gruodžio 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2679/98 dėl vidaus rinkos funkcionavimo, susijusio su laisvu prekių judėjimu tarp valstybių narių, OL L 337, 1998 12 12, p. 8.

⁹ 2015 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/479.

¹⁰ 2021 m. lapkričio 25 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/2071.

¹¹ Jos gali būti priimtose remiantis 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB.

¹² COM(2021) 689 final.

Komisijos komunikato „Transporto sektoriui skirtas nenumatytų atvejų planas“¹³ tikslas – užtikrinti pasirengimą krizėms ir veiklos tęstinumą transporto sektoriuje. Plane nustatytas krizių vadovas, kurį sudaro 10 veiksmų, kuriais siekiama sušvelninti bet kokią neigiamą poveikį transporto sektoriui, keleiviams ir vidaus rinkai krizės atveju. Numatytos šios priemonės: ES transporto sritys teisės aktų pritaikymas krizinėms situacijoms, pakankamos paramos transporto sektoriui užtikrinimas, laisvo prekių, paslaugų ir asmenų judėjimo užtikrinimas, dalijimasis transporto informacija, transporto sektoriaus pasirengimo nenumatytiems atvejams testavimas realiomis sąlygomis ir kt.¹⁴

Reglamentu (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas¹⁵ (toliau – BRO reglamentas), ir panašiu bendro žvejybos ir akvakultūros produktų rinkų organizavimo reglamentu¹⁶ nustatytas teisinis pagrindas, kuriuo remiantis iš valstybių narių renkama svarbi informacija siekiant padidinti rinkos skaidrumą¹⁷.

Reglamentu (ES) 2021/1139, kuriuo nustatomas Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondas¹⁸ (toliau – EJŖŽAF reglamentas), nustatytas teisinis pagrindas remti žvejybos ir akvakultūros sektorių ypatingų įvykių, dėl kurių labai sutrikdomos rinkos, atveju.

Reglamentu (ES) 2021/953, kuriuo sukuriamas ES skaitmeninis COVID pažymėjimas¹⁹, nustatoma bendra sąveikiųjų COVID-19 skiepavimo, tyrimo ar persirgimo pažymėjimų išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistema, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas ES piliečiams ir jų šeimos nariams laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu. Be to, remdamasi Komisijos pasiūlymais, Taryba priėmė konkrečias rekomendacijas dėl suderinto požiūrio į laisvo judėjimo apribojimą reaguojant į COVID-19 pandemiją²⁰. 2020 m. pilietybės ataskaitoje²¹ Komisija taip pat paskelbė ketinanti peržiūrėti 2009 m. gaires dėl laisvo judėjimo, siekdama padidinti teisinį saugumą ES piliečiams, kurie naudojami savo laisvo judėjimo teisėmis, ir užtikrinti veiksmingesnį ir vienodą laisvo judėjimo teisės aktų taikymą

¹³ COM(2022) 211 *final*.

¹⁴ Papildomos priemonės: pabėgėlių srautų valdymas ir toliau keliauti negalinčių keleivių bei transporto darbuotojų repatrijavimas, minimalaus susisiekiimo ir keleivių apsaugos užtikrinimas, patikimesnis transporto politikos koordinavimas per Nacionalinių transporto kontaktinių centrų tinklą, kibernetinio saugumo didinimas ir bendradarbiavimas su tarptautiniais partneriais.

¹⁵ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007, *OL L 347, 2013 12 20, p. 671*.

¹⁶ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1379/2013 dėl bendro žvejybos ir akvakultūros produktų rinkų organizavimo, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1184/2006 ir (EB) Nr. 1224/2009 ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 104/2000. *OL L 354, 2013 12 28, p. 1*.

¹⁷ Rusijai įsiveržus į Ukrainą, valstybių narių prievolė kas mėnesį teikti pranešimus apie grūdų atsargas buvo įtraukta į 2017 m. balandžio 20 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2017/1185, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų (ES) Nr. 1307/2013 ir (ES) Nr. 1308/2013 taikymo taisyklės dėl informacijos ir dokumentų teikimo Komisijai ir kuriuo iš dalies keičiami ir panaikinami keli Komisijos reglamentai (*OL L 171, 2017 7 4, p. 113*), pakeitimą.

¹⁸ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007, *OL L 347, 2013 12 20, p. 671*.

¹⁹ 2021 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/953 dėl sąveikiųjų COVID-19 skiepavimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimų (ES skaitmeninio COVID pažymėjimo) išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistemos, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas asmenims laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu, *OL L 211, 2021 6 15, p. 1*.

²⁰ 2020 m. spalio 13 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2020/1475 dėl suderinto požiūrio į laisvo judėjimo apribojimą reaguojant į COVID-19 pandemiją (*OL L 337, 2020 10 14, p. 3*) ir vėlesni jos atnaujinimai.

²¹ COM(2020) 730 *final*.

visoje ES. Peržiūrėtose gairėse, be kita ko, turėtų būti sprendžiami klausimai, susiję su ribojamųjų priemonių taikymu laisvam judėjimui, ypač kai tokios priemonės yra susijusios su visuomenės sveikatos sumetimais.

Reglamentu (ES) 2022/123 dėl didesnio Europos vaistų agentūros vaidmens pasirengimo vaistų ir medicinos priemonių krizei ir jos valdymo srityje nustatyta sistema, pagal kurią stebimas ir mažinamas galimas ir faktinis žmonėms skirtų vaistų, kuriais leidžiama prekiauti centralizuotai ir nacionaliniu lygmeniu ir kurie laikomi itin svarbiais reaguojant į konkrečią „ekstremaliąją visuomenės sveikatos situaciją“ arba „didelio masto nelaimę“, stygius²².

Galiausiai 2021 m. rugsėjo 16 d. Komisijos sprendimu įsteigta Pasirengimo ekstremaliosioms sveikatos situacijoms ir reagavimo į jas institucija²³, kuriai, reaguojant į ekstremalias sveikatos situacijas, pavesta imtis koordinuotų Sąjungos lygmens veiksmų, be kita ko, stebėti poreikius, sparčiai kurti, gaminti, įsigyti ir teisingai paskirstyti medicininės atsako priemones.

Sąveika su vykdomomis iniciatyvomis

Keletas neseniai pasiūlytų ir šiuo metu svarstomų iniciatyvų taip pat yra susijusios su reagavimo į krizes ir pasirengimo joms aspektais. Tačiau šių iniciatyvų taikymo sritis yra ribota ir apima konkrečių rūšių krizės scenarijus, ir jomis nesiekama sukurti bendros horizontaliosios krizių valdymo sistemos. Tiek, kiek šios iniciatyvos apima sektorialinę reagavimo į krizes ir pasirengimo joms sistemą, tai sistemai, kaip *lex specialis*, bus teikiama pirmenybė prieš Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonę.

Komisijos pasiūlymu dėl reglamento dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 1082/2013/ES (toliau – Sprendimas dėl tarpvalstybinių grėsmių sveikatai)²⁴, siekiama stiprinti ES sveikatos saugumo sistemą ir pagrindinių ES agentūrų vaidmenį pasirengimo krizėms ir reagavimo į jas srityje didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai atžvilgiu²⁵. Priėmus šį reglamentą, juo bus sustiprintas parengties ir atsako veiksmų planavimas, sugriežtinta epidemiologinė priežiūra ir stebėseną, patobulintas duomenų teikimas ir sustiprinti ES intervenciniai veiksmai.

Komisijos pasiūlymu dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 851/2004, įsteigtas Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras²⁶.

Komisijos pasiūlyme dėl Tarybos reglamento dėl priemonių sistemos kilus krizei svarbių medicininių atsako priemonių tiekimui Sąjungos lygmens ekstremaliosios visuomenės sveikatos situacijos atveju užtikrinti²⁷ numatytos reagavimo į krizes priemonės, pavyzdžiui, bendri viešieji pirkimai, privalomi įmonėms skirti prašymai pateikti informaciją apie jų gamybos pajėgumus ir gamybos linijų paskirties keitimas visuomenės sveikatos krizių atveju,

²² 2022 m. sausio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/123 dėl didesnio Europos vaistų agentūros vaidmens pasirengimo vaistų ir medicinos priemonių krizei ir jos valdymo srityje. OL L 20, 2022 I 31, p. 1.

²³ C(2021) 6712 final.

²⁴ COM(2020) 727 final.

²⁵ Terminu „tarpvalstybinis“ apibūdinamas bet koks atvejis, darantis poveikį daugiau nei vienai valstybei narei (kertantis sienas), ir, konkrečiau, situacija, daranti poveikį dviejų ar daugiau valstybių narių, turinčių bendrą sieną (pasienio regionai), regionams.

²⁶ COM/2020/726 final.

²⁷ COM(2021) 577 final.

kai paskelbiama ekstremalioji visuomenės sveikatos situacija. ES paskelbus ekstremaliąją situaciją būtų iš karto stiprinamas koordinavimas ir būtų galima kurti, kaupti kilus krizei svarbius produktus ir jų įsigyti. Pasiūlymas taikomas medicininėms atsako priemonėms, kurios apibrėžiamos kaip žmonėms skirti vaistai, medicinos priemonės ir kitos prekės ar paslaugos, būtinos siekiant pasirengti didelėms tarpvalstybinio pobūdžio grėsmėms sveikatai ir į jas reaguoti.

Komisijos pasiūlymu dėl Europos lustų akto²⁸ siekiama sustiprinti Europos puslaidininkių ekosistemą. Vienas iš svarbių šios strategijos ramsčių – kartu su valstybėmis narėmis ir tarptautiniais partneriais sukurti koordinuotos stebėsenos ir reagavimo į puslaidininkių tiekimo trūkumą mechanizmą, kuriuo būtų siekiama numatyti bet kokius būsimumus tiekimo grandinės sutrikdymus ir greitai į juos reaguoti. Planuojamas mechanizmas skirtas galimai puslaidininkių krizei ir bus taikomas tik tuo atveju, jei bus aktyvuotas krizės režimas.

Komisijos pasiūlymu dėl Duomenų akto²⁹ viešojo sektoriaus institucijoms bus suteikta prieiga prie privačiojo sektoriaus turimų duomenų, kurie būtini išimtinėmis aplinkybėmis, visų pirma siekiant įgyvendinti teisinius įgaliojimus, jei duomenys nepasiekiami kitais būdais arba susidarius ekstremaliajai situacijai (t. y. susidarius išskirtinei padėčiai, kuri daro neigiamą poveikį Sąjungos, valstybės narės ar jos dalies gyventojams ir kuri Sąjungoje arba atitinkamoje valstybėje (-ėse) narėje (-ėse) gali turėti rimtų ir ilgalaikių pasekmių gyvenimo sąlygoms ar ekonominiam stabilumui arba dėl kurios gali iš esmės pablogėti ekonominis turtas).

Komisijos pasiūlymu iš dalies pakeisti Šengeno sienų kodeksą³⁰ siekiama užtikrinti bendrą atsaką prie vidaus sienų tais atvejais, kai kyla grėsmė daugumai valstybių narių. Siūlomu pakeitimu taip pat bus nustatytos procesinės apsaugos priemonės, kai vidaus sienų kontrolė atnaujinama vienašališkai, ir numatomas poveikio švelninimo priemonių ir konkrečių apsaugos priemonių taikymas pasienio regionuose tais atvejais, kai atnaujinama vidaus sienų kontrolė. Tokia kontrolė visų pirma daro poveikį asmenims, kertantiems sieną kasdienio gyvenimo tikslais (darbas, švietimas, sveikatos priežiūra, šeimos lankymas), kaip parodė COVID-19 pandemija. Pasiūlymu vietoj vidaus sienų kontrolės skatinama dažniau taikyti veiksmingas alternatyvias priemones nustatytoms grėsmėms vidaus saugumui ar viešajai tvarkai šalinti, pavyzdžiui, tam tikromis sąlygomis padidinti policijos ar kitų institucijų atliekamų patikrinimų skaičių pasienio regionuose. Pasiūlyme taip pat numatyta galimybė Tarybai greitai priimti privalomas taisykles, kuriomis nustatomi laikini trečiųjų šalių piliečių kelionių prie išorės sienų apribojimai, jei kyla grėsmė visuomenės sveikatai. Jame taip pat paaiškinama, kokių priemonių valstybės narės gali imtis, kad veiksmingai valdytų ES išorės sienas tais atvejais, kai trečiosios šalys naudoja migrantus politiniais tikslais.

2020 m. gruodžio mėn. Komisijos priimtu pasiūlymu dėl direktyvos dėl ypatingos svarbos subjektų atsparumo³¹ siekiama didinti paslaugas, kurios turi esminę reikšmę išlaikant gyvybiškai svarbias visuomenės funkcijas arba ekonominę veiklą, teikiančių subjektų atsparumą. Šia iniciatyva siekiama sukurti visapusišką sistemą, kuria valstybės narės būtų padedama užtikrinti, kad esminės paslaugas teikiantys ypatingos svarbos subjektai galėtų užkirsti kelią dideliems trikdymiesiems incidentams, pavyzdžiui, gamtiniams pavojams, nelaimingiems atsitikimams ar terorizmui, nuo jų apsisaugoti, į juos reaguoti, juos sušvelninti,

²⁸ COM(2022) 46 *final*.

²⁹ COM(2022) 68 *final*.

³⁰ COM(2021) 891 *final*.

³¹ COM(2020) 829 *final*.

įveikti, prisitaikyti prie jų ir po jų atsigauti. Direktyva bus taikoma vienuolikai pagrindinių sektorių, įskaitant energetikos, transporto, bankų ir sveikatos sektorius.

2022 m. gegužės 18 d. bendrame komunikate dėl investicijų gynybos srityje spragų analizės ir tolesnių veiksmų nustatytos kelios problemos, įskaitant ES gynybos technologinės ir pramoninės bazės (taip pat pasaulinės gynybos technologinės ir pramoninės bazės) gebėjimą patenkinti būsimus valstybių narių gynybos srities viešųjų pirkimų poreikius ir pasiūlyti keletą priemonių.

Persvarstydamą Direktyvą dėl bendros gaminių saugos 2001/95/EB, Komisija ketina išnagrinėti klausimus, ar ir koku mastu arba kokiomis sąlygomis „Omnibus“ taisyklėmis sprendžiami gamybos klausimai, susiję su prekėmis, kurioms taikomi įvairūs suderinti režimai, galėtų būti sprendžiami atskirame nesuderintų prekių kontekste.

Suderinamumas su ES išorės veiksmais

Europos išorės veiksmų tarnyba padės vyriausiajam įgaliotiniui, kaip Komisijos pirmininko pavaduotojui, koordinuoti Sąjungos išorės veiksmus Komisijoje. Vyriausiajam įgaliotiniui pavaldžios Sąjungos delegacijos vykdys savo funkcijas kaip Sąjungos išorės atstovai ir prireikus padės vesti išorės dialogus.

Sąveika su kitomis priemonėmis

Komisija gali padėti valstybėms narėms rengti ir įgyvendinti reformas, kuriomis siekiama numatyti gaivalinių ar žmogaus sukeltų krizių poveikį bendrajai rinkai, jam pasirengti ir į ją reaguoti, pasitelkdama techninės paramos priemonę³².

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Pasiūlymas grindžiamas SESV 21, 46 ir 114 straipsniais.

Krizės sąlygomis bendrajai rinkai poveikį gali daryti tiek tai krizei būdingi konkretūs sutrikdymai ir trūkumai, tiek galimi laisvo prekių, paslaugų ir asmenų judėjimo apribojimai ES viduje, kurie gali atsirasti bandant įveikti minėtą krizę. Bendrasis iniciatyvos tikslas – nustatyti mechanizmus ir procedūras, kurie sudarytų sąlygas pasirengti galimoms krizėms ir sutrikdymams, susijusiems su tinkamu bendrosios rinkos veikimu, ir spręsti su tuo susijusias problemas. Tokiomis priemonėmis taip pat siekiama kuo labiau sumažinti ES vidaus kliūtis laisvam judėjimui krizės metu. Nors priemonėms, susijusioms su laisvu prekių judėjimu ir laisve teikti paslaugas, taikomas vidaus rinkos teisinis pagrindas, pagal nuostatas dėl laisvo asmenų judėjimo reikalaujama, kad reglamentas papildomai būtų grindžiamas SESV 21 ir 46 straipsniais. Kilus krizei, kuri daro poveikį bendrosios rinkos tiekimo grandinėms, reikia imtis priemonių bet kokiam nustatytam trūkumui pašalinti ir krizės požiūriu itin svarbių prekių ir paslaugų prieinamumui visoje ES užtikrinti.

³² 2021 m. vasario 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/240, kuriuo nustatoma techninės paramos priemonė, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/ALL/?uri=CELEX:32021R0240>.

Kai kuriomis šiame pasiūlyme numatytomis priemonėmis nukrypstama nuo galiojančių ES derinamųjų teisės aktų arba jie yra papildomi, remiantis bendrojo vidaus rinkos teisiniu pagrindu. Tokios priemonės kaip kilus krizei svarbių prekių gamybos ir paslaugų teikimo pajėgumų didinimas, leidimų išdavimo procedūrų paspartinimas, pirmenybinių užsakymų nustatymas ir strateginių rezervų kaupimas ir paskirstymas yra išimtinio pobūdžio ir jomis siekiama užtikrinti nuoseklią atsaką į būsimas krizes ir išvengti bendrosios rinkos susiskaidymo. Tais atvejais, kai kyla didelė rizika bendrosios rinkos veikimui, arba esant dideliam strateginės svarbos prekių stygiui arba išskirtinai didelei paklausai, ES lygmens priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti kilus krizei svarbių produktų, pavyzdžiui, strateginių rezervų ar pirmenybinių užsakymų, prieinamumą, gali pasirodyti būtinos, kad būtų atkurtas įprastas bendrosios rinkos veikimas. Tokios priemonės grindžiamos laipsnišku, pakopiniu požiūriu, pagal kurį labiau įpareigojančios priemonės taikomos tuo atveju, kai ekonominės veiklos vykdytojai nesiima veiksmų, kad įveiktų krizę.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Ekonominė veikla visoje bendrojoje rinkoje yra labai integruota. Įvairiose valstybėse narėse įsikūrusių įmonių, paslaugų teikėjų, klientų, vartotojų ir darbuotojų, kurie naudojami savo laisvo judėjimo teisėmis, sąveika tampa vis dažnesnė. Patirtis, įgyta per ankstesnes krizes, parodė, kad gamybos pajėgumai visoje ES dažnai pasiskirstę nevienodai. Krizės atveju kilus krizei svarbių prekių ar paslaugų paklausa visoje ES teritorijoje taip pat gali būti nevienoda, nes kai kurie ES regionai yra neproporcingai pažeidžiami ir patiria tiekimo grandinės sutrikdymų, visų pirma atokiausi ES regionai³³, nuo žemyninės Europos nutolę tūkstančius kilometrų. Tikslas užtikrinti sklandų ir nenutrūkstamą bendrosios rinkos veikimą negali būti pasiektas vienašalėmis nacionalinėmis priemonėmis. Be to, net jei pavienių valstybių narių priimtose priemonės tam tikru mastu gali padėti pašalinti trūkumus, atsiradusius dėl krizės nacionaliniu lygmeniu, iš tiesų labiau tikėtina, kad jos dar labiau paaštrins minėtą krizę visoje ES, nes dėl jų atsiranda papildomų laisvo judėjimo kliūčių ir (arba) papildoma našta produktams, kurių jau trūksta.

Taisyklių, kuriomis reglamentuojamas bendrosios rinkos veikimas, nustatymas priklauso pasidalijamajai ES ir valstybių narių kompetencijai. Jau sukurta nemažai ES sistemų, kuriomis reglamentuojami įvairūs aspektai, ir jomis prisidedama prie sklandaus bendrosios rinkos veikimo nustatant nuoseklius taisyklių rinkinius, kurie taikomi visose valstybių narių teritorijose. Tačiau esamose ES sistemose paprastai nustatomos kasdienio bendrosios rinkos veikimo taisyklės, nesusijusios su jokiais konkrečiais krizės scenarijais. Šiuo metu nėra horizontalaus taisyklių ir mechanizmų rinkinio, kuris apimtų tokius aspektus kaip nenumatytų atvejų planavimas, krizių numatymas ir stebėseną bei reagavimą į krizes priemonės, kurios būtų nuosekliai taikomos visuose ekonomikos sektoriuose ir visoje bendrojoje rinkoje.

Ekstremaliųjų situacijų valdymo priemonės tikslas – užtikrinti koordinuotą požiūrį į krizes, kurios daro didelį poveikį tarpvalstybiniu mastu arba konkrečiai pasienio regionuose arba abiem atvejais ir kelia grėsmę bendrosios rinkos veikimui, numatymą, pasirengimą joms ir reagavimą į jas, kai ES priemonių dar nėra arba esamose priemonėse nenustatytos kilus krizei

³³ Atokiausi ES regionai – Gvadelupa, Prancūzijos Gviana, Martinika, Majotas, Reunjonas ir Sen Martenas (Prancūzija), Azorų salos ir Madeira (Portugalija), Kanarų salos (Ispanija) – yra Atlanto ir Indijos vandenynuose, Karibų jūros baseine ir Pietų Amerikoje. Pagal SESV 349 straipsnį šie regionai gali naudotis konkrečiomis priemonėmis ir specialiai pritaikytais ES teisės aktais, kad padėtų spręsti pagrindines problemas, su kuriomis jie susiduria dėl savo vietos, atokumo, izoliuotumo, mažumo, pažeidžiamumo dėl klimato kaitos ir ekstremalių meteorologinių reiškinių.

svarbios nuostatos. Nenumatytų atvejų planavimo ir budrumo užtikrinimo priemonių taikymas visoje bendrojoje rinkoje gali palengvinti reagavimo priemonių koordinavimą krizės atveju. Be to, tokias priemones galima papildyti veiksmingu ir efektyviu Komisijos ir valstybių narių koordinavimu ir bendradarbiavimu krizės metu, siekiant užtikrinti, kad būtų imtasi tinkamiausių priemonių krizei įveikti.

Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemone nesiekama nustatyti išsamių ES lygmens nuostatų, kuriomis turėtų būti remiamasi tik krizės atveju. Vietoj to šia priemone siekiama nustatyti ir užtikrinti nuoseklų galimų ES lygmeniu priimtų nuostatų derinių ir valstybių narių lygmeniu taikomų priemonių koordinavimo taisyklių taikymą. Šiuo atžvilgiu priemonės, kurių galima imtis ES lygmeniu pagal Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonę, būtų derinamos su valstybių narių priimtomis reagavimo priemonėmis ir jas papildytų. Siekiant sudaryti sąlygas tokiam derinimui ir papildomumui, Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemone nustatomos konkrečios priemonės, kurių valstybės narės neturėtų nustatyti, kai ES lygmeniu aktyvuojama ekstremalioji situacija bendrojoje rinkoje.

Atsižvelgiant į tai, šios priemonės Europos pridėtinė vertė būtų nustatyti greito ir struktūrinio Komisijos ir valstybių narių bendravimo, koordinavimo ir keitimosi informacija, kai bendrajai rinkai kyla sunkumų, mechanizmus ir gebėti skaidriai ir įtraukiai imtis būtinų priemonių – paspartinti esamus mechanizmus, taip pat įtraukti naujas tikslines priemones krizinių situacijų atveju. Taip pat būtų užtikrintas skaidrumas visoje vidaus rinkoje, užtikrinant, kad įmonės ir piliečiai, kurie naudoja savo laisvo judėjimo teisėmis, turėtų tinkamą informaciją apie visose valstybėse narėse taikomas priemones. Tai padidins teisinį tikrumą, kad jie galėtų priimti informacija pagrįstus sprendimus.

Kitas šios srities veiksmų pranašumas būtų suteikti ES atsparumo didinimo priemonių, reikalingų ES pramonės konkurencingumui išlaikyti geopolitinėmis aplinkybėmis, kai mūsų tarptautiniai partneriai ir konkurentai jau gali pasikliauti teisinėmis priemonėmis, leidžiančiomis struktūriškai stebėti tiekimo grandinės sutrikdymus ir priimti galimas reagavimo priemones, pavyzdžiui, strateginius rezervus.

- **Proporcingumo principas**

Šiame reglamente nustatytos priemonės yra kruopščiai pritaikytos, siekiant užtikrinti, kad jomis nebūtų viršijama to, kas būtina reglamento tikslui – užtikrinti sklandų ir nenutrūkstamą bendrosios rinkos veikimą – pasiekti. Priemonės papildo valstybių narių veiksmus, kai reglamento tikslų negalima pasiekti vienašaliais valstybių narių veiksmais. Jomis atsižvelgiama į tai, kad ekonominės veiklos vykdytojai turi gebėti valdyti įprastą verslo riziką, turėti savo nenumatytų atvejų planus ir parengti iniciatyvas tiekimo grandinės problemoms spręsti. Tai visų pirma susiję su Komisijos įsipareigojimais konsultuotis su ekonominės veiklos vykdytojais prieš imantis privalomų bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonių, pavyzdžiui, privalomų prašymų pateikti informaciją ir pirmenybinių užsakymų.

- **Priemonės pasirinkimas**

Iniciatyva dėl Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonės teikiama kaip pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento. Atsižvelgiant į tai, kad valstybėms narėms nereikia perkelti reglamento nuostatų į savo atitinkamus nacionalinės teisės aktus, ši konkreiti teisinė priemonė leistų užtikrinti nuoseklų nuostatų taikymą.

Siūlomu reglamentu bus nustatytos procedūros, kuriomis papildoma Bendrosios rinkos skaidrumo direktyva arba Paslaugų direktyva ir kurios turi būti taikomos ekstremaliosios situacijos atveju. Reglamente paaiškinamas atitinkamų teisinių sistemų ryšys, tačiau atitinkamos teisinės sistemos nėra keičiamos.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Reglamentas (EB) Nr. 2679/98, kuriuo nustatomas reagavimo mechanizmas, skirtas šalinti dėl valstybės narės kaltės atsirandančioms laisvo prekių judėjimo kliūtims, kurios lemia didelius sutrikdymus ir dėl kurių būtina imtis neatidėliotinių veiksmų (Braškių reglamentas), bus panaikintas. Remiantis 2019 m. spalio mėn. užbaigtu ir išorės tyrimu grindžiamu vertinimu, šis mechanizmas retai naudojamas, o jo keitimosi informacija sistema yra nepakankama, nes ji per lėta ir pasenusi³⁴.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Kaip nurodyta prie šio pasiūlymo pridedamo poveikio vertinimo 2 priede, **konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis** buvo vykdomos nuo 2021 m. spalio mėn. iki 2022 m. gegužės mėn. Konsultacijos apėmė: **kvietimą teikti informaciją**, kuris buvo paskelbtas portale „Išsakykite savo nuomonę“ ir kuriame buvo galima dalyvauti 2022 m. balandžio 13 d. – gegužės 11 d., **viešas konsultacijas**, vykdytas naudojant tame pačiame portale tuo pačiu laikotarpiu paskelbtą klausimyną, 2022 m. gegužės 6 d. **suinteresuotųjų šalių praktinį seminarą**, 2022 m. gegužės mėn. **valstybių narių apklausą ir tikslines konsultacijas**, vykdytas rengiant susitikimus su valstybėmis narėmis ir konkrečiomis suinteresuotosiomis šalimis.

Suinteresuotosios šalys iš esmės sutinka, kad krizės metu reikia užtikrinti laisvą judėjimą, didesnę skaidrumą ir koordinavimą. Didžioji dalis suinteresuotųjų šalių aprašytos patirties buvo susijusi su COVID-19 krize. Siekdamos užtikrinti kilus krizei svarbių prekių prieinamumą, valstybės narės pareiškė pritarančios tokioms priemonėms kaip viešųjų pirkimų koordinavimas, spartesnis atitiktis vertinimas ir geresnė rinkos priežiūra. Kai kurios valstybės narės išreiškė susirūpinimą dėl plataus masto pasirengimo krizėms priemonių įtraukimo, kai nenumatoma jokių krizių, nenurodant tikslinių tiekimo grandinių. Nors kai kurios verslo suinteresuotosios šalys išreiškė susirūpinimą dėl privalomų priemonių, skirtų ekonominės veiklos vykdytojams, kitos pareiškė pritarančios didesniai koordinavimui ir skaidrumui, priemonėms, kuriomis būtų užtikrintas laisvas darbuotojų judėjimas, spartesniems pranešimams apie nacionalines priemones, spartesnėms Europos standartų rengimo ir skelbimo procedūroms, ES ir nacionaliniams bendriems informacijos centrams, ekspertams skirtoms pratyboms ekstremaliųjų situacijų atveju.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Rengiant poveikio vertinimą naudoti šie įrodymai ir duomenys:

– EP IMCO komiteto prašymu atliktas tyrimas „COVID-19 poveikis vidaus rinkai“;

³⁴ Kaip nurodyta pagalbiniaame vertinimo tyrime ir vertinime; 2019 m. spalio 8 d. Komisijos tarnybų darbinis dokumentas SWD(2019) 371 *final*.

- Braškių reglamento (EB) Nr. 2679/98 vertinimas ir jį papildantis išorės tyrimas;
- naujosios teisės aktų sistemos vertinimas;
- atitinkama informacija ir (arba) įrodymai, surinkti rengiant esamas ar siūlomas ES reagavimo į krizes iniciatyvas ir mechanizmus, be kita ko, vykdant konsultavimosi veiklą arba poveikio vertinimo tyrimus (pavyzdžiui, Duomenų aktas, bendrosios rinkos informacijos rinkimo priemonė, ES sveikatos saugumo sistema, Šengeno sienų kodeksas, nenumatytų atvejų planas maisto tiekimui ir apsirūpinimo maistu saugumui užtikrinti, integruotas politinio atsako į krizes mechanizmas (IPCR), transporto sektoriui skirtas nenumatytų atvejų planas, ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamentas, Tarybos rekomendacija (ES) 2020/1475 dėl suderinto požiūrio į laisvo judėjimo apribojimą reaguojant į COVID-19 pandemiją ir jos adaptacijos);
- akademiniai tyrimai ir literatūra apie ankstesnių krizių poveikį bendrosios rinkos veikimui, taip pat esami pozicijos dokumentai ir kiti atitinkamų suinteresuotųjų šalių parengti dokumentai;
- laikraščių straipsniai ir spaudos medžiaga.

Poveikio vertinime taip pat remtasi per konsultacijas gauta informacija, kaip išdėstyta poveikio vertinimo 2 priede pateiktoje apibendrinamojoje ataskaitoje.

Ataskaitos įrodymų bazė yra labai ribota dėl palyginti mažo atsakymų į kvietimą teikti informaciją ir dalyvauti viešose konsultacijose skaičiaus, taip pat dėl to, kad nebuvo atliktas pagrindžiamasis tyrimas. Siekdama ištaisyti šią padėtį, 2022 m. gegužės 6 d. Komisija surengė suinteresuotųjų šalių praktinį seminarą, kuriame dalyvavo daug suinteresuotųjų šalių, ir keletą tikslinių konsultacijų, visų pirma su valstybėmis narėmis ir suinteresuotosiomis šalimis.

• Poveikio vertinimas

Laikydamosi geresnio reglamentavimo politikos, Komisija atliko poveikio vertinimą³⁵. Poveikio vertinime įvertintos trys politikos galimybės sukurti valdymo organą ir nenumatytų atvejų planavimo, budrumo ir ekstremaliosios situacijos režimų sistemą. Tiek bendrosios rinkos budrumo režimas, tiek bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimas būtų aktyvuotas pagal konkrečius kriterijus ir aktyvavimo mechanizmus. Tam tikras priemonių rinkinio priemonės reikėtų aktyvuoti papildomai.

Remiantis problemų veiksnių ir spragų atitinkamuose konkretiems sektoriams taikomuose teisės aktuose analize, buvo nustatyti aštuoni priemonių blokai, suskirstant priemonės pagal skirtingą taikymo laiką (visą laiką, budrumo režimu ir ekstremaliosios situacijos režimu). Kiekvieno bloko atveju buvo analizuojami trys politikos metodai: nuo su teisėkūra nesusijusių priemonių (1 metodas) iki mišraus metodo (2 metodas) ir išsamesnės teisės aktų sistemos (3 metodas). Remiantis šia analize, kiekvieno bloko atveju buvo taikomi kai kurie arba visi metodai, kurie buvo sujungti į tris realias politikos galimybes, atspindinčias skirtingus politinių užmojų ir suinteresuotųjų šalių paramos lygius:

Režimas	Blokai	1 politikos	2 politikos galimybė.	3 politikos
---------	--------	-------------	-----------------------	-------------

³⁵ Žr. priedamą Komisijos tarnybų darbinį dokumentą SWD(2022) 289.

		galimybė. SKAIDRUMAS	BENDRADARBIAVIMAS	galimybė. SOLIDARUMAS
Visą laiką	1. Valdymas, koordinavimas ir bendradarbiavimas	2 metodas Oficiali patariamoji grupė kaip techninio lygio forumas ir valstybių narių prievolė keistis informacija grupėje rengiantis krizei ir krizės metu		
Visą laiką	2. Su krizėmis susijusių nenumatytų atvejų planavimas	2 metodas Rekomendacija valstybėms narėms dėl rizikos vertinimo, mokymo ir pratybų bei reagavimo į krizes priemonių rinkinio	3 metodas – Rekomendacija valstybėms narėms dėl rizikos vertinimo ir reagavimo į krizes priemonių rinkinio – Komisijos prievolė atlikti Sąjungos lygmens rizikos vertinimą – Valstybių narių prievolė reguliariai mokytis savo atitinkamus krizių valdymo darbuotojus	
Budrumas	3. Bendrosios rinkos budrumas	2 metodas – Rekomendacija valstybėms narėms dėl informacijos apie nustatytas strategines tiekimo grandines rinkimo – Rekomendacijos valstybėms narėms dėl strateginės svarbos prekių strateginių rezervų sudarymo		3 metodas – Valstybių narių prievolė rinkti informaciją apie nustatytas strategines tiekimo grandines – Komisijos prievolė sudaryti ir reguliariai atnaujinti strateginių rezervų tikslų sąrašą – Valstybių narių prievolės ³⁶ sudaryti atrinktų strateginės svarbos prekių strateginius rezervus, jei valstybių narių strateginiai rezervai yra gerokai mažesni už siektinus rezervus
Ekstremalioji situacija	4. Pagrindiniai principai ir pagalbinės priemonės, skirti sudaryti palankesnes sąlygas	2 metodas Pagrindinių kilus krizei svarbių prekių ir paslaugų laisvo judėjimo principų stiprinimas privalomose taisyklėse, kai tinkama, siekiant užtikrinti veiksmingą krizių valdymą		

	laisvam judėjimui ekstremaliosios situacijos atveju			
Ekstremalioji situacija	5. Skaidrumas ir administracinė pagalba ekstremaliosios situacijos atveju	3 metodas		
		Privalomas visapusiškas spartesnio pranešimo mechanizmas, greitas tarpusavio vertinimas ir galimybė paskelbti, kad priemonės, apie kurias pranešta, yra nesuderinamos su ES teise; kontaktiniai punktai ir elektroninė platforma		
Ekstremalioji situacija	6. Spartesnis kilus krizei svarbių produktų pateikimas rinkai ekstremaliosios situacijos atveju	2 metodas		
		Tiksliniai galiojančių bendrosios rinkos derinamųjų teisės aktų pakeitimai: spartesnis kilus krizei svarbių produktų pateikimas rinkai; Komisija gali priimti technines specifikacijas; valstybės narės pirmenybę teikia kilus krizei svarbių produktų rinkos priežiūrai		
Ekstremalioji situacija	7. Viešieji pirkimai ekstremaliosios situacijos atveju	2 metodas		
		Nauja nuostata dėl Komisijos bendrų viešųjų pirkimų ir (arba) bendro pirkimo kai kuriose arba visose valstybėse narėse		
Ekstremalioji situacija	8. Priemonės, darančios poveikį kilus krizei svarbioms tiekimo grandinėms ekstremaliosios situacijos atveju	1 metodas	2 metodas	3 metodas
		Gairės dėl gamybos pajėgumų didinimo; leidimų išdavimo procedūrų paspartinimas; kilus krizei svarbių prekių užsakymų priėmimas ir jų pirmenybės nustatymas; rekomendacijos įmonėms keistis kilus krizei svarbia informacija	Rekomendacijos valstybėms narėms dėl produktų atsargų paskirstymo; leidimų išdavimo procedūrų paspartinimas; ekonominės veiklos vykdytojų skatinimas priimti užsakymus ir nustatyti jų pirmenybę; valstybių narių įgalėjimas ³⁷ įpareigoti ekonominės veiklos vykdytojus didinti gamybos pajėgumus ir teikti ekonominės veiklos vykdytojams prašymus pateikti privalomą informaciją	Valstybių narių prievolės ³⁸ paskirstyti anksčiau sukauptas produktų atsargas; leidimų išdavimo procedūrų paspartinimas; įmonių prievolės priimti užsakymus ir nustatyti jų pirmenybę; gamybos pajėgumų didinimas ir kilus krizei svarbios informacijos teikimas

Poveikio vertinime nebuvo pateikta tinkamiausia galimybė, vietoj to leista pasirinkti politinio sprendimo galimybes. Teisės akto pasiūlyme pasirinktos priemonės atitinka 3 politikos galimybę, taikomą visiems blokams, išskyrus 8 bloką. 8 bloko atveju pasirinkta 1 politikos

³⁷ Būtina aktyvuoti papildomai.

³⁸ Būtina aktyvuoti papildomai.

galimybė (gamybos didinimas), 2 politikos galimybė (sukauptų produktų paskirstymas ir leidimų išdavimo procedūrų paspartinimas) ir 3 politikos galimybė (įmonių prievolės priimti užsakymus ir nustatyti jų pirmenybę, taip pat teikti kilus krizei svarbią informaciją).

2022 m. birželio 15 d. Komisija pateikė poveikio vertinimą Reglamentavimo patikros valdybai (RPV). RPV pateikė neigiamą nuomonę, visų pirma atkreipdama dėmesį į tai, kad 1) reikia pateikti aiškią ir išsamią informaciją, susijusią su numatoma ekstremaliąja bendrosios rinkos situacija, įskaitant apibrėžtį, kriterijus ir sprendimų priėmimo mechanizmus, kuriais remiantis ji būtų nustatyta ir pašalinta, ir priemonės, kurios būtų įgyvendinamos jos metu; 2) būtina pateikti išsamų politikos galimybių poveikio vertinimą; 3) kartu su politikos metodais būtina pateikti alternatyvius atitinkamų politikos galimybių derinius ir susieti palyginimą su poveikio analize. Siekdama atsižvelgti į šias išvadas, Komisija pateikė aiškią ekstremaliosios bendrosios rinkos situacijos apibrėžtį, nustatė kriterijus ir sprendimų priėmimo mechanizmus, paaiškino tris SMEI veikimo režimus ir nurodė, kuris SMEI blokas būtų aktyvuojamas kokiu režimu. Ji toliau išplėtė poveikio vertinimą, kad aprėptų daugiau poveikio rūšių, t. y. ekonominį poveikį pagrindinėms suinteresuotosioms šalims (įmonėms, valstybėms narėms ir Komisijai), poveikį MVĮ, poveikį konkurencingumui, konkurencijai, tarptautinei prekybai, ir išskyrė, kuris poveikis būtų tiesioginis, o kurio būtų galima tikėtis taikant budrumo ir ekstremaliosios situacijos režimus. Be to, poveikio vertinime apibrėžtos trys alternatyvios politikos galimybės, pagrįstos skirtingų požiūrių į kai kuriuos blokus deriniu, pateiktas šių galimybių poveikio vertinimas ir išplėstas galimybių palyginimas, kad jos apimtų proporcingumo ir subsidiarumo principus.

2022 m. liepos 29 d. Komisija RPV pateikė peržiūrėtą poveikio vertinimą. Tada RPV pateikė teigiamą nuomonę su pastabomis. Šios pastabos buvo susijusios su poreikiu toliau nagrinėti įvairių rūšių krizes, kurios gali daryti poveikį bendrosios rinkos veikimui, aiškiau nustatyti sąveiką su galimomis priemonėmis, kurių imamasi remiantis SESV 4 straipsnio 2 dalimi, ir pakankamai pagrįsti kai kurias siūlomas priemones subsidiarumo ir proporcingumo požiūriu. Siekiant atsižvelgti į šias pastabas, buvo įtrauktos nuorodos dėl galimų būsimų krizių poveikio, geriau paaiškinta sąveika su galimomis priemonėmis pagal SESV 4 straipsnio 2 dalį ir pateikta daugiau informacijos apie privalomas priemones, numatytas ekstremaliosios situacijos režimu.

Daugiau informacijos apie tai, kaip RPV rekomendacijos atsispindi poveikio vertinimo ataskaitoje, galima rasti poveikio vertinimo 1 priedo 3 punkte.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Pagal Komisijos Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programą (REFIT) visomis iniciatyvomis, kuriomis siekiama pakeisti galiojančius ES teisės aktus, turėtų būti siekiama supaprastinti ir efektyviau įgyvendinti nustatytus politikos tikslus (t. y. sumažinti nereikalingas reglamentavimo išlaidas).

Pasiūlyme pateikiamas priemonių rinkinys, skirtas ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai spręsti, kurį sudaro visą laiką taikytinos priemonės, taip pat tam tikros priemonės, taikomos tik budrumo ar ekstremaliosios situacijos režimu, kurias reikia aktyvuoti atskirai. **Įmonės ir piliečiai nepatiria jokių administracinių išlaidų**, kurios būtų taikomos nedelsiant ir tada, kai bendroji rinka veikia įprastai.

Kalbant apie priemones, kurios gali daryti didelį poveikį MVĮ ir dėl kurių MVĮ gali patirti išlaidų, visų pirma tokias priemones kaip prašymai pateikti privalomą informaciją, prašymai

padidinti gamybą ir priimti pirmenybinius užsakymus, papildomo tokių priemonių aktyvavimo metu Komisija atliks konkrečią jų poveikio ir proporcingumo, visų pirma poveikio MVI, analizę ir vertinimą. Šis vertinimas bus įtrauktas į papildomo šių konkrečių priemonių aktyvavimo procesą Komisijos įgyvendinimo aktu (kartu su bendru ekstremaliosios situacijos režimo aktyvavimu). Atsižvelgiant į krizės pobūdį ir susijusias strategines tiekimo grandines bei kilus krizei svarbius produktus, MVI bus suteiktos specialios patalpos. Nors labai mažų įmonių negalima visiškai išbraukti iš tokių priemonių, kaip prašymai pateikti privalomą informaciją, taikymo srities, nes šios įmonės krizės atveju gali turėti išskirtinės praktinės patirties arba ypatingos svarbos patentų, konkrečiose sąlygose bus numatyti supaprastinti tyrimų planai, ne tokie griežti informacijos teikimo reikalavimai ir ilgesni atsakymų pateikimo terminai, kiek įmanoma atsižvelgiant į poreikį skubiai reaguoti į konkrečią krizę.

Reglamentas (EB) Nr. 2679/98, kuriuo nustatomas reagavimo mechanizmas, skirtas šalinti dėl valstybės narės kaltės atsirandančioms laisvo prekių judėjimo kliūtims, kurios lemia didelius sutrikdymus ir dėl kurių būtina imtis neatidėliotinų veiksmų (Braškių reglamentas), bus panaikintas. Taip bus supaprastinta teisinė sistema.

- **Pagrindinės teisės**

Šis reglamentas, visų pirma pirmenybiniai užsakymai ir priemonės, kuriomis palengvinamas gamybos linijų paskirties keitimas, taip pat priemonės, kuriomis palengvinamas gamybos pajėgumų didinimas, daro poveikį bendrojoje rinkoje veikiančių ekonominės veiklos vykdytojų laisvei užsiimti verslu, nustatytai ES pagrindinių teisių chartijos 16 straipsnyje, susidarius ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai. Tokie apribojimai buvo kruopščiai pritaikyti ir suderinti su gyvybiškai svarbiais visuomenės interesais. Nuostatose dėl pirmenybinių užsakymų numatytos tam tikros apsaugos priemonės ekonominės veiklos vykdytojams, kurie susiję su tokiais užsakymais, siekiant subalansuoti apribojimo intensyvumą.

Ekonominės veiklos vykdytojams skirti prašymai pateikti privalomą informaciją taip pat gali turėti įtakos ekonominės veiklos vykdytojų verslo paslapčių ir kitos neskelbtinos informacijos apsaugai. Tačiau reglamente numatytos apsaugos priemonės ir garantijos, kad tokie prašymai pateikti informaciją bus teikiami tik tuo atveju, jei atitinkama informacija yra būtina siekiant pašalinti ekstremaliąją bendrosios rinkos situaciją ir jos negalima gauti savanoriškai arba iš viešai prieinamų šaltinių, o gauta informacija tvarkoma atidžiai, užtikrinant neskelbtinos verslo informacijos slaptumą ir neatskleidimą, ir kad tokie apribojimai yra proporcingi ir pagrįsti.

Galiausiai sankcijos, numatytos už ekonominės veiklos vykdytojams skirtų prašymų pateikti privalomą informaciją ir su pirmenybiniais užsakymais susijusius pažeidimus, yra ES pagrindinių teisių chartijos 17 straipsnyje nustatytos teisės į nuosavybę apribojimai. Atsižvelgiant į tai, kad nustatytos baudų sumos yra pakankamai atgrasančios, bet ne pernelyg didelės, o jų taikymo laikotarpis yra ribotas ir jos gali būti užginčytos ESTT, jos prilygsta proporcingiems ir pagrįstiems teisės į nuosavybę apribojimams.

Reglamentu gerbiama teisė į veiksmingą teisminę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, kaip numatyta Chartijos 47 straipsnyje. Jame pakartojama ekonominės veiklos vykdytojų, susijusių su prašymais pateikti informaciją ir pirmenybiniais užsakymais, teisė ginti savo teises ESTT ir numatomos galimybės užginčyti tokius Komisijos prašymus prieš tai pradėtoje administracinėje procedūroje.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymų poveikis biudžetui būtų susijęs su trimis išlaidų kategorijomis. Pasikartojančios išlaidos, susijusios su Komisijos darbuotojais, iš esmės būtų dengiamos pagal išlaidų kategoriją „Administracinės išlaidos“, o išlaidos, susijusios su numatyta mokymo veikla ir būtinu pranešimo sistemai naudojamos IT priemonės išplėtimu, būtų dengiamos pagal Bendrosios rinkos programą. Pagal dabartinę sistemą išlaidas, susijusias su ekstremaliosios situacijos režimu, t. y. strateginių rezervų kaupimu, saugiu tiekimu, pavyzdžiui, strateginės svarbos prekių ir paslaugų ir kilus krizei svarbių prekių viešaisiais pirkimais, arba išlaidas, susijusias su pirmenybiniais užsakymais, padengtų tik valstybės narės ir tai neturėtų poveikio Sąjungos ištekliais. Papildomos dėl krizės atsirandančios valdymo išlaidos Komisijoje, kurios dėl savo pobūdžio yra nenuspėjamos, iš esmės būtų dengiamos perskirstant Sąjungos išteklius pagal 1 išlaidų kategoriją „Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika“ ir (arba) 7 išlaidų kategoriją „Administracinės išlaidos“.

5. KITI ELEMENTAI

- **Igyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Praėjus penkeriems metams nuo teisėkūros procedūra priimamų aktų taikymo pradžios Komisija atliks šios teisėkūros iniciatyvos veiksmingumo, efektyvumo, nuoseklumo, aktualumo ir Europos pridėtinės vertės vertinimą ir pateiks pagrindinių išvadų ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui. Remdamasi vertinimo ataskaita, Komisija gali pasiūlyti, kaip patobulinti Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonę.

Su Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) konsultuojamasi dėl visų pagal šį reglamentą sudarytų sutarčių ir finansavimo susitarimų, siekiant užtikrinti, kad būtų tinkamai integruotos kovos su sukčiavimu nuostatos.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemone siekiama sukurti visapusišką pasirengimo krizėms ir reagavimo į jas struktūrą, kurią sudarytų šie pagrindiniai komponentai:

- patariamoji grupė;
- nenumatytų atvejų planavimo sistema;
- bendrosios rinkos budrumo sistema;
- bendrosios rinkos ekstremaliųjų situacijų sistema.

1. Patariamoji grupė

Šios grupės užduotis – *patarti* Komisijai dėl tinkamų krizės poveikio bendrajai rinkai prevencijos arba šalinimo priemonių. Ji gali dalyvauti aktyvuojant ir nustatant bendrosios rinkos budrumo ir ekstremaliųjų situacijų valdymo būdus ir analizuoti atitinkamą informaciją, surinktą savanoriškomis arba privalomomis priemonėmis, be kita ko, iš ekonominės veiklos vykdytojų. Šio centrinio organo veikloje nuolatinių

narių teisėmis dalyvaus po vieną kiekvienos valstybės narės atstovą, turintį patirties bendrosios rinkos klausimais, ir stebėtojai, atstovaujantys kitiems kilus krizei svarbiems organams, pavyzdžiui, Tarybos integruotai politinio atsako į krizes grupei, Sveikatos krizių valdybai, Sveikatos saugumo komitetui, Europos puslaidininkių tarybai, Europos apsirūpinimo maistu saugumo ir reagavimo ekspertų grupei ir kt. Komisija organizuos posėdžius ir jiems pirmininkaus.

2. Nenumatytų atvejų planavimo sistema

Įprastomis sąlygomis, kai nėra tikėtina, kad koks nors staigus įvykis gali daryti arba jau daro didelį trikdomąjį poveikį bendrajai rinkai, rinkos jėgomis užtikrinamas įmonių ir bendrosios rinkos veikimas. Nenumatytų atvejų planavimo sistemoje nebūtinai aktyvavimo etapas ir šią sistemą sudaro:

- a) susitarimai dėl krizių protokolų ir komunikacijos prasidėjus krizei, mokymų ir pratybų ekstremaliųjų situacijų atveju, siekiant užtikrinti, kad Komisija, valstybės narės ir atitinkamos Sąjungos lygmens įstaigos laiku bendradarbiautų ir keistųsi informacija, taip pat rengtų mokymus ir pratybas galimų bendrosios rinkos ekstremaliųjų situacijų scenarijų klausimais;
- b) išankstinio perspėjimo sistemos *ad hoc* perspėjimai apie bet kokius incidentus, kurie labai (rimtai) sutrikdo arba gali labai (rimtai) sutrikdyti bendrosios rinkos veikimą ir jos prekių bei paslaugų tiekimo grandines. Nustatant sutrikdymo reikšmingumą ar rimtumą, atsižvelgiama į iš anksto nustatytus parametrus, pavyzdžiui, paveiktą ekonominės veiklos vykdytojų skaičių, geografinę vietovę ar sutrikdymo trukmę.

3. Bendrosios rinkos budrumo sistema

Tai bus sistema, skirta didelių incidentų, kurie dar netapo ekstremaliąja bendrosios rinkos situacija, poveikio sistemai. Ją reikia aktyvuoti, kai įvykęs incidentas gali labai sutrikdyti strateginės svarbos prekių tiekimo ir paslaugų teikimo grandines, kurios priklauso nuo nediversifikuojamų ir nepakeičiamų išteklių arba dėl kurių atsiranda pirmieji didelio tokių prekių ir paslaugų trūkumo požymiai. Šią sistemą sudaro tokios priemonės kaip:

- a) strateginės svarbos prekių tiekimo ir paslaugų teikimo grandinių, kurios buvo nustatytos Sąjungos lygmens rizikos vertinime, nurodytame nenumatytų atvejų planavimo sistemoje, ir kurių tiekimas arba teikimas galėtų būti labai sutrikdytas dėl incidento, stebėseną. Tokią stebėseną valstybės narės vykdydys remdamosi savanoriškais prašymais pateikti informaciją apie veiksmus, darančius poveikį tam tikrų strateginės svarbos prekių ir paslaugų prieinamumui (pavyzdžiui, gamybos pajėgumus, atsargas, tiekėjų apribojimus, įvairinimo ir pakeitimo galimybes, paklausos sąlygas, kliūtis), visiems atitinkamos strateginės svarbos prekių tiekimo ir paslaugų teikimo grandinės dalyviams ir kitoms atitinkamoms valstybių narių nacionalinėje teritorijoje įsisteigusioms suinteresuotosioms šalims;
- b) strateginių rezervų kaupimas – priemonė, kurią galima papildomai aktyvuoti priimant papildomus Komisijos įgyvendinimo aktus. Komisija gali sudaryti atskirų ir neprivalomų strateginių rezervų, kuriuos valstybės narės turėtų išlaikyti, tikslų sąrašus. Valstybės narės, solidariai veikdamos kartu, deda visas

pastangas, kad sukurtų strateginius prekių, kurios, kaip nustatyta, yra strateginės svarbos, rezervus. Išimtinėmis aplinkybėmis Komisija savo iniciatyva arba 14 valstybių narių prašymu gali įvertinti, ar reikia imtis tolesnių priemonių strateginiams tokių prekių rezervams kaupti. Atlikusi tokį vertinimą, grindžiamą objektyviais duomenimis, Komisija gali priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo būtų nustatytas privalomas individualus tikslas vienai ar daugiau valstybių narių;

- c) viešieji pirkimai: i) Komisijos valstybių narių vardu vykdomi strateginės svarbos prekių ir paslaugų viešieji pirkimai ir ii) valstybių narių vykdomi strateginės svarbos prekių ir paslaugų viešieji pirkimai.

4. Bendrosios rinkos ekstremaliųjų situacijų sistema

Aktyvavus ekstremaliąją bendrosios rinkos situaciją, nedelsiant bus pradėtos taikyti kelios reakavimo į ekstremaliąsias situacijas priemonės, be kita ko:

- a) skaidrumo didinimo priemonės: valstybių narių prievolės pranešti apie priemonių projektus dėl kilus krizei svarbių strateginės svarbos prekių ir paslaugų, taip pat kilus krizei svarbių laisvo asmenų judėjimo apribojimų, kartu nurodant tų priemonių taikymo priežastis;
- b) veiksmai, kuriais siekiama atkurti laisvą judėjimą ir sudaryti jam palankesnes sąlygas: bendrieji reikalavimai dėl laisvo judėjimo apribojimų susidarius ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai (pagrindinių principų sąrašas) ir nuostatos dėl draudžiamų apribojimų;
- c) laisvo judėjimo teisių apribojimų uždraudimas susidarius ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai, kai reikalaujama, kad valstybės narės susilaikytų nuo, pavyzdžiui, draudimo ES viduje eksportuoti kilus krizei svarbias prekes ar paslaugas ir bet kokių produktų ar paslaugų eksporto apribojimų, kurie
 - varžo jų laisvą judėjimą,
 - sutrikdo jų tiekimo grandines ir
 - sukuria arba padidina stygių bendrojoje rinkoje;
- d) viešieji pirkimai: i) Komisijos valstybių narių vardu vykdomi kilus krizei svarbių prekių viešieji pirkimai ir ii) valstybių narių vykdomi kilus krizei svarbių prekių viešieji pirkimai;
- e) veiksmai, kuriais siekiama užtikrinti kilus krizei svarbių prekių prieinamumą ir tiekimą;
 - sudaryti palankesnes sąlygas esamų kilus krizei svarbių prekių gamybos pajėgumų plėtrai ar paskirties keitimui arba naujų gamybos pajėgumų kūrimui;
 - sudaryti palankesnes sąlygas plėsti esamus arba kurti naujus su veikla susijusius pajėgumus;

- nustatyti priemonės, kuriomis užtikrinamas reglamentavimo lankstumas, be kita ko, leidimų išdavimo srityje, kuriomis siekiama sudaryti palankesnes sąlygas kilus krizei svarbių prekių gamybai ir pateikimui rinkai;

f) tikslinis ir koordinuotas strateginių rezervų paskirstymas.

Komisija gali rekomenduoti valstybėms narėms tikslingai paskirstyti Sąjungos strateginius rezervas ir, jei jų nėra arba jų nepakanka, valstybių narių strateginius rezervas, kai yra konkrečių ir patikimų įrodymų, kad kilus krizei svarbių prekių tiekimo grandinė labai sutrikdoma, dėl to labai trūksta strateginės svarbos prekių, be kita ko, geografinėse vietovėse, kurios yra ypač pažeidžiamos tokių sutrikdymų, pavyzdžiui, ES atokiausiuose regionuose;

g) išimtinio pobūdžio neatidėliotinos priemonės, kurias reikia papildomai aktyvuoti:

- ekonominės veiklos vykdytojams skirti prašymai pateikti informaciją.

Komisija, atsiradus dideliame kilus krizei svarbių prekių ar paslaugų trūkumui arba kilus tiesioginei jo grėsmei, pasikonsultavusi su paskirta patariamąja grupe, prašo ekonominės veiklos vykdytojams atstovaujančių organizacijų arba prireikus atskirų kilus krizei svarbių tiekimo grandinių ekonominės veiklos vykdytojų pateikti Komisijai tikslinę informaciją apie jų gamybos pajėgumus ir dabartinius tiekimo grandinės sutrikdymus.

Komisija paskirtajai patariamajai grupei pateikia apibendrintą informaciją, pagrįstą bet kokiais ekonominės veiklos vykdytojams arba ekonominės veiklos vykdytojams atstovaujančioms organizacijoms skirtais prašymais pateikti tikslinę informaciją;

- pirmenybiniai užsakymai.

Pirmajame etape Komisija gali paprašyti ekonominės veiklos vykdytojų patvirtinti išteklių, reikalingų kilus krizei svarbioms prekėms gaminti, užsakymą arba kilus krizei svarbių prekių, kaip galutinių produktų, gamybos ar tiekimo užsakymus ir teikti jiems pirmenybę.

Antrajame etape Komisija išimtinėmis aplinkybėmis savo iniciatyva arba 14 valstybių narių prašymu gali įvertinti, ar būtina ir proporcinga nustatyti tokių prekių užsakymų pirmenybę, atsižvelgdama į ekonominės veiklos vykdytojo ir galimų paveiktų šalių padėtį. Atlikusi tokį vertinimą, Komisija gali priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo reikalaujama, kad ekonominės veiklos vykdytojas priimtų išteklių, reikalingų kilus krizei svarbioms prekėms gaminti ar tiekti, užsakymus arba kilus krizei svarbių prekių, kaip galutinių produktų, užsakymus ir teiktų jiems pirmenybę. Ekonominės veiklos vykdytojai per 10 darbo dienų gali atsisakyti prisiimti tokį įsipareigojimą ir pateikti tinkamai pagrįstas tokio atsisakymo priežastis. Komisija gali viešai paskelbti tokį pagrįstą paaiškinimą arba jo dalis. Jei įsipareigojimas prisiimamas, jis yra

viršesnis už bet kokią vykdymo įsipareigojimą pagal privatinę ar viešąją teisę.

- Komisija atsižvelgia į konkretaus atvejo aplinkybes, įskaitant būtinumo ir proporcingumo principus. Pirmenybinis užsakymas vykdomas taikant sąžiningą ir pagrįstą kainą; tiksliniai suderintų produktų srities teisės aktų pakeitimai.

- b) Šia priemone bus sudarytos sąlygos paspartinti nustatytų kilus krizei svarbių prekių pateikimą rinkai, nustatant skubias atitikties vertinimo procedūras, priimant bendras technines specifikacijas ir vykdant rinkos priežiūrą susidarius ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo nustatoma Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonė ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2679/98

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 21, 46 ir 114 straipsnius,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę³⁹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę⁴⁰,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- 1) ankstesnės krizės, ypač pirmosios COVID-19 pandemijos dienos, parodė, kad tokios krizės gali labai paveikti vidaus rinką (dar vadinamą bendrąja rinką) ir jos tiekimo grandines, o tinkamų krizių valdymo priemonių ir koordinavimo mechanizmų trūksta, jie neapima visų bendrosios rinkos aspektų arba neleidžia laiku reaguoti į tokį poveikį;
- 2) Sąjunga nebuvo tinkamai pasirengusi užtikrinti efektyvios kilus krizei svarbių nemedicininų prekių, pavyzdžiui, asmeninių apsaugos priemonių, gamybos, viešųjų pirkimų ir platinimo, ypač ankstyvuojant COVID-19 pandemijos etapui, o *ad hoc* priemonės, kurių Komisija ėmėsi siekdama atkurti bendrosios rinkos veikimą ir užtikrinti, kad per COVID-19 pandemiją būtų galima įsigyti kilus krizei svarbių nemedicininų prekių, būtinai buvo reaktyvios. Pandemija taip pat atskleidė nepakankamą gamybos pajėgumų visoje Sąjungoje apžvalgą ir su pasaulinėmis tiekimo grandinėmis susijusį pažeidžiamumą;
- 3) Komisijos veiksmai buvo atidėti kelioms savaitėms dėl to, kad nebuvo jokių Sąjungos masto nenumatytų atvejų planavimo priemonių ir neaišku, su kuria nacionalinės administracijos dalimi reikia susisiekti, kad būtų greitai išspręstas krizės sukeltas poveikis bendrajai rinkai. Be to, paaiškėjo, kad dėl nesuderintų valstybių narių

³⁹ OL C , , p. .

⁴⁰ OL C , , p. .

ribojamųjų veiksmų dar labiau padidėtų krizės poveikis bendrajai rinkai. Paaiškėjo, kad reikia sudaryti valstybių narių ir Sąjungos institucijų susitarimus dėl nenumatytų atvejų planavimo, techninio lygmens koordinavimo, bendradarbiavimo ir keitimosi informacija;

- 4) ekonominės veiklos vykdytojams atstovaujančių organizacijų teigimu, ekonominės veiklos vykdytojai neturėjo pakankamai informacijos apie valstybių narių reagavimo į krizes priemones pandemijos metu iš dalies dėl to, kad nežinojo, kur gauti tokią informaciją, iš dalies dėl kalbinių apribojimų ir administracinės naštos, susijusios su pakartotiniais tyrimais visose valstybėse narėse, ypač nuolat kintančioje reglamentavimo aplinkoje. Tai sutrukdė jiems priimti informacija pagrįstus verslo sprendimus dėl to, kokių mastu krizės metu jie gali pasikliauti savo laisvo judėjimo teisėmis arba tęsti tarpvalstybinę verslo veiklą. Būtina padidinti informacijos apie nacionalinio ir Sąjungos lygmens reagavimo į krizes priemones prieinamumą;
- 5) šie pastarojo meto įvykiai taip pat parodė, kad Sąjunga turi būti geriau pasirengusi galimoms būsimoms krizėms, ypač atsižvelgiant į nuolatinį klimato kaitos ir jos sukeltų gaivalinių nelaimių poveikį, taip pat pasaulinį ekonominį ir geopolitinį nestabilumą. Atsižvelgiant į tai, kad nežinoma, kokios krizės galėtų kilti ateityje ir kurios iš jų ateityje turėtų didelį poveikį bendrajai rinkai ir jos tiekimo grandinėms, būtina numatyti priemonę, kuri būtų taikoma atsižvelgiant į įvairių krizių poveikį bendrajai rinkai;
- 6) krizės poveikis bendrajai rinkai gali būti dvejopas. Viena vertus, dėl krizės gali atsirasti kliūčių laisvam judėjimui bendrojoje rinkoje ir tai gali sutrikdyti įprastą jos veikimą. Kita vertus, dėl krizės gali išaugti kilus krizei svarbių prekių ir paslaugų trūkumas. Reglamente turėtų būti nagrinėjamas abiejų rūšių poveikis bendrajai rinkai;
- 7) kadangi bet kokius konkrečius būsimų krizių aspektus, kurie darytų poveikį bendrajai rinkai ir jos tiekimo grandinėms, sunku numatyti, šiame reglamente turėtų būti numatyta bendra sistema neigiamam poveikiui, kurį krizė gali sukelti bendrajai rinkai ir jos tiekimo grandinėms, numatyti, jam pasirengti, jį sušvelninti ir kuo labiau sumažinti; .
- 8) šiame reglamente nustatyta priemonių sistema turėtų būti įgyvendinama nuosekliai, skaidriai, efektyviai, proporcingai ir laiku, tinkamai atsižvelgiant į poreikį išlaikyti gyvybiškai svarbias visuomenės funkcijas, t. y. visuomenės saugumą, saugą, viešąją tvarką ar visuomenės sveikatą, gerbiant valstybių narių atsakomybę užtikrinti nacionalinį saugumą ir jų įgaliojimus apsaugoti kitas esmines valstybės funkcijas, be kita ko, užtikrinant valstybės teritorinį vientisumą ir palaikant viešąją tvarką;
- 9) šiuo tikslu šiame reglamente nustatyta:
 - būtinos priemonės, kuriomis būtų užtikrintas tolesnis bendrosios rinkos veikimas, bendrojoje rinkoje veikiančios įmonės ir jos strateginės tiekimo grandinės, įskaitant laisvą prekių, paslaugų ir asmenų judėjimą krizės metu ir kilus krizei svarbių prekių ir paslaugų prieinamumą piliečiams, įmonėms ir valdžios institucijoms krizės metu;
 - tinkamo koordinavimo, bendradarbiavimo ir keitimosi informacija forumas ir

- priemonės, kuriomis būtų laiku pasiekama ir prieinama informacija, reikalinga tiksliniam atsakui ir tinkamam įmonių ir piliečių elgesiui rinkoje prasidėjus krizei;
- 10) kai įmanoma, šiuo reglamentu turėtų būti sudarytos sąlygos numatyti įvykius ir krizes, remiantis nuolatine analize, susijusia su strategiškai svarbiomis bendrosios rinkos ekonomikos sritimis ir nuolatiniu Sąjungos prognozavimo darbu;
 - 11) šiuo reglamentu neturėtų būti dubliuojama esama vaistų, medicinos priemonių ar kitų medicininių atsako priemonių sistema pagal ES sveikatos saugumo sistemą, įskaitant Reglamentą (ES) .../... dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai (COM/2020/727), Tarybos reglamentą (ES) .../... dėl priemonių sistemos kilus krizei svarbių medicininių atsako priemonių tiekimui užtikrinti [Ekstremaliosios situacijos sistemos reglamentas (COM/2021/577)], Reglamentą (ES) .../... dėl ECDC įgaliojimų pratęsimo [ECDC reglamentas (COM/2020/726)] ir Reglamentą (ES) 2022/123 dėl EMA įgaliojimų pratęsimo [EMA reglamentas]. Todėl šis reglamentas netaikomas vaistams, medicinos priemonėms ar kitoms medicininėms atsako priemonėms, kai jie įtraukiami į Reglamento dėl ekstremaliojoje situacijoje taikomų priemonių sistemos 6 straipsnio 1 dalyje nurodytą sąrašą, išskyrus nuostatas, susijusias su laisvu judėjimu ekstremaliosios bendrosios rinkos situacijos metu, visų pirma nuostatas, skirtas laisvam judėjimui atkurti ir palengvinti, taip pat pranešimo mechanizmą;
 - 12) šis reglamentas turėtų papildyti integruotą politinio atsako į krizes mechanizmą, kurį pagal Tarybos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2018/1993 valdo Taryba, kiek tai susiję su jos darbu dėl tarpsektorinių krizių, dėl kurių reikia priimti politinius sprendimus, poveikio bendrajai rinkai;
 - 13) šiuo reglamentu neturėtų būti daromas poveikis Sąjungos civilinės saugos mechanizmui (SCSM). Šis reglamentas turėtų papildyti SCSM ir prireikus jį pagrįsti, kai tai susiję su ypatingos svarbos prekių prieinamumu ir laisvu civilinės saugos darbuotojų, įskaitant jų įrangą, judėjimu krizių, patenkančių į to mechanizmo taikymo sritį, atveju;
 - 14) šiuo reglamentu neturėtų būti daromas poveikis Reglamento (EB) Nr. 178/2002 dėl bendrojo krizių valdymo maisto ir pašarų srityje plano, kuris įgyvendinamas Komisijos sprendimu (ES) 2019/300, 55–57 straipsniams;
 - 15) Reglamentu neturėtų būti daromas poveikis Europos pasirengimo apsirūpinimo maistu krizėms ir reagavimo į jas mechanizmui. Vis dėlto maisto produktai turėtų būti reglamentuojami šio reglamento nuostatomis, įskaitant nuostatas dėl pranešimo mechanizmo ir dėl laisvo judėjimo teisių apribojimų. Priemonės, susijusios su maisto produktais, apie kuriuos pranešta pagal šį reglamentą, taip pat gali būti peržiūrimos siekiant nustatyti, ar jos atitinka bet kurias kitas susijusias ES teisės nuostatas;
 - 16) siekiant atsižvelgti į išimtinę ekstremaliosios bendrosios rinkos situacijos pobūdį ir galimas plataus masto pasekmes svarbiam bendrosios rinkos veikimui, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 281 straipsnio 2 dalį Tarybai išimties tvarka turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai dėl bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimo aktyvavimo;
 - 17) SESV 21 straipsnyje nustatyta Sąjungos piliečių teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje, laikantis Sutartyse ir joms įgyvendinti priimtose

priemonėse nustatytų apribojimų bei sąlygų. Išsamios sąlygos ir apribojimai nustatyti Direktyvoje 2004/38/EB. Šioje direktyvoje nustatomi bendrieji principai, taikomi šiems apribojimams, ir priežastys, kuriomis galima pagrįsti tokias priemones. Šios priežastys yra viešoji tvarka, visuomenės saugumas arba visuomenės sveikata. Šiomis aplinkybėmis judėjimo laisvės apribojimai gali būti pateisinami, jei jie yra proporcingi ir nediskriminaciniai. Šiuo reglamentu nesiekama numatyti papildomų laisvo asmenų judėjimo teisės apribojimo pagrindų, be numatytųjų Direktyvos 2004/38/EB VI skyriuje;

- 18) šiame reglamente numatytos laisvo asmenų judėjimo atkūrimo ir palengvinimo priemonės ir visos kitos priemonės, darančios poveikį laisvam asmenų judėjimui; jos grindžiamos SESV 21 straipsniu ir papildo Direktyvą 2004/38/EB, nedarant poveikio jos taikymui bendrosios rinkos ekstremaliųjų situacijų metu. Tokios priemonės neturėtų leisti arba pateisinti laisvo judėjimo apribojimų, prieštaraujančių Sutartims ar kitoms Sąjungos teisės nuostatomis;
- 19) SESV 45 straipsnyje įtvirtinta laisvo darbuotojų judėjimo teisė, kuriai taikomi Sutartyse ir joms įgyvendinti priimtose priemonėse nustatyti apribojimai bei sąlygos. Į šį reglamentą įtrauktos nuostatos, kuriomis papildomos esamos priemonės, siekiant sustiprinti laisvą asmenų judėjimą, padidinti skaidrumą ir teikti administracinę pagalbą ekstremaliosios bendrosios rinkos situacijos atveju. Tokios priemonės apima bendrą informacinių punktų steigimą ir prieinamumą darbuotojams ir jų atstovams valstybėse narėse ir Sąjungos lygmeniu bendrosios rinkos budrumo ir ekstremaliosios situacijos režimo pagal šį reglamentą atvejais;
- 20) jei valstybės narės priima priemones, darančias poveikį laisvam prekių ar asmenų judėjimui arba laisvei teikti paslaugas rengiantis bendrosios rinkos ekstremaliosioms situacijoms ir jų metu, jos turėtų apriboti tokias priemones tik tuo, kas būtina, ir jas panaikinti, kai tik tai leidžiama atsižvelgiant į padėtį. Tokios priemonės turėtų atitikti proporcingumo ir nediskriminavimo principus ir jomis turėtų būti atsižvelgiama į ypatingą pasienio regionų padėtį;
- 21) aktyvavus bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimą, valstybės narės turėtų būti įpareigos pranešti apie kilus krizei svarbius laisvo judėjimo apribojimus;
- 22) nagrinėdama bet kokių priemonių, apie kurias pranešta, projektų arba priimtų priemonių suderinamumą su proporcingumo principu, Komisija turėtų tinkamai atsižvelgti į kintančią krizinę situaciją ir dažnai ribotą informaciją, kurią valstybės narės turi, kai siekia sumažinti dėl krizės kylančią riziką. Kai tai pateisinama ir būtina atsižvelgiant į aplinkybes, Komisija, remdamasi bet kokia turima informacija, įskaitant specializuotą ar mokslinę informaciją, gali apsvarstyti valstybių narių argumentų, grindžiamų atsargumo principu, pagrįstumą kaip priežastį nustatyti laisvo asmenų judėjimo apribojimus. Komisijos užduotis – užtikrinti, kad tokios priemonės atitiktų Sąjungos teisę ir nesudarytų nepagrįstų kliūčių bendrosios rinkos veikimui. Komisija turėtų sureaguoti į valstybių narių pranešimus kuo greičiau, atsižvelgdama į konkrečios krizės aplinkybes, ir ne vėliau kaip per šiame reglamente nustatytus terminus;
- 23) siekiant užtikrinti, kad šiame reglamente numatytos konkrečios bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonės būtų taikomos tik tais atvejais, kai tai būtina reaguojant į konkrečią ekstremaliąją bendrosios rinkos situaciją,

Komisijos įgyvendinimo aktais, kuriuose nurodomos tokio aktyvavimo priežastys ir kilus krizei svarbios prekės ar paslaugos, kurioms tokios priemonės taikomos, turėtų būti taikomas individualus tokių priemonių aktyvavimas;

- 24) be to, siekiant užtikrinti įgyvendinimo aktų proporcingumą ir deramą pagarbą ekonominės veiklos vykdytojų vaidmeniui krizių valdymo srityje, Komisija turėtų pradėti taikyti bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimą tik tais atvejais, kai ekonominės veiklos vykdytojai negali savanoriškai per pagrįstą laikotarpį pateikti sprendimo. Tai turėtų būti nurodyta kiekviename tokiaame akte ir atsižvelgiant į visus konkrečius krizės aspektus;
- 25) Komisija ekonominės veiklos vykdytojams skirtus prašymus pateikti informaciją turėtų naudoti tik tais atvejais, kai informacijos, kuri yra būtina norint tinkamai reaguoti į ekstremaliąją bendrosios rinkos situaciją, pavyzdžiui, informacijos, būtinos Komisijos viešiesiems pirkimams valstybių narių vardu arba kilus krizei svarbių prekių, kurių tiekimo grandinės buvo sutrikdytos, gamintojų gamybos pajėgumų įvertinimui, negalima gauti iš viešai prieinamų šaltinių arba dėl savanoriškai pateiktos informacijos;
- 26) aktyvavus bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimą, prireikus taip pat turėtų būti taikomos tam tikros reagavimo į krizes procedūros, patikslinant taisykles, kuriomis reglamentuojamas prekių, kurioms taikomos suderintos Sąjungos taisyklės, projektavimas, gamyba, atitikties vertinimas ir pateikimas rinkai. Šios reagavimo į krizes procedūros turėtų sudaryti sąlygas susidarius ekstremaliosioms situacijoms skubiai pateikti rinkai produktus, priskirtus prie kilus krizei svarbių prekių. Atitikties vertinimo įstaigos turėtų teikti pirmenybę kilus krizei svarbių prekių atitikties vertinimui, o ne bet kokioms kitoms dar neišnagrinėtoms paraiškoms dėl kitų produktų. Kita vertus, tais atvejais, kai nepagrįstai vėluojama atlikti atitikties vertinimo procedūras, nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų turėti galimybę išduoti leidimus pateikti jų atitinkamai rinkai produktus, kuriems nebuvo taikytos taikytinos atitikties vertinimo procedūros, su sąlyga, kad jie atitinka taikomus saugos reikalavimus. Tokie leidimai galioja tik juos išdavusios valstybės narės teritorijoje ir tik ekstremaliosios bendrosios rinkos situacijos laikotarpiu. Be to, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas padidinti kilus krizei svarbių produktų pasiūlą, turėtų būti nustatytos tam tikros su atitikties prezumpcijos mechanizmu susijusios lankstumo priemonės. Susidarius ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai, kilus krizei svarbių prekių gamintojai taip pat turėtų turėti galimybę remtis nacionaliniais ir tarptautiniais standartais, kuriais užtikrinama darniųjų Europos standartų apsaugai lygiavertė apsauga. Tais atvejais, kai tokių standartų nėra arba jų laikytis tampa pernelyg sudėtinga dėl bendrosios rinkos sutrikdymų, Komisija turėtų turėti galimybę paskelbti bendras savanoriško arba privalomo taikymo technines specifikacijas, kad gamintojams būtų pateikti parengti naudoti techniniai sprendimai;
- 27) nustačius šiuos kilus krizei svarbius atitinkamų sektorių Sąjungos suderintų taisyklių patikslinimus, reikia tikslingai koreguoti šias 19 sektorių sistemų: Direktyvą 2000/14/EB, Direktyvą 2006/42/ES, Direktyvą 2010/35/ES, Direktyvą 2013/29/ES, Direktyvą 2014/28/ES, Direktyvą 2014/29/ES, Direktyvą 2014/30/ES, Direktyvą 2014/31/ES, Direktyvą 2014/32/ES, Direktyvą 2014/33/ES, Direktyvą 2014/34/ES, Direktyvą 2014/35/ES, Direktyvą 2014/53/ES, Direktyvą 2014/68/ES, Reglamentą (ES) 2016/424, Reglamentą (ES) 2016/425, Reglamentą (ES) 2016/426, Reglamentą (ES) 2019/1009

ir Reglamentą (ES) Nr. 305/2011. Ekstremaliosios situacijos procedūros turėtų būti pradamos su sąlyga, kad bus aktyvuota ekstremalioji bendrosios rinkos situacija, ir jos turėtų būti taikomos tik tiems produktams, kurie nurodyti kaip kilus krizei svarbios prekės;

- 28) tais atvejais, kai kyla didelė rizika bendrosios rinkos veikimui, arba esant dideliame strateginės svarbos prekių stygiui arba išskirtinai didelei paklausai, Sąjungos lygmens priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti kilus krizei svarbių produktų, pavyzdžiui, pirmenybinių užsakymų, prieinamumą, gali pasirodyti būtinos, kad būtų atkurtas įprastas bendrosios rinkos veikimas;
- 29) siekiant pasinaudoti Komisijos perkamąja galia ir derybine pozicija bendrosios rinkos budrumo ir bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimais, valstybės narės turėtų turėti galimybę prašyti Komisijos jų vardu atlikti viešuosius pirkimus;
- 30) tais atvejais, kai susidarius ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai bendrojoje rinkoje labai trūksta kilus krizei svarbių produktų ar paslaugų, ir akivaizdu, kad bendrojoje rinkoje veikiantys ekonominės veiklos vykdytojai tokių prekių negamina, tačiau iš esmės galėtų pakeisti savo gamybos linijų paskirtį, nes neturėtų pakankamų pajėgumų tiekti reikiamas prekes ar teikti reikiamas paslaugas, Komisija turėtų galėti rekomenduoti valstybėms narėms kraštutiniu atveju imtis priemonių, kuriomis būtų sudarytos palankesnės sąlygos didinti gamintojų gamybos pajėgumus ar pakeisti jų paskirtį arba didinti paslaugų teikėjų pajėgumus teikti kilus krizei svarbias paslaugas, arba reikalauti, kad tokie pajėgumai būtų padidinti arba būtų pakeista jų paskirtis. Tai darydama Komisija informuotų valstybes nares apie trūkumo rimtumą ir reikalingų kilus krizei svarbių prekių ar paslaugų rūši ir teiktų paramą bei konsultacijas, susijusias su ES *acquis* lankstumu tokiais atvejais;
- 31) priemonės, kuriomis užtikrinamas reglamentavimo lankstumas, leistų Komisijai rekomenduoti valstybėms narėms paspartinti leidimų išdavimo procedūras, kurios būtų būtinos siekiant padidinti pajėgumą gaminti kilus krizei svarbias prekes arba teikti kilus krizei svarbias paslaugas;
- 32) siekdama užtikrinti, kad susidarius ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai būtų galima įsigyti kilus krizei svarbių prekių, Komisija taip pat gali paraginti ekonominės veiklos vykdytojus, veikiančius kilus krizei svarbiose tiekimo grandinėse, pirmenybę teikti išteklių, reikalingų kilus krizei svarbioms galutinėms prekėms gaminti, užsakymams arba patiems tokių galutinių prekių užsakymams. Jei ekonominės veiklos vykdytojas atsisako priimti tokius užsakymus ir nustatyti jų pirmenybę, remdamasi objektyviais įrodymais, kad būtina užtikrinti kilus krizei svarbių prekių prieinamumą, Komisija gali nuspręsti paraginti atitinkamus ekonominės veiklos vykdytojus priimti tam tikrus užsakymus ir nustatyti jų pirmenybę, ir jų vykdymas bus svarbesnis už bet kokius kitus privatinės ar viešosios teisės įpareigojimus. Jei užsakymas nepriimamas, atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas turėtų pateikti pagrįstas priežastis, dėl kurių prašymas buvo atmestas. Komisija gali viešai paskelbti tokį pagrįstą paaiškinimą arba jo dalis, tinkamai atsižvelgdama į verslo konfidencialumo principą;
- 33) siekdama užtikrinti kilus krizei svarbių prekių prieinamumą susidarius ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai, Komisija gali rekomenduoti valstybėms narėms paskirstyti strateginius rezervus, tinkamai atsižvelgiant į solidarumo, būtinumo ir proporcingumo principus;

- 34) kai veikla, kuri turi būti vykdoma pagal šį reglamentą, yra susijusi su asmens duomenų tvarkymu, toks tvarkymas turėtų atitikti susijusius Sąjungos teisės aktus dėl asmens duomenų apsaugos, t. y. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1725⁴¹ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679⁴²;
- 35) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su galimybe priimti paramos priemonės, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos laisvam asmenų judėjimui, sudaryti tų strateginių rezervų, kuriuos valstybės narės turėtų išlaikyti, atskirų tikslų (kiekių ir terminų) sąrašą, kad būtų pasiekti iniciatyvos tikslai. Be to, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su budrumo režimo ir budrumo užtikrinimo priemonių aktyvavimu, siekiant atidžiai stebėti strategines tiekimo grandines ir koordinuoti strateginės svarbos prekių ir paslaugų strateginių rezervų kaupimą. Komisijai taip pat turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su konkrečių reagavimo į ekstremaliąsias situacijas priemonių aktyvavimu susidarius ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai, kad būtų galima greitai ir koordinuotai reaguoti. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011;
- 36) šiuo reglamentu gerbiama pagrindinė teisė ir laikomasi principų, pripažintų visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija). Visų pirma juo gerbiama ekonominės veiklos vykdytojų teisė į privatą gyvenimą, įtvirtinta Chartijos 7 straipsnyje, teisė į duomenų apsaugą, įtvirtinta Chartijos 8 straipsnyje, laisvė užsiimti verslu ir laisvė sudaryti sutartis, kurios saugomos Chartijos 16 straipsniu, teisė į nuosavybę, saugoma Chartijos 17 straipsniu, teisė į kolektyvines derybas ir kolektyvinių veiksmų teisė, saugoma Chartijos 26 straipsniu, ir teisė į veiksmingą teisminę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, kaip numatyta Chartijos 47 straipsnyje. Kadangi šio reglamento tikslo valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl siūlomo veiksmo masto arba poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti. Reglamentu neturėtų būti daromas poveikis SESV pripažintam socialinių partnerių savarankiškumui;
- 37) Sąjunga tebėra visapusiškai įsipareigojusi laikytis tarptautinio solidarumo ir tvirtai remia principą, kad visos priemonės, kurios laikomos būtinomis pagal šį reglamentą, įskaitant priemones, būtinąsias siekiant užkirsti kelią kritiniam stygiui arba jį sumažinti, būtų įgyvendinamos tikslingai, skaidriai, proporcingai, laikinai ir laikantis PPO įpareigojimų;
- 38) Sąjungos sistema apima tarpregioninius elementus, kad būtų nustatytos nuoseklios, daugiasektorės tarpvalstybinės bendrosios rinkos budrumo ir reagavimo į ekstremaliąsias situacijas priemonės, visų pirma atsižvelgiant į išteklius, pajėgumus ir pažeidžiamumą kaimyniniuose regionuose, ypač pasienio regionuose;

⁴¹ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

⁴² 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

- 39) Komisija taip pat atitinkamais atvejais Sąjungos vardu pradeda konsultacijas ar bendradarbiavimą su atitinkamomis trečiosiomis šalimis, ypatingą dėmesį skirdama besivystančioms šalims, kad būtų ieškoma bendradarbiavimo sprendimų tiekimo grandinės sutrikdymams panaikinti, laikantis tarptautinių įsipareigojimų. Tam tikrais atvejais tai apima koordinavimą atitinkamuose tarptautiniuose forumuose;
- 40) siekiant nustatyti krizių protokolų sistemą, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais būtų papildyta šiame reglamente nustatyta reglamentavimo sistema, išsamiau nurodant valstybių narių ir Sąjungos institucijų bendradarbiavimo bendrosios rinkos budrumo ir ekstremaliosios situacijos režimo, saugaus keitimosi informacija ir komunikacijos rizikos bei krizės atveju būdus. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- 41) Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2679/98, kuriame numatytas dvišalių diskusijų apie bendrosios rinkos veikimo kliūtis mechanizmas, buvo retai taikomas ir yra pasenęs. Iš jo vertinimo matyti, kad tame reglamente numatytais sprendimais negalima atsižvelgti į sudėtingų krizių, kurios neapsiriboja prie dviejų kaimyninių valstybių narių sienų įvykstančiais incidentais, realijas. Todėl jis turėtų būti panaikintas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I dalis

Bendrosios nuostatos

I ANTRAŠTINĖ DALIS

APRĖPTIS

1 straipsnis

Dalykas

1. Šiuo reglamentu nustatoma krizių poveikio bendrajai rinkai numatymo, pasirengimo jam ir reagavimo į jį priemonių sistema, siekiant apsaugoti laisvą prekių, paslaugų ir asmenų judėjimą ir užtikrinti, kad bendrojoje rinkoje būtų galima įsigyti strateginės svarbos prekių ir paslaugų bei su krizėmis susijusių prekių ir paslaugų.
2. 1 dalyje nurodytos priemonės, be kita ko, yra:
 - a) patariamoji grupė, konsultuojanti Komisiją dėl tinkamų krizės poveikio bendrajai rinkai numatymo, prevencijos ar reagavimo į jį priemonių;
 - b) atitinkamos informacijos gavimo, dalijimosi ja ir keitimosi ja priemonės;
 - c) nenumatytų atvejų priemonės, kuriomis siekiama numatyti ir planuoti;
 - d) priemonės, kuriomis siekiama pašalinti didelių incidentų, dėl kurių dar nesusidarė ekstremalioji bendrosios rinkos situacija, poveikį bendrajai rinkai (bendrosios rinkos budrumas), įskaitant budrumo užtikrinimo priemonių rinkinį, ir
 - e) priemonės, skirtos reaguoti į bendrosios rinkos ekstremaliąsias situacijas, įskaitant reagavimo į ekstremaliąsias situacijas priemonių rinkinį.
3. Valstybės narės tarpusavyje ir su Komisija reguliariai keičiasi informacija visais į šio reglamento taikymo sritį patenkančiais klausimais.
4. Komisija gali gauti bet kokių reikiamų specialių ir (arba) mokslo žinių, kurių reikia šiam reglamentui taikyti.

2 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šiame reglamente nustatytos priemonės taikomos atsižvelgiant į didelį krizės poveikį bendrosios rinkos veikimui ir jos tiekimo grandinėms.
2. Šis reglamentas netaikomas:
 - a) vaistams, kaip apibrėžta Direktyvos 2001/83/EB 2 straipsnio 2 dalyje;

- b) medicinos priemonėms, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2022/123⁴³ 2 straipsnio e punkte;
 - c) kitoms medicininėms atsako priemonėms, apibrėžtoms Reglamento (ES) .../... dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai⁴⁴ 3 straipsnio 8 punkte ir įtrauktoms į sąrašą, sudarytą pagal pasiūlymo dėl Tarybos reglamento (ES) .../... dėl priemonių sistemos kilus krizei svarbių medicininių atsako priemonių tiekimui užtikrinti⁴⁵ 6 straipsnio 1 dalį;
 - d) puslaidininkiams, kaip apibrėžta Tarybos ir Europos Parlamento reglamento, kuriuo nustatoma Europos puslaidininkų ekosistemos stiprinimo priemonių sistema (Lustų aktas)⁴⁶, 2 straipsnio 1 dalyje;
 - e) energetikos produktams, kaip apibrėžta Direktyvos 2003/96/EB⁴⁷ 2 straipsnio 1 dalyje, elektros energijai, kaip apibrėžta tos direktyvos 2 straipsnio 2 dalyje, ir kitiems produktams, nurodytiems tos direktyvos 2 straipsnio 3 dalyje;
 - f) finansinėms paslaugoms, kaip antai banko paslaugoms, kreditui, draudimui ir perdraudimui, profesinėms arba asmeninėms pensijoms, vertybiniais popieriais, investiciniams fondams, konsultacijoms dėl mokėjimų ir investicijų, įskaitant Direktyvos 2013/36/ES I priede išvardytas paslaugas, taip pat atsiskaitymo ir tarpuskaitymo veiklai bei konsultavimui, tarpininkavimui ir kitoms pagalbinėms finansinėms paslaugoms.
3. Nukrypstant nuo 2 dalies a, b ir c punktų, tuose punktuose nurodytiems produktams taikomi šio reglamento 16–20 straipsniai ir 41 straipsnis.
 4. Šiuo reglamentu nedaromas poveikis Sprendime Nr. 1313/13/ES nustatytam Sąjungos civilinės saugos mechanizmui ir bendrajam krizių valdymo maisto ir pašarų srityje planui pagal Reglamentą (EB) Nr. 178/2002.
 5. Šiuo reglamentu nedaromas poveikis Sąjungos konkurencijos taisyklėms (SESV 101–109 straipsniai ir įgyvendinimo reglamentai), įskaitant antimonopolines, susijungimų ir valstybės pagalbos taisykles.
 6. Šiuo reglamentu nedaromas poveikis Komisijai:
 - a) Sąjungos vardu pradėti konsultacijas ar bendradarbiauti su atitinkamomis trečiosiomis šalimis, ypatingą dėmesį skiriant besivystančioms šalims, siekiant rasti bendradarbiavimu grindžiamus sprendimus, kad būtų išvengta tiekimo grandinės sutrikdymų, laikantis tarptautinių įsipareigojimų. Tam tikrais atvejais tai gali apimti koordinavimą atitinkamuose tarptautiniuose forumuose, arba

⁴³ 2022 m. sausio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/123 dėl didesnio Europos vaistų agentūros vaidmens pasirengimo vaistų ir medicinos priemonių krizei ir jos valdymo srityje, OL L 20, 2022 1 31, p. 12..

⁴⁴ [Nuoroda į priimtą aktą bus įrašyta, kai tik bus pasiekama.]

⁴⁵ [Nuoroda į priimtą aktą bus įrašyta, kai tik bus pasiekama.]

⁴⁶ [Nuoroda į priimtą aktą bus įrašyta, kai tik bus pasiekama.]

⁴⁷ OL L 283, 2003 10 31, p. 51.

- b) atlikti vertinimą, ar tikslinga nustatyti prekių eksporto apribojimus laikantis Sąjungos tarptautinių teisių ir įsipareigojimų pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2015/479⁴⁸.
7. Visi veiksmai pagal šį reglamentą turi derėti su Sąjungos įsipareigojimais pagal tarptautinę teisę.
8. Šiuo reglamentu nedaromas poveikis valstybių narių atsakomybei užtikrinti nacionalinį saugumą arba jų įgaliojimųms apsaugoti esmines valstybines funkcijas, įskaitant valstybės teritorinio vientisumo užtikrinimą ir viešosios tvarkos palaikymą.

3 straipsnis *Apibrėžtys*

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) krizė – išskirtinis netikėtas ir staigus natūralus arba žmogaus sukeltas ypatingo pobūdžio ir masto įvykis Sąjungoje arba už jos ribų;
- 2) bendrosios rinkos budrumo režimas – sistema, skirta reaguoti į didelio strateginės svarbos prekių tiekimo ir paslaugų teikimo sutrikdymo grėsmę, kuri gali per ateinančius šešis mėnesius tapti ekstremaliaja bendrosios rinkos situacija;
- 3) ekstremalioji bendrosios rinkos situacija – plataus masto krizės poveikis bendrajai rinkai, dėl kurio labai sutrikdomas laisvas judėjimas bendrojoje rinkoje arba tiekimo grandinių veikimas, būtinas siekiant išlaikyti gyvybiškai svarbią visuomeninę ar ekonominę veiklą bendrojoje rinkoje;
- 4) strategiškai svarbios sritys – Sąjungai ir jos valstybėms narėms itin svarbios sritys, nes jos yra sisteminės ir gyvybiškai svarbios visuomenės saugumui, viešajam saugumui, viešajai tvarkai ar visuomenės sveikatai, o jų veiklos sutrikdymas, nesėkmė, praradimas ar sunaikinimas turėtų didelį poveikį bendrosios rinkos veikimui;
- 5) strateginės svarbos prekės ir paslaugos – prekės ir paslaugos, kurios yra būtinos siekiant užtikrinti bendrosios rinkos veikimą strategiškai svarbiose srityse ir kurių negalima pakeisti arba diversifikuoti;
- 6) kilus krizei svarbios prekės ir paslaugos – prekės ir paslaugos, būtinos reaguojant į krizę arba reaguojant į krizės poveikį bendrajai rinkai susidarius ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai;
- 7) strateginiai rezervai – strateginės svarbos prekių atsargos, kurių rezervą, kontroliuojant valstybei narei, gali reikėti sudaryti, kad būtų pasirengta ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai.

⁴⁸ OL L 83, 2015 3 27, p. 34.

II ANTRAŠTINĖ DALIS VALDYMAS

4 straipsnis Patariamoji grupė

1. Įsteigiama patariamoji grupė.
2. Patariamąją grupę sudaro po vieną atstovą iš kiekvienos valstybės narės. Kiekviena valstybė narė paskiria atstovą ir pakaitinį atstovą.
3. Komisija pirmininkauja patariamajai grupei ir užtikrina jos sekretoriato veiklą. Komisija gali pakviesti Europos Parlamento atstovą, ELPA valstybių, kurios yra Europos ekonominės erdvės susitarimo⁴⁹ šalys, atstovus, ekonominės veiklos vykdytojų, suinteresuotųjų šalių organizacijų, socialinių partnerių ir ekspertų atstovus dalyvauti patariamąsios grupės posėdžiuose stebėtojų teisėmis. Ji kviečia kitų Sąjungos lygmens kilus krizei svarbių organų atstovus stebėtojų teisėmis dalyvauti atitinkamuose patariamąsios grupės posėdžiuose.
4. Nenumatytų atvejų planavimo pagal 6–8 straipsnius tikslais patariamoji grupė padeda ir pataria Komisijai dėl šių užduočių:
 - a) pasiūlyti Komisijos ir valstybių narių administracinio bendradarbiavimo bendrosios rinkos budrumo ir ekstremaliosios situacijos režimais tvarką, kuri būtų įtraukta į krizių protokolus;
 - b) įvertinti didelius incidentus, dėl kurių valstybės narės įspėjo Komisiją.
5. Bendrosios rinkos budrumo režimo, nurodyto 9 straipsnyje, tikslais patariamoji grupė padeda Komisijai atlikti šias užduotis:
 - a) nustatyti, ar esama 3 straipsnio 2 dalyje nurodytos grėsmės, ir tokios grėsmės mastą;
 - b) rinkti prognozių, duomenų analizių ir rinkos tyrimų informaciją;
 - c) konsultuotis su ekonominės veiklos vykdytojų, įskaitant MVI, ir pramonės atstovais siekiant rinkti rinkos tyrimų informaciją;
 - d) analizuoti suvestinius duomenis, kuriuos Sąjungos ir tarptautiniu lygmenimis gavo kitos kilus krizei svarbios įstaigos;
 - e) sudaryti palankesnes sąlygas keistis informacija ir ja dalytis, be kita ko, su kitomis atitinkamomis įstaigomis ir kitomis kilus krizei svarbiomis įstaigomis Sąjungos lygmeniu, taip pat prireikus su trečiosiomis šalimis, ypatingą dėmesį skiriant besivystančioms šalims ir tarptautinėms organizacijoms;

⁴⁹ OL L 1, 1994 I 3, p. 3.

- f) saugoti nacionalines ir Sąjungos krizių valdymo priemones, kurios buvo taikytos per ankstesnes krizes, turėjusias poveikį bendrajai rinkai ir jos tiekimo grandinėms.
6. Bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimo, nurodyto 14 straipsnyje, tikslais patariamoji grupė padeda Komisijai atlikti šias užduotis:
- a) analizuoti valstybių narių arba Komisijos surinktą kilus krizei svarbią informaciją;
 - b) nustatyti, ar užtikrinta atitiktis ekstremaliosios situacijos režimo aktyvavimo arba panaikinimo kriterijams;
 - c) konsultuoti dėl priemonių, pasirinktų reaguojant į ekstremaliąją bendrosios rinkos situaciją Sąjungos lygmeniu, įgyvendinimo;
 - d) atlikti nacionalinių krizių valdymo priemonių peržiūrą;
 - e) sudaryti palankesnes sąlygas keistis informacija ir ja dalytis, be kita ko, su kitomis kilus krizei svarbiomis įstaigomis Sąjungos lygmeniu, taip pat prireikus su trečiosiomis šalimis, ypatingą dėmesį skiriant besivystančioms šalims ir tarptautinėms organizacijoms.
7. Komisija užtikrina visų Sąjungos lygmens įstaigų, susijusių su atitinkama krize, dalyvavimą. Patariamoji grupė prireikus glaudžiai bendradarbiauja ir koordinuoja veiklą su kitais kilus krizei svarbiais Sąjungos lygmens organais. Komisija užtikrina derinimą su priemonėmis, įgyvendinamomis taikant kitus Sąjungos mechanizmus, pavyzdžiui, Sąjungos civilinės saugos mechanizmą (SCSM) arba ES sveikatos saugumo sistemą. Patariamoji grupė užtikrina keitimąsi informacija su Reagavimo į nelaimes koordinavimo centru pagal SCSM.
8. Patariamoji grupė posėdžiauja bent tris kartus per metus. Per pirmąjį posėdį, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir jai pritarus, patariamoji grupė priima savo darbo tvarkos taisykles.
9. Patariamoji grupė, vykdydama 4–6 dalyse nustatytas užduotis, gali priimti nuomones, rekomendacijas ar ataskaitas.

5 straipsnis *Centrinės ryšių įstaigos*

1. Valstybės narės paskiria centrinės ryšių įstaigas, atsakingas už ryšių palaikymą, koordinavimą ir keitimąsi informacija su kitų valstybių narių centrinėmis ryšių įstaigomis ir Sąjungos lygmens centrine ryšių įstaiga pagal šį reglamentą. Tokios ryšių įstaigos derina ir kaupia informaciją iš atitinkamų nacionalinių kompetentingų institucijų.
2. Komisija paskiria Sąjungos lygmens centrinę ryšių įstaigą, kuri palaikytų ryšius su valstybių narių centrinėmis ryšių įstaigomis bendrosios rinkos budrumo ir ekstremaliosios situacijos režimų pagal šį reglamentą atvejais. Sąjungos lygmens centrinė ryšių įstaiga užtikrina koordinavimą ir keitimąsi informacija su valstybių

narių centrinėmis ryšių įstaigomis bendrosios rinkos budrumo ir ekstremaliosios situacijos režimų tikslais.

II dalis

Nenumatytų bendrosios rinkos atvejų planavimas

6 straipsnis *Krizių protokolai*

1. Atsižvelgiant į patariamąsios grupės nuomonę ir atitinkamų Sąjungos lygmens įstaigų indėlį, Komisijai suteikiami įgaliojimai, pasikonsultavus su valstybėmis narėmis, priimti deleguotąjį aktą, kuriuo šis reglamentas papildomas sistema, kuria nustatomi krizių protokolai, susiję su bendradarbiavimu, keitimusi informacija ir komunikacija krizės atveju bendrosios rinkos budrumo ir ekstremaliosios situacijos režimais, visų pirma:
 - a) nacionalinių ir Sąjungos lygmens kompetentingų institucijų bendradarbiavimu valdant bendrosios rinkos budrumo ir ekstremaliosios situacijos režimus visuose bendrosios rinkos sektoriuose;
 - b) bendromis saugaus keitimosi informacija sąlygomis;
 - c) koordinuotu požiūriu į komunikaciją rizikos ir krizės atveju, taip pat ir visuomenės atžvilgiu, koordinuojant Komisijos vaidmenį;
 - d) sistemos valdymu.
2. Komisija ir valstybės narės nustato išsamią administracinę tvarką, skirtą užtikrinti, kad Komisija, atitinkamos Sąjungos lygmens įstaigos ir valstybės narės laiku bendradarbiautų ir saugiai keistųsi informacija apie:
 - a) atitinkamų nacionalinių kompetentingų institucijų, pagal 5 straipsnį paskirtų centrinių ryšių įstaigų ir 21 straipsnyje nurodytų bendrų informacinių punktų sąrašą, jų kontaktinius duomenis, paskirtas funkcijas ir pareigas taikant šiame reglamente nustatytus budrumo ir ekstremaliosios situacijos režimus pagal nacionalinę teisę;
 - b) konsultacijas su ekonominės veiklos vykdytojų ir socialinių partnerių, įskaitant MVL, atstovais dėl jų iniciatyvų ir veiksmų, kuriais siekiama sušvelninti galimus tiekimo grandinės sutrikdymus ir į juos reaguoti bei pašalinti galimą prekių ir paslaugų trūkumą bendrojoje rinkoje;
 - c) techninį bendradarbiavimą budrumo ir ekstremaliosios situacijos režimais bendrosios rinkos sektoriuose;
 - d) komunikaciją rizikos ir ekstremaliųjų situacijų atvejais, Komisijai atliekant koordinavimo vaidmenį, tinkamai atsižvelgiant į jau esamas struktūras.
3. Siekdama užtikrinti 1 dalyje nurodytos sistemos veikimą, Komisija gali kartu su valstybėmis narėmis atlikti testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, rengti pratybas, taip pat atlikti įgyvendinamų ir jau įgyvendintų veiksmų vertinimą ir pasiūlyti

atitinkamoms Sąjungos lygmenų įstaigoms ir valstybėms narėms prireikus atnaujinti sistemą.

7 straipsnis *Mokymai ir pratybos*

Komisija organizuoja 6 straipsnyje nurodytus mokymus koordinavimo, bendradarbiavimo ir keitimosi informacija krizių metu klausimais, skirtus paskirtųjų centrinių ryšių įstaigų darbuotojams. Ji rengia pratybas, kuriose dalyvauja visų valstybių narių centrinių ryšių įstaigų darbuotojai, remdamasi galimais bendrosios rinkos ekstremaliųjų situacijų scenarijais.

8 straipsnis *Ad hoc perspėjimai pagal išankstinio perspėjimo sistemą*

1. Valstybės narės centrinė ryšių įstaiga nepagrįstai nedelsdama praneša Komisijai ir kitų valstybių narių centrinėms ryšių įstaigoms apie visus incidentus, kurie labai sutrikdo arba gali labai sutrikdyti bendrosios rinkos ir jos tiekimo grandinių veikimą (dideli incidentai).
2. Centrinės ryšių įstaigos ir visos atitinkamos nacionalinės kompetentingos institucijos, laikydamosi Sąjungos teisės ir nacionalinės teisės aktų, kurie atitinka Sąjungos teisę, 1 dalyje nurodytą informaciją tvarko taip, kad būtų atsižvelgta į jos konfidencialumą, apsaugotas Europos Sąjungos ar jos valstybių narių saugumas ir viešoji tvarka bei atitinkamų ekonominės veiklos vykdytojų saugumas ir komerciniai interesai.
3. Siekdama nustatyti, ar bendrosios rinkos ir jos prekių tiekimo ir paslaugų teikimo grandinių veikimo sutrikdymas arba galimas sutrikdymas yra didelis ir apie jį reikėtų perspėti, valstybės narės centrinė ryšių įstaiga atsižvelgia į:
 - a) ekonominės veiklos vykdytojų, kuriuos paveikė faktinis arba galimas sutrikdymas, skaičių;
 - b) faktinio arba galimo sutrikdymo trukmę arba numatomą trukmę;
 - c) geografinę vietovę; bendrosios rinkos dalį, kurią paveikė faktinis arba galimas sutrikdymas; poveikį konkrečioms geografinėms vietovėms, kurios ypač pažeidžiamos tiekimo grandinės sutrikdymų atžvilgiu arba kurios su jais susiduria, įskaitant ES atokiausius regionus;
 - d) faktinio arba galimo sutrikdymo poveikį nediversifikuojamiems ir nepakeičiamiems ištekliams.

III dalis

Bendrosios rinkos budrumas

I ANTRAŠTINĖ DALIS

BUDRUMO REŽIMAS

9 straipsnis

Aktyvavimas

1. Jei Komisija, atsižvelgdama į patariamiosios grupės pateiktą nuomonę, mano, kad 3 straipsnio 2 dalyje nurodyta grėsmė yra, ji įgyvendinimo aktu ne ilgiau kaip šešiams mėnesiams aktyvuoja budrumo režimą. Tokiame įgyvendinimo akte pateikiama:
 - a) galimo krizės poveikio vertinimas;
 - b) atitinkamų strateginės svarbos prekių ir paslaugų sąrašas ir
 - c) budrumo užtikrinimo priemonės, kurių reikia imtis.
2. 1 dalyje nurodytas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 41 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

10 straipsnis

Pratęsimas ir panaikinimas

1. Jei Komisija mano, kad priežastys, dėl kurių pagal 9 straipsnio 1 dalį buvo aktyvuotas budrumo režimas, tebėra pagrįstos, ir atsižvelgdama į patariamiosios grupės pateiktą nuomonę, Komisija įgyvendinimo aktu gali pratęsti budrumo režimą ne ilgesniam kaip šešių mėnesių laikotarpiui.
2. Jei Komisija, atsižvelgdama į patariamiosios grupės pateiktą nuomonę, nustato, kad 3 straipsnio 2 dalyje nurodytos grėsmės nebėra, kiek tai susiję su kai kuriomis ar visomis budrumo užtikrinimo priemonėmis arba kai kuriomis ar visomis prekėmis ir paslaugomis, ji įgyvendinimo aktu visiškai arba iš dalies panaikina budrumo režimą.
3. 1 ir 2 dalyse nurodyti įgyvendinimo aktai priimami laikantis 42 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

BUDRUMO UŽTIKRINIMO PRIEMONĖS

11 straipsnis *Stebėsena*

1. Kai budrumo režimas aktyvuojamas pagal 9 straipsnį, nacionalinės kompetentingos institucijos stebi strateginės svarbos prekių tiekimo ir paslaugų teikimo grandines, nustatytas įgyvendinimo akte, kuriuo aktyvuojamas budrumo režimas.
2. Komisija nustato standartizuotas ir saugias 1 dalies tikslais naudojamos informacijos rinkimo ir tvarkymo elektroninėmis priemonėmis priemones. Nedarant poveikio nacionalinės teisės aktams, pagal kuriuos reikalaujama, kad surinkta informacija, įskaitant verslo paslaptis, būtų laikoma konfidencialia, užtikrinamas neskelbtinos komercinės informacijos ir informacijos, darančios poveikį Sąjungos ar jos valstybių narių saugumui ir viešajai tvarkai, konfidencialumas.
3. Valstybės narės sudaro ir tvarko jų atitinkamoje nacionalinėje teritorijoje įsisteigusių svarbiausių ekonominės veiklos vykdytojų, vykdančių veiklą strateginės svarbos prekių tiekimo ir paslaugų teikimo grandinėse, nustatytose įgyvendinimo aktu, kuriuo aktyvuojamas budrumo režimas, aprašą.
4. Remdamosi pagal 6 straipsnį parengtu aprašu, nacionalinės kompetentingos institucijos teikia prašymus savanoriškai teikti informaciją svarbiausiems prekių tiekimo ir paslaugų teikimo grandinių veiklos vykdytojams, nurodytiems pagal 9 straipsnį priimtame įgyvendinimo akte, ir kitoms atitinkamoms suinteresuotosioms šalims, įsisteigusioms jų atitinkamoje nacionalinėje teritorijoje. Tokiuose prašymuose visų pirma nurodoma, kokios informacijos prašoma apie veiksnius, turinčius įtakos nustatytų strateginės svarbos prekių ir paslaugų prieinamumui. Kiekvienas informaciją savanoriškai teikiantis ekonominės veiklos vykdytojas ir (arba) suinteresuotoji šalis tai daro individualiai, laikydamiesi Sąjungos konkurencijos taisyklių, kuriomis reglamentuojamas keitimasis informacija. Nacionalinės kompetentingos institucijos nepagrįstai nedelsdamos per atitinkamą centrinę ryšių įstaigą perduoda atitinkamas išvadas Komisijai ir patariamajai grupei.
5. Nacionalinės kompetentingos institucijos deramai atsižvelgia į ekonominės veiklos vykdytojų, visų pirma MVĮ, tenkančią administracinę naštą, kuri gali būti susijusi su prašymais pateikti informaciją, ir užtikrina, kad ji būtų kuo mažesnė.
6. Komisija gali paprašyti patariamąsios grupės aptarti strateginės svarbos prekių tiekimo ir paslaugų teikimo grandinių stebėsenos rezultatus ir raidos perspektyvas.
7. Remdamasi informacija, surinkta vykdant veiklą pagal 1 dalį, Komisija gali pateikti apibendrintų nustatytų faktų ataskaitą.

12 straipsnis
Strateginiai rezervai

1. Komisija gali iš strateginės svarbos prekių, išvardytų pagal 9 straipsnio 1 dalį priimtame įgyvendinimo akte, išskirti tas prekes, kurių rezervą gali reikėti sudaryti, kad būtų pasirengta ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai, atsižvelgdama į stygiaus tikimybę ir poveikį. Komisija apie tai informuoja valstybes nares.

Šis straipsnis netaikomas pajėgumams, kurie priklauso rezervui „rescEU“ pagal Sprendimo Nr. 1313/2013/ES 12 straipsnį.

2. Komisija gali įgyvendinimo aktais reikalauti, kad valstybės narės pateiktų informaciją apie prekes, išvardytas pagal 9 straipsnio 1 dalį priimtame įgyvendinimo akte, kiek tai susiję su:

- a) jų teritorijoje esančiomis turimomis atsargomis;
- b) visomis tolesnio pirkimo galimybėmis;
- c) bet kokiais alternatyvaus tiekimo galimybėmis;
- d) papildoma informacija, kuria būtų galima užtikrinti tokių prekių prieinamumą.

Įgyvendinimo akte nurodomos prekės, apie kurias turi būti pateikta informacija.

Valstybės narės praneša Komisijai apie jų turimų strateginės svarbos prekių strateginių rezervų lygį ir kitų jų teritorijoje laikomų tokių prekių atsargų lygį.

3. Tinkamai atsižvelgdamos į ekonominės veiklos vykdytojų jų teritorijoje laikomas arba sukauptas atsargas, valstybės narės deda visas pastangas, kad sudarytų strateginės svarbos prekių, nustatytų pagal 1 dalį, strateginius rezervus. Komisija teikia paramą valstybėms narėms, kad jos koordinuotų ir racionalizuotų savo pastangas.
4. Jei strateginės svarbos prekių, nustatytų pagal 1 dalį, strateginių rezervų kūrimas gali būti veiksmingesnis užtikrinant supaprastinimą valstybėse narėse, Komisija gali įgyvendinimo aktais parengti ir reguliariai atnaujinti atskirų tikslų, susijusių su tų strateginių rezervų, kuriuos valstybės narės turėtų išlaikyti, kiekiu ir terminais, sąrašą. Nustatydama atskirus tikslus kiekvienai valstybei narei, Komisija atsižvelgia į:
 - a) 1 dalyje nurodyto stygiaus tikimybę ir poveikį;
 - b) ekonominės veiklos vykdytojų turimų atsargų lygį ir strateginius rezervus visoje Sąjungoje ir visą informaciją apie ekonominės veiklos vykdytojų vykdomą veiklą siekiant padidinti atsargas;
 - c) tokių strateginių rezervų sudarymo ir išlaikymo išlaidas.
5. Valstybės narės reguliariai informuoja Komisiją apie savo strateginių rezervų dabartinę padėtį. Jei valstybė narė pasiekia 4 dalyje nurodytus atskirus tikslus, ji informuoja Komisiją, ar ji disponuoja bet kokiais atitinkamų prekių atsargomis,

viršijančiomis joms nustatytą tikslą. Valstybės narės, kurių rezervai nepasiekė atskirų tikslų, paaiškina Komisijai tokios padėties priežastis. Komisija palengvina valstybių narių, kurios jau pasiekė savo tikslus, ir kitų valstybių narių bendradarbiavimą.

6. Jei valstybės narės strateginiai rezervai nuolat gerokai mažesni už 4 dalyje nurodytus atskirus siektinus tikslus ir jos teritorijoje esantys ekonominės veiklos vykdytojai negali to trūkumo kompensuoti, Komisija savo iniciatyva arba 14 valstybių narių prašymu gali įvertinti, ar reikia imtis tolesnių priemonių strateginės svarbos prekių, nustatytų pagal 1 dalį, strateginiams rezervams sudaryti.

Atlikusi tokį vertinimą, kai Komisija, remdamasi objektyviais duomenimis, nustato, kad:

- a) atitinkamos prekės paklausa lieka nepakitusi arba padidėjo, palyginti su padėtimi tuo metu, kai pagal 4 dalį pirmą kartą buvo nustatytas arba paskutinį kartą iš dalies pakeistas 4 dalyje nurodytas tikslas,
- b) galimybė gauti atitinkamą prekę yra būtina siekiant užtikrinti pasirengimą ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai;
- c) atitinkama valstybė narė nepateikė pakankamai įrodymų, kuriais būtų galima paaiškinti, kodėl nebuvo pasiektas atskiras tikslas, ir
- d) yra išimtinių aplinkybių, nes tai, kad ta valstybė narė, atsižvelgdama į prekę svarbą atitinkamai tiekimo grandinei, nesukaupė tokių strateginių rezervų, labai kenkia Sąjungos pasirengimui gresiančiai ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai.

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo reikalaujama, kad atitinkama valstybė narė iki nustatyto termino sudarytų savo strateginius atitinkamų prekių rezervus.

7. Veikdama pagal šį straipsnį, Komisija siekia užtikrinti, kad strateginių rezervų sudarymas nesukeltų neproporcingai didelio spaudimo pagal 1 dalį nustatytų prekių tiekimo grandinėms arba atitinkamos valstybės narės fiskaliniam pajėgumui.

Komisija visapusiškai atsižvelgia į visus valstybių narių iškeltus nacionalinio saugumo klausimus.

8. Šiame straipsnyje nurodyti įgyvendinimo aktai priimami laikantis 42 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

IV dalis

Ekstremalioji bendrosios rinkos situacija

I ANTRAŠTINĖ DALIS

EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS REŽIMAS

13 straipsnis

Aktyvavimo kriterijai

1. Vertindama sutrikdymo rimtumą, kad nustatytų, ar krizės poveikis bendrajai rinkai laikytinas ekstremaliąja bendrosios rinkos situacija, Komisija, remdamasi konkrečiais ir patikimais įrodymais, atsižvelgia bent į šiuos rodiklius:
 - a) tai, kad krizė paskatino aktyvuoti bet kokią atitinkamą Tarybos reagavimo į krizes mechanizmą, Sąjungos civilinės saugos mechanizmą arba mechanizmus, nustatytus pagal ES sveikatos saugumo sistemą, įskaitant [pasiūlymą dėl] Reglamento (ES) .../... dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai ir [pasiūlymą dėl] Tarybos reglamento (ES) .../... dėl priemonių sistemos kilus krizei svarbių medicininių atsako priemonių tiekimui užtikrinti;
 - b) nustatytą ekonominės veiklos vykdytojų arba naudotojų, kurie priklauso nuo sutrikusio atitinkamų prekių tiekimo ar paslaugų teikimo bendrosios rinkos sektoriuje ar sektoriuose, skaičių;
 - c) atitinkamų prekių ar paslaugų svarbą kitiems sektoriams;
 - d) poveikio ekonominei ir visuomeninei veiklai, aplinkai ir viešajam saugumui mastą ir trukmę;
 - e) tai, kad nukentėję ekonominės veiklos vykdytojai negalėjo per pagrįstą laiką savanoriškai pateikti konkrečių krizės aspektų sprendimo;
 - f) paveiktų ekonominės veiklos vykdytojų padėtį atitinkamame (-uose) sektoriuje (-iuose);
 - g) geografinę teritoriją, kuriai daromas ir gali būti daromas poveikis, įskaitant bet kokią tarpvalstybinį poveikį tiekimo grandinių veikimui, kuris yra būtinas siekiant išlaikyti gyvybiškai svarbią visuomeninę ar ekonominę veiklą bendrojoje rinkoje;
 - h) susijusio ekonominės veiklos vykdytojo svarbą išlaikant pakankamą prekių tiekimo ar paslaugų teikimo lygį, atsižvelgiant į tai, ar yra alternatyvių priemonių toms prekėms tiekti ar paslaugoms teikti, ir
 - i) pakaitinių prekių, išteklių ar paslaugų nebuvimą.

14 straipsnis

Aktyvavimas

1. Bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimas gali būti aktyvuotas, jei anksčiau toms pačioms prekėms ar paslaugoms nebuvo aktyvuotas bendrosios rinkos budrumo režimas. Jeigu budrumo režimas anksčiau buvo aktyvuotas, ekstremaliosios situacijos režimas gali jį iš dalies arba visiškai pakeisti.
2. Jei Komisija, atsižvelgdama į patariamąsios grupės pateiktą nuomonę, mano, kad yra susiklosčiusi ekstremalioji bendrosios rinkos situacija, ji siūlo Tarybai aktyvuoti bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimą.
3. Taryba gali aktyvuoti bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimą Tarybos įgyvendinimo aktu. Aktyvavimo trukmė turi būti nurodyta įgyvendinimo akte ir negali būti ilgesnė kaip šeši mėnesiai.
4. Bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimo, susijusio su tam tikromis prekėmis ir paslaugomis, aktyvavimas netrukdo aktyvuoti ar toliau taikyti budrumo režimo bei 11 ir 12 straipsniuose nustatytų priemonių, susijusių su tomis pačiomis prekėmis ir paslaugomis.
5. Kai tik aktyvuojamas bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimas, Komisija nedelsdama įgyvendinimo aktu patvirtina kilus krizei svarbių prekių ir paslaugų sąrašą. Sąrašas gali būti iš dalies keičiamas įgyvendinimo aktais.
6. 5 dalyje nurodytas Komisijos įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 42 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Jei yra tinkamai pagrįstų priežasčių, dėl kurių privaloma skubėti ir kurios susijusios su krizės poveikiu bendrajai rinkai, Komisija priima nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus laikydamasi 42 straipsnio 3 dalyje nurodytos procedūros.

15 straipsnis

Pratęsimas ir panaikinimas

1. Jei Komisija, atsižvelgdama į patariamąsios grupės pateiktą nuomonę, mano, kad būtina pratęsti bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimą, ji siūlo Tarybai pratęsti bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimą. Atsižvelgdama į neatidėliotinus ir išimtinius aplinkybių pokyčius, Komisija stengiasi tai padaryti ne vėliau kaip likus 30 dienų iki laikotarpio, kuriam buvo aktyvuotas bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimas, pabaigos. Taryba įgyvendinimo aktu gali vienu metu pratęsti bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimą ne daugiau kaip šešiams mėnesiams.
2. Jei patariamoji grupė turi konkrečių ir patikimų įrodymų, kad ekstremalioji bendrosios rinkos situacija turėtų būti panaikinta, ji gali parengti atitinkamą nuomonę ir perduoti ją Komisijai. Jei Komisija, atsižvelgdama į patariamąsios grupės pateiktą nuomonę, mano, kad ekstremaliosios bendrosios rinkos situacijos nebėra, ji nedelsdama pasiūlo Tarybai panaikinti bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimą.

3. Priemonės, kurių imtasi pagal 24–33 straipsnius ir pagal ekstremaliosios situacijos procedūras, nustatytas atitinkamose Sąjungos teisinėse sistemose, iš dalies keičiant teisės aktus, kuriais reglamentuojami sektorių produktai, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2016/424, (ES) 2016/425, (ES) 2016/426, (ES) 2019/1009 ir (ES) Nr. 305/2011 ir nustatomos atitikties vertinimo ekstremaliosios situacijos atveju procedūros, bendrųjų specifikacijų priėmimas ir rinkos priežiūra atsižvelgiant į ekstremaliąją bendrosios rinkos situaciją, ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2000/14/EB, 2006/42/EB, 2010/35/ES, 2013/29/ES, 2014/28/ES, 2014/29/ES, 2014/30/ES, 2014/31/ES, 2014/32/ES, 2014/33/ES, 2014/34/ES, 2014/35/ES, 2014/53/ES ir 2014/68/ES ir, kiek tai susiję su ekstremaliosios situacijos procedūromis, nustatomos bendrosios rinkos atitikties vertinimo, bendrųjų specifikacijų priėmimo ir rinkos priežiūros procedūros, nustoja galioti nutraukus bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimą. Komisija, remdamasi informacija, surinkta taikant 11 straipsnyje numatytą stebėsenos mechanizmą, ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo priemonių galiojimo pabaigos pateikia Tarybai priemonių, kurių imtasi reaguojant į ekstremaliąją bendrosios rinkos situaciją, veiksmingumo vertinimą.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

LAISVAS JUDĖJIMAS SUSIDARIUS EKSTREMALIAJAI BENDROSIOS RINKOS SITUACIJAI

I skyrius

Priemonės, kuriomis siekiama atkurti laisvą judėjimą ir sudaryti jam palankesnes sąlygas

16 straipsnis

Bendrieji reikalavimai dėl priemonių, kuriomis ribojamas laisvas judėjimas, siekiant reaguoti į ekstremaliąją bendrosios rinkos situaciją

1. Priimdamos ir taikydamos nacionalines priemones, kuriomis reaguojama į ekstremaliąją bendrosios rinkos situaciją ir su ja susijusią krizę, valstybės narės užtikrina, kad jų veiksmai visiškai atitiktų Sutartį ir Sąjungos teisę, visų pirma šiame straipsnyje nustatytus reikalavimus.
2. Bet koks apribojimas taikomas nustatytą laiką ir yra panaikinamas, kai tik tai leidžiama atsižvelgiant į padėtį. Nustatant bet kokią apribojimą taip pat turėtų būti atsižvelgta į pasienio regionų padėtį.
3. Bet koks piliečiams ir įmonėms nustatytas reikalavimas nesukuria nederamos ar nereikalingos administracinės naštos.
4. Valstybės narės aiškiai ir nedviprasmiškai informuoja piliečius, vartotojus, įmones, darbuotojus ir jų atstovus apie priemones, darančias poveikį jų laisvo judėjimo teisėms.

5. Valstybės narės užtikrina, kad visos susijusios suinteresuotosios šalys būtų informuotos apie priemones, kuriomis ribojamas laisvas prekių, paslaugų ir asmenų, įskaitant darbuotojus ir paslaugų teikėjus, judėjimas prieš joms įsigaliojant. Valstybės narės užtikrina nuolatinį dialogą su suinteresuotosiomis šalimis, įskaitant komunikaciją su socialiniais partneriais ir tarptautiniais partneriais.

17 straipsnis

Draudžiami laisvo judėjimo teisių apribojimai susidarius ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai

1. Bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimo taikymo metu ir reaguodamos į susidariusią ekstremaliąją bendrosios rinkos situaciją valstybės narės susilaiko nuo bet kurio iš toliau nurodytų veiksmų:
 - a) nustatyti Sąjungos vidaus eksporto draudimus ar kitas lygiaverčio poveikio priemones kilus krizei svarbioms prekėms ar paslaugoms, išvardytoms pagal 14 straipsnio 5 dalį priimtame įgyvendinimo akte;
 - b) nustatyti prekių eksporto ES viduje arba paslaugų teikimo ar gavimo apribojimus arba lygiaverčio poveikio priemones, kai tie apribojimai:
 - i) sutrikdo kilus krizei svarbių prekių ir paslaugų, išvardytų pagal 14 straipsnio 5 dalį priimtame įgyvendinimo akte, tiekimo grandines, arba
 - ii) sukuria arba padidina tokių prekių ir paslaugų trūkumą bendrojoje rinkoje;
 - c) sudaryti sąlygas valstybių narių arba piliečių diskriminacijai, įskaitant jų, kaip paslaugų teikėjų ar darbuotojų, diskriminaciją, kuri tiesiogiai grindžiama pilietybe arba, įmonių atveju, registruotos buveinės, centrinės administracijos arba pagrindinės verslo vietos vieta;
 - d) nustatyti asmenų, dalyvaujančių gaminant kilus krizei svarbias prekes, išvardytas pagal 14 straipsnio 5 dalį priimtame įgyvendinimo akte, ir jų dalis arba teikiant kilus krizei svarbias paslaugas, išvardytas pagal 14 straipsnio 5 dalį priimtame įgyvendinimo akte, laisvo judėjimo apribojimus arba kitas lygiaverčio poveikio priemones:
 - i) dėl kurių bendrojoje rinkoje atsiranda būtinos darbo jėgos trūkumas ir taip sutrikdomos kilus krizei svarbių prekių tiekimo ir paslaugų teikimo grandinės arba sukuriamas ar didinamas tokių prekių ir paslaugų trūkumas bendrojoje rinkoje, arba
 - ii) kurios yra tiesiogiai diskriminacinės asmens pilietybės požįriu.
2. Bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimo taikymo metu ir reaguodamos į susidariusią ekstremaliąją bendrosios rinkos situaciją valstybės narės susilaiko nuo bet kurio iš toliau nurodytų veiksmų, išskyrus atvejus, kai tai yra neatsiejama nuo krizės pobūdžio:

- a) prekėms iš kaimyninės valstybės narės, bet kurios kitos valstybės narės ar valstybių narių grupės taikyti palankesnes taisykles nei prekėms iš kitų valstybių narių;
 - b) selektyviai atsisakyti leisti įvežti į jų teritoriją prekes, kurių kilmės šalys yra konkrečios kitos valstybės narės;
 - c) nustatyti krovinių vežimo draudimus.
3. Bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimo taikymo metu ir reaguodamos į susidariusią ekstremaliąją bendrosios rinkos situaciją valstybės narės susilaiko nuo bet kurio iš toliau nurodytų veiksmų, išskyrus atvejus, kai tai yra neatsiejama nuo krizės ir (arba) ekstremaliosios bendrosios rinkos situacijos pobūdžio:
- a) uždrausti tam tikrų rūšių paslaugas ar paslaugų teikimo būdus;
 - b) blokuoti keleivinio transporto srautus.
4. Bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimo taikymo metu ir reaguodamos į susidariusią ekstremaliąją bendrosios rinkos situaciją valstybės narės susilaiko nuo bet kurio iš toliau nurodytų veiksmų:
- a) taikyti palankesnes taisykles kelionėms į vieną valstybę narę ar iš jos į kitą valstybę narę ar valstybių narių grupę ar iš jų, palyginti su kelionėmis į kitas valstybes nares ir iš jų, išskyrus atvejus, kai tai neatsiejama nuo krizės pobūdžio ar ekstremaliosios bendrosios rinkos situacijos;
 - b) atimti iš asmenų, besinaudojančių laisvo judėjimo teise pagal Sąjungos teisę, teisę atvykti į savo pilietybės ar gyvenamosios vietos valstybės narės teritoriją, teisę išvykti iš valstybių narių teritorijos ir vykti į pilietybės ar gyvenamosios vietos valstybę narę arba teisę vykti tranzitu per valstybę narę, kad pasiektų pilietybės ar gyvenamosios vietos valstybę narę;
 - c) uždrausti verslo keliones, susijusias su moksliniais tyrimais ir technologine plėtra, kilus krizei svarbių prekių, išvardytų pagal 14 straipsnio 5 dalį priimtame įgyvendinimo akte, gamyba, jų pateikimu rinkai arba susijusiais patikrinimais;
 - d) nustatyti draudimus keliauti, įskaitant draudimus keliauti dėl svarbių šeimyninių priežasčių, kurie nėra tinkami jokiam teisėtam visuomenės interesui, kurio tariamai siekiama tokiomis priemonėmis, arba kurie akivaizdžiai viršija tai, kas būtina šiam tikslui pasiekti;
 - e) nustatyti apribojimus darbuotojams, paslaugų teikėjams ir jų atstovams, išskyrus atvejus, kai tai yra neatsiejama nuo krizės ir (arba) ekstremaliosios bendrosios rinkos situacijos pobūdžio ir akivaizdžiai neviršija to, kas būtina šiam tikslui pasiekti.
5. Kai pagal 14 straipsnį aktyvuojama ekstremalioji bendrosios rinkos situacija, o paslaugų teikėjų, verslo atstovų ir darbuotojų vykdoma veikla nėra paveikta krizės valstybėje narėje ir, nepaisant krizės, saugi kelionė yra įmanoma, ta valstybė narė

nenustato tokių kategorijų asmenų iš kitų valstybių narių kelionių apribojimų, dėl kurių jie negalėtų patekti į savo veiklos vykdymo ar darbo vietą.

6. Kai pagal 14 straipsnį aktyvuojama ekstremalioji bendrosios rinkos situacija ir dėl krizės susidariusios išskirtinės aplinkybės neleidžia visiems paslaugų teikėjams, verslo atstovams ir darbuotojams iš kitų valstybių narių keliauti ir nekliudomai patekti į savo veiklos vykdymo ar darbo vietą, tačiau keliauti vis dar įmanoma, valstybės narės nenustato kelionių apribojimų:
 - a) paslaugų teikėjams, kurie teikia kilus krizei svarbias paslaugas, išvardytas pagal 14 straipsnio 5 dalį priimtame įgyvendinimo akte, arba verslo atstovams ar darbuotojams, dalyvaujantiems gaminant kilus krizei svarbias prekes arba teikiant kilus krizei svarbias paslaugas, išvardytas pagal 14 straipsnio 5 dalį priimtame įgyvendinimo akte, kad jie galėtų patekti į savo veiklos vykdymo vietą, jei valstybėje narėje vis dar leidžiama vykdyti veiklą atitinkamame sektoriuje;
 - b) civilinės saugos darbuotojams, kad jie galėtų netrukdomai patekti į savo veiklos vykdymo vietą su savo įranga bet kurioje valstybėje narėje.
7. Imdamosi šioje nuostatoje nurodytų priemonių, valstybės narės užtikrina, kad būtų visapusiškai laikomasi Sutarčių ir Sąjungos teisės. Nė viena nuostata negali būti aiškinama kaip leidžianti arba pateisinanti laisvo judėjimo apribojimus, kuriais prieštaraujama Sutartims ar kitoms Sąjungos teisės nuostatoms.

18 straipsnis *Paramos priemonės*

1. Ekstremaliosios bendrosios rinkos situacijos atveju Komisija įgyvendinimo aktais gali numatyti paramos priemones, skirtas 17 straipsnio 6 ir 7 dalyse nurodytam laisvam asmenų judėjimui stiprinti. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 42 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Jei yra tinkamai pagrįstų priežasčių, dėl kurių privaloma skubėti ir kurios susijusios su krizės poveikiu bendrajai rinkai, Komisija priima nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus laikydamasi 42 straipsnio 3 dalyje nurodytos procedūros.
2. Ekstremaliosios bendrosios rinkos situacijos atveju, kai Komisija nustato, kad valstybės narės yra nustačiusios šablonus, kuriais patvirtinama, kad asmuo arba ekonominės veiklos vykdytojas yra paslaugų teikėjas, teikiantis kilus krizei svarbias paslaugas, verslo atstovas arba darbuotojas, dalyvaujantis kilus krizei svarbių prekių gamyboje arba teikiant kilus krizei svarbias paslaugas, arba civilinės saugos darbuotojas, ir mano, kad tai, jog kiekviena valstybė narė naudoja skirtingus šablonus, yra kliūtis laisvam judėjimui ekstremaliosios bendrosios rinkos situacijos metu, Komisija, jei mano, kad tai būtina siekiant paremti laisvą tokių kategorijų asmenų ir jų įrangos judėjimą dabartinės ekstremaliosios bendrosios rinkos situacijos metu, įgyvendinimo aktais gali išduoti šablonus, kuriais patvirtinama, kad jie atitinka 17 straipsnio 6 dalies taikymo kriterijus visose valstybėse narėse.
3. 1 ir 2 dalyse nurodyti įgyvendinimo aktai priimami laikantis 42 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Jei yra tinkamai pagrįstų priežasčių, dėl kurių privaloma skubėti ir kurios susijusios su krizės poveikiu bendrajai rinkai, Komisija

priima nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus laikydamasi 42 straipsnio 3 dalyje nurodytos procedūros.

II skyrius

Skaidrumas ir administracinė pagalba

19 straipsnis

Pranešimai

1. Susidarius ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai, valstybės narės praneša Komisijai apie visas kilus krizei svarbias priemones, kuriomis ribojamas laisvas prekių judėjimas ir laisvė teikti paslaugas, taip pat kilus krizei svarbius laisvo asmenų, įskaitant darbuotojus, judėjimo apribojimus ir nurodo tų priemonių taikymo priežastis.

Toks pranešimas neužkerta kelio valstybėms narėms patvirtinti atitinkamų priemonių, jei dėl rimtų ir nenumatytų aplinkybių reikia nedelsiant imtis veiksmų. Valstybės narės nedelsdamos praneša apie priimtą priemonę ir pagrindžia būtinybę nedelsiant ją patvirtinti.
2. Valstybės narės pateikia Komisijai pareiškimą, kuriame nurodomos priežastys, dėl kurių tokios priemonės priėmimas yra pagrįstas ir proporcingas, jei tos priežastys dar nėra aiškiai nurodytos priemonėje, apie kurią pranešta. Valstybės narės pateikia Komisijai visą nacionalinių įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatų, kuriose nurodyta ta priemonė arba kurios iš dalies keičiamos ta priemone, tekstą.
3. Teikdamos pranešimus pagal šį straipsnį, valstybės narės naudojasi informacine sistema, sukurta pranešimams pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2015/1535⁵⁰.
4. Komisija nedelsdama praneša kitoms valstybėms narėms apie priemones, apie kurias pranešta, ir tuo pat metu jomis dalijasi su patariamąja grupe.
5. Jei patariamoji grupė nusprendžia pateikti nuomonę dėl priemonės, apie kurią pranešta, ji tai padaro per keturias darbo dienas nuo tos dienos, kai Komisija gauna pranešimą apie tą priemonę.
6. Komisija užtikrina, kad piliečiai ir įmonės būtų informuoti apie priemones, apie kurias pranešta, išskyrus atvejus, kai valstybės narės prašo, kad priemonės išliktų konfidencialios, arba Komisija mano, kad atskleidus tas priemones būtų daromas poveikis Europos Sąjungos ar jos valstybių narių saugumui ir viešajai tvarkai, taip pat apie pagal šį straipsnį priimtus sprendimus ir valstybių narių pastabas.
7. Valstybės narės atideda priemonės, apie kurią pranešta, projekto priėmimą 10 dienų nuo tos dienos, kai Komisija gauna šiame straipsnyje nurodytą pranešimą.
8. Per 10 dienų nuo pranešimo gavimo dienos Komisija išnagrinėja bet kurio priemonės projekto arba priimtą priemonę suderinamumą su Sąjungos teise, įskaitant šio

⁵⁰ OL L 241, 2015 9 17, p. 1.

reglamento 16 ir 17 straipsnius, taip pat su proporcingumo ir nediskriminavimo principais, ir gali pateikti pastabų dėl priemonės, apie kurią pranešta, kai yra akivaizdžių ir rimtų priežasčių manyti, kad ji neatitinka Sąjungos teisės. Pranešančioji valstybė narė atsižvelgia į tokias pastabas. Išimtinėmis aplinkybėmis, visų pirma siekiant gauti mokslinių rekomendacijų, įrodymų ar techninių žinių kintančioje situacijoje, Komisija gali pratęsti 10 dienų laikotarpį. Komisija nurodo tokio pratęsimo priežastis, nustato naują terminą ir nedelsdama informuoja valstybės nares apie naują terminą ir pratęsimo priežastis.

9. Valstybės narės taip pat gali pateikti pastabas valstybei narei, kuri pranešė apie priemonę; ta valstybė narė atsižvelgia į tokias pastabas.
10. Pranešančioji valstybė narė praneša Komisijai apie priemones, kurių ji ketina imtis, kad būtų atsižvelgta į pastabas, pateiktas pagal 8 dalį, per 10 dienų nuo jų gavimo.
11. Jei Komisija nustato, kad priemonės, apie kurias pranešė pranešančioji valstybė narė, vis dar neatitinka Sąjungos teisės, ji per 30 dienų nuo to pranešimo dienos gali priimti sprendimą, kuriuo reikalaujama, kad ta valstybė narė nepriimtų priemonės, apie kurią pranešta, projekto. Pranešančioji valstybė narė nedelsdama perduoda Komisijai priimtą priemonės, apie kurią pranešta, projekto tekstą.
12. Jei Komisija nustato, kad jau priimta priemonė, apie kurią jai buvo pranešta, neatitinka Sąjungos teisės, ji per 30 dienų nuo to pranešimo gali priimti sprendimą, kuriuo reikalaujama, kad valstybė narė ją panaikintų. Pranešančioji valstybė narė nedelsdama pateikia persvarstytos priemonės tekstą, jei ji nedelsdama pakeičia priimtą priemonę, apie kurią pranešta.
13. Komisija gali išimties tvarka pratęsti 11 ir 12 dalyse nurodytą 30 dienų laikotarpį, kad būtų atsižvelgta į pasikeitusias aplinkybes, visų pirma siekiant gauti mokslinių rekomendacijų, įrodymų ar techninių žinių kintančioje situacijoje. Komisija nurodo tokio pratęsimo priežastis ir nustato naują terminą bei nedelsdama informuoja valstybės nares apie naują terminą ir pratęsimo priežastis.
14. 11 ir 12 dalyse nurodyti Komisijos sprendimai grindžiami turima informacija ir gali būti priimami, kai iš karto yra akivaizdžių ir rimtų priežasčių manyti, kad priemonės, apie kurias pranešta, neatitinka Sąjungos teisės, įskaitant šio reglamento 16 arba 17 straipsnį, proporcingumo principo arba nediskriminavimo principo. Tų sprendimų priėmimas nedaro poveikio Komisijos galimybei priimti priemones vėlesniame etape, be kita ko, pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūrą pagal SESV 258 straipsnį.
15. Pagal šį straipsnį pateikta informacija neturi būti konfidenciali, išskyrus atvejus, kai to aiškiai prašo pranešančioji valstybė narė. Visi tokie prašymai yra susiję su priemonių projektais ir turi būti pagrįsti.
16. Komisija paskelbia priemonių, kurias valstybės narės priėmė susidarius ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai ir kuriomis ribojamas laisvas prekių, paslaugų ir asmenų, įskaitant darbuotojus, judėjimas, tekstą, apie kurį pranešta šiame straipsnyje nurodytais pranešimais ir kitais šaltiniais. Priemonių tekstas Komisijos administruojamoje elektroninėje platformoje paskelbiamas per vieną darbo dieną nuo jo gavimo.

20 straipsnis
Ryšys su kitais pranešimo mechanizmais

1. Kai valstybė narė privalo pranešti apie priemonę pagal šio reglamento 19 straipsnį ir Direktyvos (ES) 2015/1535⁵¹ 5 straipsnio 1 dalį, laikoma, kad pagal šį reglamentą pateiktas pranešimas taip pat atitinka Direktyvos (ES) 2015/1535 5 straipsnio 1 dalyje nustatytą pareigą pranešti.
2. Kai valstybė narė privalo pranešti apie priemonę pagal šio reglamento 19 straipsnį ir pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/123/EB⁵² 15 straipsnio 7 dalį arba 39 straipsnio 5 dalį, laikoma, kad pagal šį reglamentą pateiktas pranešimas taip pat atitinka Direktyvoje 2006/123/EB nustatytą pareigą pranešti. Šio reglamento 19 straipsnio 11 ir 12 dalyse nurodyti Komisijos sprendimai taip pat laikomi sprendimu, priimtu pagal Direktyvos 2006/123/EB 15 straipsnio 7 dalį tos direktyvos tikslais.
3. Kai valstybė narė privalo pranešti apie priemonę pagal šio reglamento 19 straipsnį ir informuoti Komisiją pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB⁵³ 59 straipsnio 5 dalį, laikoma, kad tas pranešimas taip pat atitinka Direktyvos 2005/36/EB 59 straipsnio 5 dalyje nustatytą pareigą informuoti.

21 straipsnis
Bendri informaciniai punktai valstybėse narėse

1. Valstybės narės įsteigia nacionalinius bendrus informacinius punktus, kurie teikia piliečiams, vartotojams, ekonominės veiklos vykdytojams ir darbuotojams bei jų atstovams šią pagalbą:
 - a) pagalbą prašant informacijos ir gaunant informaciją apie nacionalinius laisvo prekių, paslaugų, asmenų ir darbuotojų judėjimo apribojimus, susijusius su aktyvuota ekstremaliąja bendrosios rinkos situacija;
 - b) pagalbą vykdant visas nacionalinio lygmens krizių valdymo procedūras ir formalumus, įdiegtus dėl aktyvuotos ekstremaliosios bendrosios rinkos situacijos.
2. Valstybės narės užtikrina, kad piliečiai, vartotojai, ekonominės veiklos vykdytojai ir darbuotojai bei jų atstovai galėtų jų prašymu ir per atitinkamus bendrus informacinius punktus gauti iš kompetentingų institucijų informaciją apie tai, kaip paprastai aiškinamos ir taikomos atitinkamos nacionalinės reagavimo į krizes priemonės. Tam tikrais atvejais tokia informacija apima pakopinį vadovą. Informacija pateikiama aiškia ir suprantama kalba. Ji turi būti lengvai prieinama nuotoliniu būdu bei elektroninėmis priemonėmis ir nuolat atnaujinama.

22 straipsnis
Sąjungos lygmens bendras informacinis punktas

1. Komisija įsteigia ir administruoja Sąjungos lygmens bendrą informacinį punktą.

⁵¹ OL L 241, 2015 9 17, p. 1

⁵² OL L 376, 2006 12 27, p. 36.

⁵³ OL L 255, 2005 9 30, p. 22.

2. Sąjungos lygmens bendras informacinis punktas teikia piliečiams, vartotojams, ekonominės veiklos vykdytojams, darbuotojams ir jų atstovams šią pagalbą:
 - a) pagalbą prašant informacijos apie Sąjungos lygmens reagavimo į krizes priemones, kurios yra susijusios su aktyvuota ekstremaliąja bendrosios rinkos situacija arba kurios daro poveikį laisvam prekių, paslaugų, asmenų ir darbuotojų judėjimui, ir ją gaunant;
 - b) pagalbą vykdant Sąjungos lygmens krizių valdymo procedūras ir formalumus, įdiegtus dėl aktyvuotos ekstremaliosios bendrosios rinkos situacijos;
 - c) pagalbą sudarant visų nacionalinių krizių valdymo priemonių ir nacionalinių kontaktinių punktų sąrašą.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDROSIOS RINKOS REAGAVIMO Į EKSTREMALIĄSIAS SITUACIJAS PRIEMONĖS

I skyrius

Tiksliniai prašymai pateikti informaciją ir galimybė gauti kilus krizei svarbių prekių ir paslaugų

23 straipsnis

Dvejopo aktyvavimo reikalavimas

1. Į šį skyrių įtrauktas privalomas priemonės Komisija gali priimti įgyvendinimo aktais pagal 24 straipsnio 2 dalį, 26 straipsnio pirmą pastraipą ir 27 straipsnio 2 dalį tik po to, kai Tarybos įgyvendinimo aktu pagal 14 straipsnį aktyvuojama ekstremalioji bendrosios rinkos situacija.
2. Įgyvendinimo akte, kuriuo nustatoma į šį skyrių įtraukta priemonė, aiškiai ir konkrečiai išvardijamos kilus krizei svarbios prekės ir paslaugos, kurioms tokia priemonė taikoma. Ta priemonė taikoma tik ekstremaliosios situacijos režimo laikotarpiu.

24 straipsnis

Ekonominės veiklos vykdytojams skirti prašymai pateikti informaciją

1. Esant dideliame kilus krizei svarbiame trūkumui arba kilus tiesioginei jo grėsmei, Komisija gali paraginti kilus krizei svarbiose tiekimo grandinėse veikiančias atstovaujamas organizacijas arba ekonominės veiklos vykdytojus savanoriškai per nustatytą laikotarpį perduoti Komisijai konkrečią informaciją apie kilus krizei svarbių prekių ir jų sudedamųjų dalių gamybos pajėgumus ir galimas turimas atsargas Sąjungos gamybos įrenginiuose ir trečiųjų šalių objektuose, kuriuos ji eksploatuoja, su kuriais sudaro sutartis arba iš kurių perka tiekiamas prekes, taip pat informaciją apie visus susijusius tiekimo grandinės sutrikdymus per nustatytą terminą.

2. Jei adresatai per nustatytą terminą neperduoda pagal 1 dalį prašomos informacijos ir nepateikia tinkamo pagrindimo, kodėl to nepadarė, Komisija įgyvendinimo aktu gali reikalauti, kad jie perduotų informaciją, įgyvendinimo akte nurodydama, kodėl tai yra proporcinga ir kodėl būtina tai padaryti, nurodydama kilus krizei svarbias prekes ir paslaugas bei prašomos informacijos adresatus, taip pat prašomą informaciją, prireikus pateikdama klausimų, kurie gali būti skirti ekonominės veiklos vykdytojams, šabloną.
3. 1 dalyje nurodyti prašymai pateikti informaciją gali būti susiję su:
 - a) tiksline informacija Komisijai apie kilus krizei svarbių prekių ir jų sudedamųjų dalių gamybos pajėgumus ir galimas turimas atsargas Sąjungoje esančiuose gamybos įrenginiuose ir trečiojoje valstybėje esančiuose gamybos įrenginiuose, kuriuos 1 dalyje nurodyta organizacija arba veiklos vykdytojas eksploatuoja, su kuriais sudaro sutartis dėl tiekimo arba iš kurių perka, kartu visapusiškai gerbdami prekybos ir verslo paslaptis, reikalaujant, kad jie Komisijai perduotų numatomos gamybos produkcijos per ateinančius 3 mėnesius Sąjungoje esančioje gamybos įmonėje tvarkaraštį, taip pat informaciją apie visus susijusius tiekimo grandinės sutrikdymus;
 - b) kita informacija, būtina konkrečaus tiekimo grandinės sutrikdymo ar trūkumo pobūdžiui ar mastui įvertinti.
4. Po to, kai įgyvendinimo aktu ekonominės veiklos vykdytojams pradedami teikti prašymai pateikti privalomą informaciją, Komisija priima oficialų sprendimą, kuriuo kreipiasi į kiekvieną iš įgyvendinimo akte nurodytų kilus krizei svarbių tiekimo grandinių atstovaujamųjų organizacijų arba ekonominės veiklos vykdytojų, prašydama jų pateikti įgyvendinimo akte nurodytą informaciją. Komisija, kai įmanoma, remiasi atitinkamais ir turimais ekonominės veiklos vykdytojų, veikiančių atrinktose kilus krizei svarbių prekių tiekimo ir paslaugų teikimo grandinėse, sąrašais, kuriuos sudaro valstybės narės. Komisija iš valstybių narių gali gauti reikiamą informaciją apie atitinkamus ekonominės veiklos vykdytojus.
5. Komisijos sprendimuose, kuriuose pateikiami atskiri prašymai pateikti informaciją, pateikiama nuoroda į 2 dalyje nurodytą įgyvendinimo aktą, kuriuo jie grindžiami, ir į didelio kilus krizei svarbaus stygiaus atvejus arba tiesioginę jų grėsmę, dėl kurių šie prašymai buvo pateikti. Bet koks prašymas pateikti informaciją turi būti tinkamai pagrįstas ir proporcingas duomenų kiekiui, pobūdžiui ir išsamumui, taip pat prieigos prie prašomų duomenų dažnumui, ir yra būtinas ekstremaliajai situacijai valdyti arba atitinkamiems oficialiems statistiniams duomenims rinkti. Prašyme nurodomas pagrįstas laikotarpis, per kurį informacija turi būti pateikta. Juo atsižvelgiama į pastangas, kurių reikia ekonominės veiklos vykdytojo arba atstovaujamosios organizacijos duomenims rinkti ir pateikti. Oficialiame sprendime taip pat numatomos duomenų apsaugos priemonės pagal šio reglamento 39 straipsnį, apsaugos priemonės, susijusios su neskelbtinos verslo informacijos, pateiktos atsakyme pagal 25 straipsnį, neatskleidimu ir informacija apie galimybę užginčyti ją Europos Sąjungos Teisingumo Teisme pagal atitinkamą Sąjungos teisę, taip pat 28 straipsnyje numatytos baudos už reikalavimų nesilaikymą ir atsakymo pateikimo terminas.

6. Ekonominės veiklos vykdytojų savininkai arba jų atstovai, o juridinių asmenų, įmonių ar firmų arba asociacijų, neturinčių juridinio asmens statuso, atveju – asmenys, pagal įstatymus ar įstatus įgalioti jiems atstovauti, gali teikti prašomą informaciją atitinkamo ekonominės veiklos vykdytojo arba ekonominės veiklos vykdytojų asociacijos vardu. Kiekvienas ekonominės veiklos vykdytojas arba ekonominės veiklos vykdytojų asociacija prašomą informaciją pateikia individualiai, laikydamiesi Sąjungos konkurencijos taisyklių, kuriomis reglamentuojamas keitimasis informacija. Tinkamai įgalioti advokatai gali pateikti informaciją savo klientų vardu. Klientai lieka visiškai atsakingi, jei pateikta informacija yra neišsami, neteisinga arba klaidinanti.
7. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turi neribotą jurisdikciją peržiūrėti sprendimus, kuriais Komisija įpareigojo ekonominės veiklos vykdytoją pateikti privalomą informaciją.
8. 2 dalyje nurodyti įgyvendinimo aktai priimami laikantis 42 straipsnio 2 dalyje nurodytos komiteto procedūros. Jei yra tinkamai pagrįstų priežasčių, dėl kurių privaloma skubėti ir kurios susijusios su krizės poveikiu bendrajai rinkai, Komisija priima nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus laikydamasi 42 straipsnio 3 dalyje nurodytos procedūros.

25 straipsnis *Informacijos konfidencialumas ir tvarkymas*

1. Taikant šį reglamentą gauta informacija naudojama tik tuo tikslu, kuriuo jos buvo prašyta.
2. Valstybės narės ir Komisija užtikrina komercinių ir verslo paslapčių ir kitos neskelbtinos ir konfidencialios informacijos, gautos ir parengtos taikant šį reglamentą, įskaitant rekomendacijas ir priemones, kurių reikia imtis, apsaugą pagal Sąjungos ir atitinkamą nacionalinę teisę.
3. Valstybės narės ir Komisija užtikrina, kad įslaptintos informacijos, kuri buvo pateikta arba kuria apsieista pagal šį reglamentą, slaptumo žymos laipsnis nebūtų sumažintas arba ta informacija nebūtų išslaptinta be informaciją teikiančios šalies išankstinio raštiško sutikimo.
4. Komisija gali pateikti 4 straipsnyje nurodytai patariamajai grupei apibendrintą informaciją, pagrįstą pagal 24 straipsnį surinkta informacija.
5. Komisija nesidalija jokia informacija taip, kad pagal ją būtų galima nustatyti atskirą veiklos vykdytoją, kai dėl dalijimosi informacija gali būti padaryta komercinė žala ar žala jo reputacijai arba atskleidžiamos komercinės paslaptys.

26 straipsnis *Tiksliniai suderintų produktų srities teisės aktų pakeitimai*

Kai bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimas aktyvuojamas Tarybos įgyvendinimo aktu, priimtu pagal 14 straipsnį, ir kai trūksta kilus krizei svarbių prekių, Komisija įgyvendinimo aktais gali aktyvuoti ekstremaliosios situacijos procedūras, įtrauktas į Sąjungos

teisines sistemas, iš dalies pakeistas [Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2016/424, (ES) 2016/425, (ES) 2016/426, (ES) 2019/1009 ir (ES) Nr. 305/2011 ir nustatomos atitikties vertinimo ekstremaliosios situacijos atveju procedūros, bendrųjų specifikacijų priėmimas ir rinkos priežiūra atsižvelgiant į ekstremaliąją bendrosios rinkos situaciją, ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2000/14/EB, 2006/42/EB, 2010/35/ES, 2013/29/ES, 2014/28/ES, 2014/29/ES, 2014/30/ES, 2014/31/ES, 2014/32/ES, 2014/33/ES, 2014/34/ES, 2014/35/ES, 2014/53/ES ir 2014/68/ES ir, kiek tai susiję su ekstremaliosios situacijos procedūromis, nustatomos bendrosios rinkos atitikties vertinimo, bendrųjų specifikacijų priėmimo ir rinkos priežiūros procedūros], nurodydama, kurios kilus krizei svarbios prekės ir ekstremaliųjų situacijų procedūros yra aktyvuojamos, pateikdama tokio aktyvavimo priežastis ir jo proporcingumą, taip pat nurodydama tokio aktyvavimo trukmę.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 42 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Jei yra tinkamai pagrįstų priežasčių, dėl kurių privaloma skubėti ir kurios susijusios su krizės poveikiu bendrajai rinkai, Komisija priima nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus laikydamasi 42 straipsnio 3 dalyje nurodytos procedūros.

27 straipsnis *Pirmenybiniai užsakymai*

1. Komisija gali paraginti vieną ar daugiau Sąjungoje įsisteigusių kilus krizei svarbių tiekimo grandinių ekonominės veiklos vykdytojų priimti tam tikrus kilus krizei svarbių prekių gamybos ar tiekimo užsakymus ir teikti jiems pirmenybę (toliau – pirmenybinis užsakymas).
2. Jei ekonominės veiklos vykdytojas nepriima pirmenybinių užsakymų ir jiems neteikia pirmenybės, Komisija savo iniciatyva arba 14 valstybių narių prašymu gali įvertinti, ar tokiais atvejais būtina ir proporcinga naudoti pirmenybinius užsakymus. Komisija atitinkamam ekonominės veiklos vykdytojui ir visoms šalims, kurioms galimas pirmenybinis užsakymas akivaizdžiai daro poveikį, suteikia galimybę per pagrįstą laikotarpį, kurį Komisija nustato atsižvelgdama į konkretaus atvejo aplinkybes, pareikšti savo poziciją. Išimtinėmis aplinkybėmis, atlikusi tokį vertinimą, Komisija atitinkamam ekonominės veiklos vykdytojui gali pateikti įgyvendinimo aktą, kuriuo būtų reikalaujama, kad jis arba priimtų įgyvendinimo akte nurodytus pirmenybinius užsakymus ir jiems teiktų pirmenybę, arba paaiškintų, kodėl jam to padaryti neįmanoma arba netikslinga. Komisijos sprendimas grindžiamas objektyviais duomenimis, iš kurių matyti, kad toks pirmenybės nustatymas yra būtinas siekiant užtikrinti, kad bendrojoje rinkoje būtų išlaikyta gyvybiškai svarbi visuomenės ekonominė veikla.
3. Jeigu ekonominės veiklos vykdytojas, kuriam skirtas 2 dalyje nurodytas sprendimas, sutinka su reikalavimu priimti sprendime nurodytus užsakymus ir teikti jiems pirmenybę, tas įpareigojimas yra viršesnis už bet kokią vykdymo išipareigojimą pagal privatinę ar viešąją teisę.
4. Jeigu ekonominės veiklos vykdytojas, kuriam skirtas 2 dalyje nurodytas sprendimas, nesutinka su reikalavimu priimti sprendime nurodytus užsakymus ir teikti jiems pirmenybę, jis per 10 dienų nuo pranešimo apie sprendimą pateikia Komisijai motyvuotą paaiškinimą su tinkamai pagrįstomis priežastimis, kodėl atsižvelgiant į

šios nuostatos tikslus neįmanoma arba netikslinga įvykdyti reikalavimą. Tokios priežastys, be kita ko, yra ekonominės veiklos vykdytojo nesugebėjimas įvykdyti pirmenybinio užsakymo dėl nepakankamų gamybos pajėgumų arba rimta rizika, kad užsakymo priėmimas ekonominės veiklos vykdytojui sukeltų ypatingų sunkumų ar ekonominę naštą, arba kitos panašios svarbos aplinkybės.

Komisija gali viešai paskelbti tokį pagrįstą paaiškinimą arba jo dalis, tinkamai atsižvelgdama į verslo konfidencialumo principą.

5. Kai Sąjungoje įsisteigusiam ekonominės veiklos vykdytojui taikoma trečiosios šalies priemonė, kuri apima pirmenybinį užsakymą, jis apie tai praneša Komisijai.
6. Komisija priima 2 dalyje nurodytą sprendimą laikydamosi taikytinos Sąjungos teisės, įskaitant būtinumo ir proporcingumo principus, ir Sąjungos įsipareigojimų pagal tarptautinę teisę. Sprendime visų pirma atsižvelgiama į atitinkamo ekonominės veiklos vykdytojo teisėtus interesus ir visą turimą informaciją apie išlaidas ir pastangas, kurių reikia bet kokiam gamybos sekos pakeitimui. Jame nurodomas sprendimo priėmimo teisinis pagrindas, nustatomi terminai, per kuriuos turi būti įvykdytas pirmenybinis užsakymas, ir, jei taikoma, nurodomas produktas ir kiekis. Nurodomos 28 straipsnyje numatytos baudos už sprendimo nevykdymą. pirmenybinis užsakymas vykdomas taikant sąžiningą ir pagrįstą kainą.
7. Jei ekonominės veiklos vykdytojas priima pirmenybinį užsakymą ir jam suteikia pirmenybę, jis neatsako už sutartinių prievolių, kurioms taikoma teisė valstybės narės, kuri turi vykdyti pirmenybinį užsakymą, pažeidimus. Atsakomybė netaikoma tik tiek, kiek sutartinių prievolių pažeidimas yra būtinas, kad būtų laikomasi reikalaujamo pirmenybės nustatymo.
8. 2 dalyje nurodyti įgyvendinimo aktai priimami laikantis 42 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Jei yra tinkamai pagrįstų priežasčių, dėl kurių privaloma skubėti ir kurios susijusios su krizės poveikiu bendrajai rinkai, Komisija priima nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus laikydamosi 42 straipsnio 3 dalyje nurodytos procedūros.

28 straipsnis

Baudos veiklos vykdytojams už pareigos atsakyti į prašymus pateikti privalomą informaciją arba vykdyti pirmenybinius užsakymus nevykdymą

1. Komisija, jei mano, kad tai būtina ir proporcinga, sprendimu gali skirti baudas:
 - a) kai ekonominės veiklos vykdytojams atstovaujanti organizacija arba ekonominės veiklos vykdytojas tyčia arba dėl didelio neatsargumo pateikia neteisingą, neišsamią ar klaidinančią informaciją atsakydamas į prašymą, pateiktą pagal 24 straipsnį, arba nepateikia informacijos per nustatytą terminą;
 - b) kai ekonominės veiklos vykdytojas tyčia arba dėl didelio neatsargumo nevykdo pareigos informuoti Komisiją apie trečiosios šalies nustatytą prievolę pagal 27 straipsnį arba nepaaiškina, kodėl jis nepriėmė pirmenybinio užsakymo;

- c) kai ekonominės veiklos vykdytojas tyčia arba dėl didelio neatsargumo nevykdo prievolės teikti pirmenybę tam tikriems kilus krizei svarbių prekių užsakymams (toliau – pirmenybinis užsakymas) pagal 27 straipsnį.
2. 1 dalies a ir b punktuose nurodytais atvejais skiriamos baudos neviršija 200 000 EUR.
3. 1 dalies c punkte nurodytais atvejais skiriamos baudos neviršija 1 proc. praėjusių finansinių metų vidutinės dienos apyvartos už kiekvieną 27 straipsnyje (pirmenybiniai užsakymai) nustatytos prievolės nevykdymo darbo dieną, skaičiuojant nuo sprendime nustatytos dienos, neviršijant 1 proc. bendros praėjusių finansinių metų apyvartos.
4. Nustatant baudos dydį atsižvelgiama į atitinkamo ekonominės veiklos vykdytojo dydį ir ekonominius išteklius, pažeidimo pobūdį, sunkumą ir trukmę, tinkamai atsižvelgiant į proporcingumo ir tinkamumo principus.
5. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turi neribotą jurisdikciją peržiūrėti sprendimus, kuriais Komisija nustatė baudą. Ji gali panaikinti, sumažinti arba padidinti skirtą baudą.

29 straipsnis
Baudų skyrimo senaties terminas

1. Komisijos įgaliojimui skirti baudas pagal 30 straipsnį taikomi šie senaties terminai:
- a) dveji metai, jei pažeidžiamos nuostatos dėl prašymų pateikti informaciją pagal 24 straipsnį;
- b) treji metai, jei pažeidžiamos nuostatos, susijusios su prievole teikti pirmenybę kilus krizei svarbių prekių gamybai pagal 26 straipsnio 2 dalį.
2. Terminas pradedamas skaičiuoti tą dieną, kai Komisija sužino apie pažeidimą. Tačiau tęstinių arba pasikartojančių pažeidimų atveju terminas pradedamas skaičiuoti nuo dienos, kurią pažeidimas panaikinamas.
3. Bet kokie veiksmai, kurių Komisija ar valstybių narių kompetentingos institucijos imasi siekdamos užtikrinti, kad būtų laikomasi šio reglamento nuostatų, nutraukia senaties terminą.
4. Senaties termino nutraukimas taikomas visoms šalims, kurios laikomos atsakingomis už dalyvavimą darant pažeidimą.
5. Po kiekvieno nutraukimo laikas pradedamas skaičiuoti iš naujo. Tačiau senaties terminas baigiasi ne vėliau kaip tą dieną, kai pasibaigia laikotarpis, lygus dvigubam senaties terminui, Komisijai nepaskyrus baudos. Šis terminas pratęsiamas tiek, kiek senaties terminas sustabdomas, nes Komisijos sprendimas nagrinėjamas Europos Sąjungos Teisingumo Teisme.

30 straipsnis

Baudų išieškojimo senaties terminai

1. Komisijos įgaliojimui užtikrinti pagal 28 straipsnį priimtų sprendimų vykdymą taikomas penkerių metų senaties terminas.
2. Terminas pradedamas skaičiuoti tą dieną, kai sprendimas tampa galutinis.
3. Baudų išieškojimo senaties terminas pertraukiamas:
 - a) pranešant apie sprendimą, kuriuo keičiamas pradinis baudos dydis arba atmetamas prašymas pakeisti baudą;
 - b) bet koku Komisijos ar Komisijos prašymu veikiančios valstybės narės veiksmu, skirtu baudos sumokėjimui užtikrinti.
4. Po kiekvieno termino nutraukimo laikas pradedamas skaičiuoti iš naujo.
5. Baudų išieškojimo senaties terminas sustabdomas tol, kol:
 - a) lieka laiko mokėjimui atlikti;
 - b) reikalavimo atlikti mokėjimą vykdymas sustabdomas Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimu.

31 straipsnis

Teisė būti išklausytam skiriant baudas

1. Prieš priimdama sprendimą pagal 28 straipsnį, Komisija atitinkamiems ekonominės veiklos vykdytojams arba ekonominės veiklos vykdytojams atstovaujančioms organizacijoms suteikia galimybę būti išklausytiems dėl:
 - a) Komisijos preliminarinių išvadų, įskaitant visus klausimus, dėl kurių Komisija buvo pareiškusi prieštaravimus;
 - b) priemonių, kurių Komisija gali ketinti imtis, atsižvelgusi į preliminarinius išvadas, nurodytas šios dalies a punkte.
2. Įmonės ir ekonominės veiklos vykdytojams atstovaujančios organizacijos gali pateikti savo pastabas dėl Komisijos preliminarinių išvadų per Komisijos preliminariose išvadose nustatytą terminą, kuris negali būti trumpesnis nei 21 diena.
3. Komisija savo sprendimus grindžia tik tais prieštaravimais, dėl kurių ekonominės veiklos vykdytojai ir ekonominės veiklos vykdytojams atstovaujančios organizacijos galėjo pateikti pastabų.
4. Visuose procesuose visapusiškai gerbiama ekonominės veiklos vykdytojo arba ekonominės veiklos vykdytojams atstovaujančių organizacijų teisės į gynybą. Atitinkamiems ekonominės veiklos vykdytojams arba ekonominės veiklos

vykdytojams atstovaujančioms organizacijoms suteikiama teisė susipažinti su Komisijos byla, laikantis sutarto atskleidimo sąlygų, atsižvelgiant į teisėtą ekonominės veiklos vykdytojų interesą apsaugoti savo verslo paslaptis. Teisė susipažinti su byla netaikoma konfidencialiai informacijai ir Komisijos ar valstybių narių institucijų vidaus dokumentams. Ši teisė visų pirma netaikoma Komisijos ir valstybių narių institucijų korespondencijai. Šios dalies reikalavimai netrukdo Komisijai atskleisti ir naudoti informaciją, reikalingą pažeidimui įrodyti.

II skyrius

Kitos priemonės, kuriomis užtikrinama galimybė gauti kilus krizei svarbių prekių ir paslaugų

32 straipsnis

Koordinuotas strateginių rezervų paskirstymas

Jei paaiškėja, kad valstybių narių pagal 12 straipsnį sudarytų strateginių rezervų nepakanka su ekstremaliąja bendrosios rinkos situacija susijusiems poreikiams patenkinti, Komisija, atsižvelgdama į patariamąsios grupės pateiktą nuomonę, gali rekomenduoti valstybėms narėms, kai įmanoma, tikslingai paskirstyti strateginius rezervus, atsižvelgiant į poreikį toliau nedidinti bendrosios rinkos sutrikdymų, be kita ko, geografinėse vietovėse, kurias tokie sutrikdymai ypač paveikė, ir laikantis būtinumo, proporcingumo bei solidarumo principų ir nustatant efektyviausią rezervų panaudojimą siekiant užbaigti ekstremaliąją bendrosios rinkos situaciją.

33 straipsnis

Priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti kilus krizei svarbių prekių tiekimą ir paslaugų teikimą bei jų prieinamumą

1. Jei Komisija mano, kad yra rizika, jog gali pritrūkti kilus krizei svarbių prekių, ji gali rekomenduoti valstybėms narėms įgyvendinti konkrečias priemones, kad būtų užtikrintas veiksmingas tiekimo grandinių ir gamybos linijų reorganizavimas, ir panaudoti turimas atsargas siekiant kuo greičiau padidinti kilus krizei svarbių prekių tiekimą ir paslaugų teikimą bei jų prieinamumą.
2. 1 dalyje nurodytos priemonės visų pirma gali būti:
 - a) palankesnės sąlygos esamų kilus krizei svarbių prekių gamybos pajėgumų plėtrai ar paskirties keitimui arba naujų gamybos pajėgumų kūrimui;
 - b) palankesnės sąlygos plėsti esamus arba kurti naujus su paslaugų veikla susijusius pajėgumus;
 - c) siekis paspartinti kilus krizei svarbių prekių leidimų išdavimą.

V dalis

Viešieji pirkimai

I SKYRIUS

KOMISIJOS VALSTYBIŲ NARIŲ VARDU VYKDOMI STRATEGINĖS SVARBOS IR KILUS KRIZEI SVARBIŲ PREKIŲ IR PASLAUGŲ VIEŠIEJI PIRKIMAI BUDRUMO IR EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS REŽIM AIS

34 straipsnis

Valstybių narių prašymas Komisijai pirkti prekes ir paslaugas jų vardu

1. Dvi ar daugiau valstybių narių gali prašyti, kad Komisija valstybių narių, kurios pageidauja, kad joms atstovautų Komisija (toliau – dalyvaujančios valstybės narės), vardu pradėtų viešuosius pirkimus strateginės svarbos prekėms ir paslaugoms, išvardytoms pagal 9 straipsnio 1 dalį priimtame įgyvendinimo akte, arba kilus krizei svarbioms prekėms ir paslaugoms, išvardytoms pagal 14 straipsnio 5 dalį priimtame įgyvendinimo akte, pirkti.
2. Komisija įvertina prašymo naudingumą, būtinumą ir proporcingumą. Jei Komisija ketina neatsižvelgti į prašymą, ji apie tai praneša atitinkamoms valstybėms narėms ir 4 straipsnyje nurodytai patariamajai grupei ir nurodo atsisakymo priežastis.
3. Kai Komisija sutinka valstybių narių vardu dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, ji parengia pasiūlymą dėl pagrindų susitarimo, kuris turi būti sudarytas su dalyvaujančiomis valstybėmis narėmis, kad Komisija galėtų dalyvauti viešuosiuose pirkimuose jų vardu. Šiame susitarime nustatomos išsamios viešųjų pirkimų, vykdomų 1 dalyje nurodytų dalyvaujančių valstybių narių vardu, sąlygos.

35 straipsnis

Komisijos derybų įgaliojimų nustatymas ir įgyvendinimas

1. Susitarimu [nurodytu 34 straipsnio 3 dalyje] Komisijai suteikiami derybų įgaliojimai veikti kaip centrinei perkančiajai organizacijai, dalyvaujančių valstybių narių vardu sudarant naujas sutartis dėl atitinkamų strateginės svarbos prekių ir paslaugų arba kilus krizei svarbių prekių ir paslaugų.
2. Pagal susitarimą Komisija gali būti įgaliota dalyvaujančių valstybių narių vardu sudaryti sutartis su ekonominės veiklos vykdytojais, įskaitant pavienius strateginės svarbos prekių ir paslaugų arba kilus krizei svarbių prekių ir paslaugų gamintojus, dėl tokių prekių ar paslaugų pirkimo.
3. Komisijos atstovai arba Komisijos paskirti ekspertai gali atlikti patikrinimus vietoje atitinkamų strateginės svarbos prekių arba kilus krizei svarbių prekių gamybos vietose.

4. Komisija dalyvaujančių valstybių narių vardu vykdo viešųjų pirkimų procedūras ir sudaro sutartis su ekonominės veiklos vykdytojais.

36 straipsnis

Valstybių narių vardu Komisijos vykdomų viešųjų pirkimų tvarka

1. Viešuosius pirkimus pagal šį reglamentą Komisija vykdo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES, Euratomas) 2018/1046⁵⁴ nustatytas savo viešųjų pirkimų taisykles.
2. Į sutartis gali būti įtraukta nuostata, kurioje nurodoma, kad valstybė narė, kuri nedalyvavo pirkimo procedūroje, po sutarties pasirašymo gali tapti sutarties šalimi, išsamiai nurodant tos procedūros eigą ir jos pasekmes.

II SKYRIUS

BENDRI VIEŠIEJI PIRKIMAI BUDRUMO IR EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS REŽIM AIS

37 straipsnis

Bendrų viešųjų pirkimų procedūra

Kai būtina vykdyti bendrus viešuosius pirkimus tarp Komisijos ir vienos ar daugiau valstybių narių perkančiųjų organizacijų pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 165 straipsnio 2 dalyje nustatytas taisykles, valstybės narės gali įsigyti, išsinuomoti arba išnuomoti visą bendrai įsigytą pajėgumą.

III SKYRIUS

VALSTYBIŲ NARIŲ VYKDOMI VIEŠIEJI PIRKIMAI EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS REŽIMU

38 straipsnis

Valstybių narių konsultavimas atskirų viešųjų pirkimų klausimais ir jų koordinavimas

Kai pagal 14 straipsnį aktyvuojamas bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimas, valstybės narės konsultuojasi tarpusavyje ir su Komisija ir koordinuoja savo veiksmus su Komisija ir kitų valstybių narių atstovais patariamojoje grupėje prieš pradėdamos pirkti kilus krizei svarbias prekes ir paslaugas, išvardytas pagal 14 straipsnio 5 dalį priimtame įgyvendinimo akte pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/24/ES⁵⁵.

⁵⁴ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (*OL L 193, 2018 7 30, p. 1*).

⁵⁵ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (*OL L 94, 2014 3 28, p. 65*).

39 straipsnis

Draudimas dalyvaujančioms valstybėms narėms imtis atskirų viešųjų pirkimų veiksmų

Kai pagal 16 straipsnį aktyvuojamas bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimas ir Komisija valstybių narių vardu pradėjo viešuosius pirkimus pagal 34–36 straipsnius, dalyvaujančių valstybių narių perkančiosios organizacijos neperka prekių ar paslaugų, kurioms taikomas toks viešasis pirkimas, kitomis priemonėmis.

VI dalis

Baigiamosios nuostatos

40 straipsnis

Asmens duomenų apsauga

1. Šiuo reglamentu nedaromas poveikis valstybių narių pareigoms, susijusioms su jų atliekamu asmens duomenų tvarkymu pagal Reglamentą (ES) 2016/679 ir Direktyvą 2002/58/EB dėl privatumo ir elektroninių ryšių, arba Komisijos ir atitinkamais atvejais kitų Sąjungos institucijų ir organų pareigoms, susijusioms su jų atliekamu asmens duomenų tvarkymu pagal Reglamentą (ES) 2018/1725, kai jie vykdo savo pareigas.
2. Asmens duomenys netvarkomi ir neperduodami, išskyrus atvejus, kai tai tikrai būtina šio reglamento tikslams pasiekti. Tokiais atvejais atitinkamai taikomos Reglamento (ES) 2016/679 ir Reglamento (ES) 2018/1725 sąlygos.
3. Jei asmens duomenų tvarkymas nėra griežtai būtinas šiame reglamente nustatytiems mechanizmams įgyvendinti, asmens duomenys nuasmeninami taip, kad nebūtų galima nustatyti duomenų subjekto tapatybės.

41 straipsnis

Skaitmeninės priemonės

Komisija ir valstybės narės gali sukurti sąveikias skaitmenines priemones arba IT infrastruktūrą, padedančias siekti šio reglamento tikslų. Tokios priemonės ar infrastruktūra gali būti kuriamos ne ekstremaliosios bendrosios rinkos situacijos laikotarpiu.

Komisija įgyvendinimo aktais nustato tokių priemonių ar infrastruktūros techninius aspektus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 42 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

42 straipsnis

Komitetas

1. Komisijai padeda Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonės komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.
3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 8 straipsnis kartu su jo 5 straipsniu.

*43 straipsnis
Deleguotieji aktai*

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 6 straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos arba bet kurios kitos teisėkūros institucijų nustatytos datos.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 6 straipsnyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jam nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais, vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

*4 straipsnis
Ataskaita ir peržiūra*

1. Iki [*OL: prašom įrašyti datą – penkeri metai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos*] ir po to kas penkerius metus Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia nenumatytų atvejų planavimo, budrumo ir bendrosios rinkos reagavimo į ekstremalias situacijas sistemos veikimo ataskaitą, kurioje prireikus siūlomi patobulinimai ir pateikiami atitinkami pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.
2. Šioje ataskaitoje įvertinamas patariamiosios grupės darbas pagal šiuo reglamentu nustatytą ekstremaliojoje situacijoje taikomų priemonių sistemą ir jo ryšys su kitų atitinkamų Sąjungos lygmens krizių valdymo organų darbu.

*45 straipsnis
Panaikinimas*

Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2679/98 panaikinamas nuo [[data](#)].

*46 straipsnis
Įsigaliojimas*

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

*Europos Parlamento vardu
Pirmininkas / Pirmininkė*

*Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė*

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonės

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

Vidaus rinka; laisvas prekių, paslaugų ir asmenų judėjimas

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

X nauju veiksmu

☐ nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai⁵⁶

☐ esamo veiksmo galiojimo pratęsimu

☐ vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą / naują veiksmą

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

Bendrasis Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonės (SMEI) tikslas – didinti bendrosios rinkos budrumą, reagavimą į krizes, taip pat sklandų jos veikimą krizės metu. Šiuo tikslu SMEI suteiks ES gerai parengtą krizių valdymo priemonių rinkinį, kuris leis greitai ir veiksmingai reaguoti į bet kokią būsimą krizę, galinčią pakenkti bendrosios rinkos veikimui, papildant kitus esamus ES mechanizmus, be kita ko, užtikrinant geresnį koordinavimą, skaidrumą ir spartą. Tikslas – stiprinti bendrosios rinkos veikimą ir greitai bei praktiškai išspręsti laisvo prekių, paslaugų ir asmenų judėjimo bei tiekimo krizės metu klausimus.

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

1 konkretus tikslas

Kuo labiau sumažinti kliūtis laisvam prekių, paslaugų ir asmenų judėjimui krizės metu

⁵⁶

Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

1 konkretus tikslas – kuo labiau sumažinti kliūtis laisvam prekių, paslaugų ir asmenų judėjimui krizės metu, pateikiant sprendimų rinkinį, kad būtų užtikrintas gerai koordinuojamas ES lygmens budrumas ir reagavimas į krizes, darančias poveikį bendrajai rinkai. Šiuo tikslu numatoma pateikti sprendimų rinkinį, sudarytą iš budrumo, koordinavimo ir skaidrumo užtikrinimo priemonių, kuriomis būtų užtikrintas labiau suderintas ir tikslingesnis valstybių narių atsakas ir reikiamas skaidrumas kliūčių laisvam judėjimui srityje.

2 konkretus tikslas

Spręsti kilus krizei svarbių prekių ir paslaugų trūkumo problemą ir užtikrinti jų prieinamumą

Šiuo konkrečiu tikslu siekiama sudaryti palankesnes sąlygas greitai ir praktiškai spręsti tiekimo problemas krizės metu. Šiuo tikslu tikimasi užtikrinti tinkamą budrumą, koordinavimo ir skaidrumo mechanizmus, skirtus tikslingam politiniam reagavimui ir visiems bendrosios rinkos dalyviams, sudarant sąlygas keistis informacija ir glaudžiai bendradarbiauti su pramonės atstovais ir (arba) suinteresuotosiomis šalimis, siekiant nustatyti kilus krizei svarbias tiekimo grandinės kliūtis ir pajėgumų poreikius ir prireikus imtis tolesnių veiksmų, kad ekstremaliosios situacijos atveju būtų užtikrintas kilus krizei svarbių prekių ir paslaugų prieinamumas.

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

Nurodyti poveikį, kurį pasiūlymas (iniciatyva) turėtų padaryti tiksliniams gavėjams (tikslinėms grupėms).

Iniciatyva bus užtikrinta galimybė piliečiams ir įmonėms patekti į bendrąją rinką krizės metu ir bus teikiama parama nustatytoms tiekimo grandinėms, kuriomis užtikrinamas bendrosios rinkos veikimas ir geresnis bendras ES lygmens reagavimas į krizes, nes bus galima gauti kilus krizei svarbių produktų, kurių reikia reaguojant į krizę, taip pat bus teikiama netiesioginė socialinė nauda gerinant piliečių gyvenimo sąlygas bei gyvenimo kokybę ir gelbėjant gyvybes, atsižvelgiant į krizės pobūdį.

Tikimasi, kad iniciatyva padės pasiekti Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus (DVT), visų pirma 1-ąjį DVT „Skurdo nebuvimas“, 8-ąjį DVT „Deramas darbas ir ekonomikos augimas“, 9-ąjį DVT „Pramonės, inovacijos ir infrastruktūra“, 10-ąjį DVT „Mažesnė nelygybė“ ir 16-ąjį DVT „Taika, teisingumas ir stiprios institucijos“.

Įmonėms bus daromas teigiamas poveikis, visų pirma susidarius ekstremaliajai situacijai, nes ES lygmeniu bus geriau reaguojama į krizes, todėl bus mažiau kliūčių laisvam judėjimui ir bus lengviau gauti kilus krizei svarbių produktų. Priemonių rinkinio priemonės, kurios turėtų tiesioginį teigiamą poveikį įmonėms, apima pagrindinius principus, kuriais siekiama užtikrinti laisvą judėjimą ir paramos priemonės, skaidrumą ir administracinę pagalbą ekstremaliosios situacijos metu, viešuosius pirkimus ekstremaliosios situacijos metu ir priemones, kuriomis siekiama greičiau pateikti produktus rinkai ekstremaliosios situacijos metu, taip pat leidimų išdavimą ekstremaliosios situacijos metu. Tačiau įmonės taip pat galėtų patirti išlaidų ir tai galėtų daryti poveikį jų veiklai, visų pirma dėl priemonių, kuriomis remiamos tiekimo grandinės ekstremaliųjų situacijų metu, ypač dėl įmonėms skirtų prašymų pateikti informaciją, prievolių didinti gamybą ir priimti pirmenybinius užsakymus.

Piliečiams būtų naudingas bendras geresnis ES lygmens reagavimas į krizes, nes būtų taikomi koordinavimo mechanizmai ir priemonių rinkinys, siekiant užtikrinti mažiau kliūčių laisvam judėjimui ir geresnį kilus krizei svarbių produktų prieinamumą. Be to, jie gautų tiesioginės naudos iš pagrindinių laisvo judėjimo užtikrinimo principų, visų pirma susijusių su laisvu asmenų, kaip darbuotojų ir vartotojų, judėjimu. Jie taip pat galėtų gauti tiesioginės naudos iš anksčiau sukauptų strateginės svarbos kilus krizei svarbių produktų paskirstymo. Piliečiai nepatirs jokių tiesioginių išlaidų.

Valstybėms narėms būtų naudinga apskritai geriau reaguoti į krizes ES lygmeniu ir tiesiogiai pasinaudoti tuo, kad veikia specialus valdymo organas, užtikrinantis koordinavimą krizės, darančios poveikį bendrajai rinkai, metu. Valstybės narės patirtų administracinių ir reikalavimų laikymosi išlaidų, susijusių su įvairiomis priemonėmis, numatytomis pagal priemonių rinkinį, įskaitant nenumatytų atvejų planavimą, informacijos apie tiekimo grandines rinkimą, dalyvavimą nustatant ryšius ir strateginių rezervų sudarymą budrumo ir ekstremaliosios situacijos režimais, kad būtų laikomasi pagrindinių laisvo judėjimo principų, skaidrumo ir administracinės pagalbos priemonės, kilus krizei svarbių produktų pateikimo rinkai priemonių laikymąsi, dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose ekstremaliosios situacijos metu ir priemonės, kurios daro poveikį kilus krizei svarbioms tiekimo grandinėms ekstremaliosios situacijos atveju.

Manome, kad naujų gairių, rekomendacijų rengimo ir privalomų priemonių koordinavimo veikla yra įprastos Komisijos veiklos dalis. Nepaisant to, Komisija patirtų papildomų konkrečių išlaidų, visų pirma dėl SMEI patariamąsios grupės posėdžių organizavimo, nacionaliniams ekspertams skirtų mokymų ir pratybų ekstremaliosios situacijos atveju rengimo, įmonių ryšių užmezgimo, pranešimų analizės pagal skaidrumo principą ir administracinės pagalbos.

1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Nurodyti pažangos ir laimėjimų stebėsenos rodiklius.

Praėjus penkeriems metams nuo teisėkūros procedūra priimamų aktų taikymo pradžios Komisija atliks šios teisėkūros iniciatyvos veiksmingumo, efektyvumo, nuoseklumo, atitikties proporcingumo ir subsidiarumo principams vertinimą ir pateiks pagrindinių išvadų ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui. Toje vertinimo ataskaitoje Komisija gali pasiūlyti, kaip patobulinti Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonę. Šis peržiūros mechanizmas panašus į peržiūros mechanizmus, įtrauktus į Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos reglamento dėl priemonių sistemos kilus krizei svarbių medicininių atsako priemonių tiekimui Sąjungos lygmens ekstremaliosios visuomenės sveikatos situacijos atveju užtikrinti, taip pat į Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma Europos puslaidininkių ekosistemos stiprinimo priemonių sistema (Lustų aktas).

Valstybės narės ir ekonominės veiklos vykdytojams atstovaujančios organizacijos bus įpareigosotos pateikti Komisijai tai ataskaitai parengti būtiną informaciją.

Komisija ir valstybės narės reguliariai stebės teisės aktų taikymą, visų pirma priemonių, kuriomis atitinkamiems asmenims ir įmonėms sudaromos palankesnės sąlygos laisvam prekių, asmenų ir paslaugų judėjimui krizės metu, veiksmingumą, taip pat bendrosios rinkos veikimą, prašymų pateikti informaciją poveikį ir strateginių rezervų stebėsenos, sudarymo ir paskirstymo bei kitų priemonių, kuriomis ekonominės veiklos vykdytojams ir jų atstovams didinamas produktų ir paslaugų prieinamumas bendrojoje rinkoje, poveikį.

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

Netaikoma, nes priemonės taikymas priklauso nuo prasidėjusios krizės, kurios dėl jos pobūdžio negalima numatyti.

1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmiais.

Priežastys imtis Europos lygmens veiksmų (*ex ante*): ekonominė veikla visoje bendrojoje rinkoje yra labai integruota. Įvairiose valstybėse narėse įsikūrusių įmonių, paslaugų teikėjų, klientų, vartotojų ir darbuotojų, kurie naudojami savo laisvo judėjimo teisėmis, sąveika tampa vis dažnesnė. Patirtis, įgyta per praėjusią krizę, parodė, kad gamybos pajėgumai ES dažnai pasiskirstę netolygiai (pavyzdžiui, tam tikrų produktų, kaip antai asmeninių apsaugos priemonių, gamybos linijos daugiausia yra keliose valstybėse narėse). Be to, krizės atveju kilus krizei svarbių prekių ar paslaugų paklausa visoje ES teritorijoje taip pat gali būti nevienoda. Tikslu užtikrinti sklandų ir nenutrūkstamą bendrosios rinkos veikimą negalima pasiekti vienašalėmis nacionalinėmis priemonėmis. Be to, net jei pavienių valstybių narių priimtose priemonės tam tikru mastu gali padėti pašalinti trūkumus, atsiradusius dėl krizės nacionaliniu lygmeniu, iš tiesų labiau tikėtina, kad jos dar labiau paaštrins minėtą krizę visoje ES, nes dėl jų atsiranda papildomų laisvo judėjimo kliūčių ir (arba) papildoma našta produktams, kurių jau trūksta.

Numatoma sukurti Sąjungos pridėtinę vertę (*ex post*): taisyklių, kuriomis reglamentuojamas bendrosios rinkos veikimas, nustatymas priklauso pasidalijamajai ES ir valstybių narių kompetencijai. Jau sukurta nemažai ES sistemų, kuriomis reglamentuojami įvairūs aspektai, ir jomis prisidedama prie sklandaus bendrosios rinkos veikimo nustatant nuoseklius taisyklių rinkinius, kurie taikomi visose valstybių narių teritorijose.

Tačiau esamose ES sistemose paprastai nustatomos kasdienio bendrosios rinkos veikimo taisyklės, nesusijusios su jokiais konkrečiais krizės scenarijais. Atsižvelgiant į tai, kai kuriuose neseniai Komisijos priimtuose pasiūlymuose yra tam tikrų kilus krizei svarbių nuostatų. Tačiau šiuo metu nėra horizontalaus taisyklių ir mechanizmų rinkinio, kuris apimtų tokius aspektus kaip nenumatytų atvejų planavimas, krizės stebėseną bei reagavimą į krizes priemones, kurios būtų nuosekliai taikomos visuose ekonomikos sektoriuose ir visoje bendrojoje rinkoje.

Ekstremaliųjų situacijų valdymo priemonė būtų įdiegta tik siekiant užtikrinti koordinuotą požiūrį reaguojant į krizes, kurios daro didelį tarpvalstybinį poveikį pasienio regionuose ir kelia grėsmę bendrosios rinkos veikimui, kai ES priemonių dar nėra arba esamose priemonėse nenustatytos kilus krizei svarbios nuostatos. Nenumatytų atvejų planavimo ir budrumo užtikrinimo priemonių taikymas visoje bendrojoje rinkoje gali palengvinti reagavimo priemonių koordinavimą krizės atveju. Be to, tokias priemones galima papildyti veiksmingu ir efektyviu Komisijos ir valstybių narių koordinavimu ir bendradarbiavimu krizės metu, siekiant užtikrinti, kad būtų imtasi tinkamiausių priemonių krizei įveikti.

Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemone nesiekama nustatyti išsamių ES lygmens nuostatų, kuriomis turėtų būti remiamasi tik krizės atveju. Vietoj to šia priemone siekiama nustatyti ir užtikrinti nuoseklų galimų ES lygmeniu priimtų nuostatų derinių ir valstybių narių lygmeniu taikomų priemonių koordinavimo taisyklių taikymą. Šiuo atžvilgiu ekstremaliųjų situacijų valdymo priemonės, kurių galima imtis ES lygmeniu pagal Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonę, būtų derinamos su valstybių narių priimtomis reagavimo į ekstremaliąsias situacijas priemonėmis ir jas papildytų. Siekiant sudaryti sąlygas tokiam derinimui ir papildomumui, Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemone būtų nustatytos konkrečios priemonės, kurių valstybės narės neturėtų nustatyti, kai ES lygmeniu aktyvuojama ekstremalioji situacija bendrojoje rinkoje.

Atsižvelgiant į tai, šios priemonės Europos pridėtinė vertė būtų nustatyti greito ir struktūrinio Komisijos ir valstybių narių bendravimo, koordinavimo ir keitimosi informacija, kai bendrajai rinkai kyla sunkumų, mechanizmus ir gebėti skaidriai imtis būtinų priemonių – paspartinti esamus mechanizmus, taip pat įtraukti naujas tikslines priemones ekstremaliųjų situacijų atveju. Taip pat būtų užtikrintas skaidrumas visoje vidaus rinkoje, užtikrinant, kad įmonės ir piliečiai, kurie naudojami savo laisvo judėjimo teisėmis, turėtų tinkamą informaciją apie visose valstybėse narėse taikomas priemones. Tai padidins teisinį tikrumą, kad jie galėtų priimti informacija pagrįstus sprendimus.

Kitas šios srities veiksmų pranašumas būtų suteikti ES atsparumo didinimo priemonių, reikalingų ES pramonės konkurencingumui išlaikyti geopolitinėmis aplinkybėmis, kai mūsų tarptautiniai konkurentai jau gali pasikliauti teisinėmis priemonėmis, leidžiančiomis struktūriškai stebėti tiekimo grandinės sutrikdymus ir priimti galimas reagavimo priemones, pavyzdžiui, strateginius rezervus.

1.5.3. *Panašios patirties išvados*

Pastaraisiais metais pasaulyje susidūrė su daugybe krizių – nuo COVID-19 pandemijos iki Rusijos invazijos į Ukrainą. Tai ne paskutinės krizės, kurias pasauliui teks atlaikyti. Ne tik geopolitinis nestabilumas, bet ir klimato kaita ir su ja susijusios gaivalinės nelaimės, biologinės įvairovės nykimas ir pasaulinis ekonominis nestabilumas gali lemti kitas, naujas ekstremaliąsias situacijas. Deja, po ranka nėra krištolinio rutulio, kuris leistų nuspėti tikslų kitos krizės laiką ir formą.

Kaip parodė pastarojo meto krizės, visapusiškai veikianti bendroji rinka ir sklandus valstybių narių bendradarbiavimas bendrosios rinkos klausimais gali gerokai sustiprinti ES atsparumą ir reagavimą į krizes. Todėl Bendrosios rinkos veikimo

užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonė, kurios poveikio vertinime analizuojamos įvairios politikos galimybės, turėtų būti ES atsako į bendrosios rinkos klausimus būsimos krizės atveju planas. Ja turėtų būti atsižvelgta į patirtį, įgytą per ankstesnes ekstremaliasias situacijas, ir ją reikėtų ekstrapoliuoti galimoms būsimoms ekstremaliosioms situacijoms.

Savo 2020 m. spalio 1–2 d. išvadose Europos Vadovų Taryba nurodė, kad ES pasinaudos per COVID-19 pandemiją įgyta patirtimi ir spręs klausimus, susijusius su likusiu bendrosios rinkos susiskaidymu, kliūtimis ir trūkumais susiklosčius ekstremaliajai situacijai. Komunikate dėl atnaujintos pramonės strategijos Komisija paskelbė apie priemonę laisvam asmenų, prekių ir paslaugų judėjimui, taip pat didesniai skaidrumui ir koordinavimui krizės sąlygomis užtikrinti. Ši iniciatyva yra 2022 m. Komisijos darbo programos dalis. Europos Parlamentas palankiai įvertino Komisijos planą pateikti Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonę ir paragino Komisiją parengti ją kaip teisiškai privalomą struktūrinę priemonę, kuria būtų siekiama ateityje kilus krizėms užtikrinti laisvą asmenų, prekių ir paslaugų judėjimą.

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Pasiūlymas yra Europos Komisijos politinis prioritetas ir juo įgyvendinamas įsipareigojimas užtikrinti sklandų bendrosios rinkos veikimą. Iniciatyvoje nurodoma sinergija su įvairiomis priemonėmis, pavyzdžiui, horizontaliaisiais reagavimo į krizes mechanizmais (integruotu politinio atsako į krizes mechanizmu (IPCR)); su priemonėmis, skirtomis konkrečioms krizių valdymo aspektams (1998 m. gruodžio 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2679/98 dėl vidaus rinkos funkcionavimo, susijusio su laisvu prekių judėjimu tarp valstybių narių, 2015 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/479 dėl bendrų eksporto taisyklių); su konkrečioms sektoriams skirtomis krizių valdymo priemonėmis (Europos pasirengimo apsirūpinimo maistu krizėms ir reagavimo į jas mechanizmas; Reglamentas (ES) 2021/953, kuriuo nustatomas ES skaitmeninis COVID pažymėjimas; Reglamentas (ES) 123/2022 dėl didesnio Europos vaistų agentūros vaidmens pasirengimo vaistų ir medicinos priemonių krizei ir jos valdymo srityje; 2021 m. rugsėjo 16 d. Komisijos sprendimas, kuriuo įsteigiama Pasirengimo ekstremaliosioms sveikatos situacijoms ir reagavimo į jas institucija; Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas (BRO reglamentas), ir susijęs bendro žuvininkystės rinkų organizavimo reglamentas; Komisijos komunikatas „Transportui skirtas nenumatytų atvejų planas“).

Keletas neseniai pasiūlytų ir šiuo metu svarstomų iniciatyvų taip pat yra susijusios su reagavimo į krizes ir pasirengimo joms aspektais. Tačiau šių iniciatyvų taikymo sritis yra ribota ir apima konkrečių rūšių krizės scenarijus, ir jomis nesiekama sukurti bendros horizontaliosios krizių valdymo sistemos. Tiek, kiek šios iniciatyvos apima sektorinę reagavimo į krizes ir pasirengimo joms sistemą, tai sistemai, kaip *lex specialis*, bus teikiama pirmenybė prieš Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonę:

– Komisijos pasiūlymas dėl reglamento dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai;

- Komisijos pasiūlymas, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 851/2004, steigiantis Europos ligų prevencijos ir kontrolės centrą;
- Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos reglamento dėl priemonių sistemos kilus krizei svarbių medicininių atsako priemonių tiekimui Sąjungos lygmens ekstremaliosios visuomenės sveikatos situacijos atveju užtikrinti;
- Komisijos pasiūlymas dėl Europos lustų akto;
- Komisijos pasiūlymas dėl Duomenų akto;
- Komisijos pasiūlymas iš dalies pakeisti Šengeno sienų kodeksą;
- Komisijos pasiūlymas dėl direktyvos dėl ypatingos svarbos subjektų atsparumo.

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

Pasikartojančių išlaidų, kurias sudaro Komisijos personalo išlaidos numatyta mokymo veiklai ir būtinam pranešimo sistemai naudojamos IT priemonės išplėtimui, atveju būtų galima nustatyti finansavimo šaltinį perskirstant Sąjungos išteklius pagal Bendrosios rinkos programą.

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

Pastaba. Atsižvelgiant į iniciatyvos pobūdį, kuris yra glaudžiai susijęs su neprognozuojamo pobūdžio ir masto krize, iniciatyvos trukmė negali būti nurodyta.

☐ trukmė ribota

- ☐ galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD],
- ☐ įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo MMMM iki MMMM, o mokėjimų asignavimų – nuo MMMM iki MMMM;

☐ trukmė neribota

- įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM,
- vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)⁵⁷

X Tiesioginis valdymas, vykdomas Komisijos:

- X padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;
- ☐ vykdomųjų įstaigų.

☐ Pasidalijamasis valdymas su valstybėmis narėmis

☐ Netiesioginis valdymas, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

- ☐ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtoms įstaigoms;
- ☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);
- ☐ EIB ir Europos investicijų fondui;
- ☐ įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose;
- ☐ viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;
- ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, tiek, kiek joms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;
- ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurioms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;
- ☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytiems asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus BUSP srityje pagal ES sutarties V antraštinę dalį.

⁵⁷

Informacija apie valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“ <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

- *Jeį nurodomas daugiau kaip vienas valdymo būdas, išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.*

Pastabos

Taikomos standartinės Komisijos išlaidų, susijusių su šio reglamento įgyvendinimu, stebėsenos taisyklės.
--

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

Šios iniciatyvos valdymo būdas yra tiesioginis Komisijos vykdomas valdymas, o atsakomybė už jos įgyvendinimą tenka Komisijos departamentams.

Per penkerius metus nuo šio reglamento įsigaliojimo ir kas penkerius metus po to Komisija teikia Tarybai nenumatytų atvejų planavimo, budrumo ir bendrosios rinkos reagavimo į ekstremaliąsias situacijas sistemos veikimo ataskaitą, kurioje prireikus siūlomi patobulinimai.

Ši peržiūra apima pagal šį reglamentą įsteigtos Patariamiosios valdybos darbo įvertinimą pagal šiuo reglamentu nustatytą ekstremaliojoje situacijoje taikomų priemonių sistemą ir jos ryšį su kitų atitinkamų Sąjungos lygmens krizių valdymo įstaigų darbu.

Su valstybėmis narėmis konsultuojamasi, o jų nuomonės ir rekomendacijos dėl ekstremaliojoje situacijoje taikomų priemonių sistemos įgyvendinimo pateikiamos galutinėje ataskaitoje. Prireikus Komisija, remdamasi ta ataskaita, pateikia pasiūlymus, kuriais siekiama iš dalies pakeisti šį reglamentą arba pateikti papildomų pasiūlymų.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

Kontrolė yra Komisijos vidaus kontrolės sistemos dalis. Dėl šios naujos veiklos generalinio direktorato lygmeniu bus patirta nedidelių papildomų kontrolės išlaidų.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti dabartinės arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.

Komisija užtikrina, kad, įgyvendinant pagal šį sprendimą finansuojamus veiksmus, Sąjungos finansiniai interesai būtų apsaugoti taikant sukčiavimo, korupcijos ir bet kokios kitos neteisėtos veiklos prevencijos priemones, vykdant veiksmingus patikrinimus ir išieškant neteisingai išmokėtas sumas, o nustačius pažeidimus – taikant veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas.

Komisijos įgyvendinamoms priemonėms bus taikoma *ex ante* ir *ex post* kontrolė pagal Finansinį reglamentą. Sutartyse ir susitarimuose, kuriais finansuojamas šio reglamento įgyvendinimas, Komisijai, įskaitant OLAF ir Audito Rūmus, bus aiškiai suteikta teisė atlikti auditą ir tyrimus pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas

Tiesioginis valdymas pagal Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies a punktą yra tinkamiausias būdas, nes veiksmus įgyvendins Europos Komisija, užtikrinsianti koordinavimą su valstybėmis narėmis ir įvairiomis suinteresuotosiomis šalimis. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)

3.2. Atitinkama (-os) daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

- Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA ⁵⁸	ELPA šalių ⁵⁹	valstybių kandidačių ⁶⁰	trečiųjų valstybių	pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 2 dalies b punktą
1	03.010101 – Bendrosios rinkos programos rėmimo išlaidos	NDA	TAIP	Turi būti nustatyta ⁶¹	Turi būti nustatyta ⁶⁰	NE
1	03.020101 – Prekių ir paslaugų vidaus rinkos veikimas ir plėtra	DA	TAIP	Turi būti nustatyta ⁶⁰	Turi būti nustatyta ⁶⁰	NE

⁵⁸ DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.

⁵⁹ ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.

⁶⁰ Valstybių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių kandidačių.

⁶¹ Asociacijos susitarimai pagal Bendrosios rinkos programą šiuo metu baigiami rengti.

3.3. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.3.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	1	Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika
--	----------	---

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

GROW GD			2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	Vėlesni metai	IŠ VISO
• Veiklos asignavimai								
Biudžeto eilutė 03.020101 – Prekių ir paslaugų vidaus rinkos veikimas ir plėtra	Įsipareigojimai	(1a)	0,250	0,025	0,025	0,025		0,325
	Mokėjimai	(2a)	0,125	0,150	0,025	0,025		0,325
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš konkrečių programų paketo lėšų ⁶²								
Biudžeto eilutė 03.010101 – Bendrosios rinkos programos rėmimo išlaidos		(3)	0,038	0,028	0,028	0,028		0,122
IŠ VISO asignavimų GROW GD	Įsipareigojimai	= 1a + 1b + 3	0,288	0,053	0,053	0,053		0,447
	Mokėjimai	= 2a + 2b + 3	0,163	0,178	0,053	0,053		0,447

⁶² Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

• IŠ VISO veiklos asignavimų	Išipareigojimai	(4)	0,250	0,025	0,025	0,025		0,325
	Mokėjimai	(5)	0,125	0,150	0,025	0,025		0,325
• IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų		(6)	0,038	0,028	0,028	0,028		0,122
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	Išipareigojimai	= 4 + 6	0,288	0,053	0,053	0,053		0,447
	Mokėjimai	= 5 + 6	0,163	0,178	0,053	0,053		0,447

• IŠ VISO veiklos asignavimų (visose veiklos išlaidų kategorijose)	Išipareigojimai	(4)	0,250	0,025	0,025	0,025		0,325
	Mokėjimai	(5)	0,125	0,150	0,025	0,025		0,325
IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų (visose veiklos išlaidų kategorijose)		(6)	0,038	0,028	0,028	0,028		0,122
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1–6 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS (Orientacinė suma)	Išipareigojimai	= 4 + 6	0,288	0,053	0,053	0,053		0,447
	Mokėjimai	= 5 + 6	0,163	0,178	0,053	0,053		0,447

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	7	„Administracinės išlaidos“
--	----------	----------------------------

Šią dalį pildyti naudojant administracinio pobūdžio biudžeto duomenų lentelę, kuri pirmiausia bus pateikta [finansinės teisės akto pasiūlymo pažymos priede](#) (Vidaus taisyklių V priedas) ir įkelta į DECIDE tarnybų tarpusavio konsultacijoms.

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	IŠ VISO
GROW GD						
• Žmogiškieji ištekliai		0,628	0,628	0,628	0,628	2,512
• Kitos administracinės išlaidos		0,030	0,030	0,030	0,030	0,120
IŠ VISO GROW GD	Asignavimai	0,658	0,658	0,658	0,658	2,632

IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	0,658	0,658	0,658	0,658	2,632
---	---	-------	-------	-------	-------	--------------

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	Vėlesni metai	IŠ VISO
IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos	Įsipareigojimai	0,946	0,711	0,711	0,711		3,079
	Mokėjimai	0,821	0,836	0,711	0,711		3,079

1–7 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS							
--------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

3.3.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas

Pastaba. Atsižvelgiant į iniciatyvos pobūdį ir netikėtą, neprognozuojamą krizės pobūdį, šiuo metu šis įvertis neįmanomas.

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir atliktus darbus ↓			N metai		N + 1 metai		N + 2 metai		N + 3 metai		Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)						IŠ VISO	
	ATLIKTI DARBAI																	
	Rūšis 63	Vidutinės sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Bendras skaičius	Iš viso sąnaudų
1 KONKRETUS TIKSLAS ⁶⁴ ...																		
– Atliktas darbas																		
– Atliktas darbas																		
– Atliktas darbas																		
1 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
2 KONKRETUS TIKSLAS ...																		
– Atliktas darbas																		

⁶³ Atlikti darbai – tai būsimi produktai ir paslaugos (pvz., finansuota studentų mainų, nutiesta kelių kilometrų ir kt.).

⁶⁴ Kaip apibūdinta 1.4.2 skirsnyje „Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) ...“.

2 konkretaus tikslo tarpinė suma																
IŠ VISO																

3.3.3. Numatomo poveikio administraciniam asignavimams santrauka

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2023 metai	2024 metai	2025 metai	2026 metai	IŠ VISO
--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------

Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA					
Žmogiškieji ištekliai	0,628	0,628	0,628	0,628	2,512
Kitos administracinės išlaidos	0,030	0,030	0,030	0,030	0,120
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	0,658	0,658	0,658	0,658	2,632

Neįtraukta į daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ⁶⁵					
Žmogiškieji ištekliai					
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos	0,038	0,028	0,028	0,028	0,122
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	0,038	0,028	0,028	0,028	0,122

IŠ VISO	0,696	0,686	0,686	0,686	2,754
----------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš GD asignavimų, jau paskirtų veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytų generaliniame direktorate, ir pririnkus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

⁶⁵ Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

3.3.3.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Sąmatą surašyti etatų vienetais

	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai
20 01 02 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)	4	4	4	4
20 01 02 03 (Delegacijos)				
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)				
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)				
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)				
20 02 01 (AC, END, INT finansuojami iš bendrojo biudžeto)				
20 02 03 (AC, AL, END, INT ir JPD delegacijose)				
XX 01 xx yy zz ⁶⁶	– būstinėje			
	– delegacijose			
01 01 01 02 (AC, END, INT – netiesioginiai moksliniai tyrimai)				
01 01 01 12 (AC, END, INT – tiesioginiai moksliniai tyrimai)				
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)				
IŠ VISO	4	4	4	4

XX yra atitinkama politikos sritis arba biudžeto antraštinė dalis.

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus veiksmui valdyti ir (arba) persikirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	1 etato ekvivalentas patariamąsios tarybos sekretoriui
Išorės darbuotojai	

⁶⁶ Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

3.3.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

Pasiūlymas (iniciatyva)

- ☒ Galima visiškai finansuoti persikirstant asignavimą atitinkamoje daugiametės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijoje.

Aktyvavus ekstremaliosios situacijos režimą, pirmiausia bus svarstoma galimybė persikirstyti lėšas pagal Bendrosios rinkos programą.

- ☐ Reikia panaudoti nepaskirstytą maržą pagal atitinkamą DFP išlaidų kategoriją ir (arba) specialias priemones, kaip apibrėžta DFP reglamente.

Paaiškinti, ką reikia atlikti, ir nurodyti atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes bei sumas ir pasiūlytas naudoti priemones.

- ☐ Reikia persvarstyti DFP.

Paaiškinti, ką reikia atlikti, ir nurodyti atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes ir sumas.

3.3.5. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- ☒ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo
- ☐ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	N metai ⁶⁷	N + 1 metai	N + 2 metai	N + 3 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			Iš viso
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą								
Iš VISO bendrai finansuojamų asignavimų								

⁶⁷ N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai. Pakeiskite „N“ numatomais pirmaisiais įgyvendinimo metais (pavyzdžiui, 2021 m.). Atitinkamai pakeiskite vėlesnius metus.

3.4. Numatomas poveikis pajamoms

- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.
- ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:
 - ☐ nuosaviems ištekliams
 - ☒ kitoms pajamoms
 - nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms ☐

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis ⁶⁸						
		2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)		
4 2 9 straipsnis – Kitos nepaskirtos baudos ir nuobaudos		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.			

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

--

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

Šiame etape negalima įvertinti galimų asignuotųjų pajamų, nes nėra tikrumo, kad bus skirta bauda.

⁶⁸ Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.